

İLLER ve BELEDİYELER DERGİSİ

Türkiye Belediyeler Birliği adına
sahibi
Birlik Başkanı ve
Adana Büyükşehir Belediye Başkanı

Aytaç DURAK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Cemal AYMAN

Genel Sekreter

YAYIN KURULU

Cemal AYMAN
Sabahattin ÜTKÜR
Fethi AYTAÇ
M. Cemal İŞLEYİCİ
Mustafa DÖNMEZ
M. Cemal ÖZYARDIMCI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Burcu KULAÇ

YÖNETİM YERİ

Tunus Caddesi No: 12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00 (PBX)
Fax: (0312) 419 21 30
Misafirhane: Selanik Cad. No: 57
Kızılay - ANKARA
Tel: (0312) 425 00 03 - 425 00 31
e-posta: tbb@tbb.gov.tr
www.tbb.gov.tr

TASARIM - BASKI

ÜMİT OFSET MATBAACILIK
K. Karabekir Cad. Murat Çarşısı
41/1-2-9 İskitler-ANKARA
Tel: 0312 384 26 27 - 384 17 07

Yayın Türü: "Dergimiz ayda bir
yayınlanan yaygın süreli yayındır.
Mart 2008, Sayı 719
Basım Tarihi: 05.04.2008

DERGİMİZİN YAYIN İLKELERİ

1- Yayınlanmak üzere dergimize gönderilen yazıların yayımlanıp yayımlanamayacağına Yayın ve Danışma Kurulumuz karar verir.

Dergi formatında 5 sayfayı geçmeyen yazılar tercih sebebidir.

2- Gönderilen yazılar, yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez.

3- Yayımlanan yazılardan dolayı sorumluluk tamamen yazarlarına ait olup, dergimizde yayımlanmış olması onların görüşünü paylaştığımız anlamına gelmez.

4- Daha önce başka yerlerde yayımlandığı anlaşılan yazılar dergimizde yayımlanmaz.

5- Dergide yayımlanacak yazıların yerel yönetimlerle ilgili konuları içermesi esastır.

6- Dergimizde yayımlanmış yazılardan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

İ Ç İ N D E K İ L E R

3. manşet

Türkiye Belediyeler Birliği Encümen
Üyeleri Çankaya Köşkü'nde

5. haber

Türkiye Belediyeler Birliği Encümeni
Kıbrıs Türk Belediyeler Birliğinin
Davetlisi Olarak Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti'ni Ziyaret Etti
Kent 2008 Fuarı İstanbul'da Yapıldı...

Yerel Yönetimler - Doğu II (LOGO -
EAST-II) Türkiye Programı

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel
Yönetimler Kongresi İlkbahar
Oturumu İspanya'nın Malaga
Kentinde Gerçekleştirildi

Avrupa Birliği Proje Hazırlama
Eğitimleri Devam Ediyor

Asansör Sempozyumu 2008

12. duyuru

Satıştaki Yayınlar
Kimlikler

15. uzman gözüyle

15. Belediyelerin Ülkenin Gelişmesi
Yönünden Önemi
Prof. Dr. Nuri TORTOP

17. Belediyelerde Kısmi Zamanlı Olarak
Çalıştırılacak Personelin İş ve Sosyal
Güvenlik Mevzuatı Karşısındaki
Konumu
Mahmut ÇOLAK

21. Temel Tüketici Hakları
Hasan BAĞ

23. Belediye Para Cezaları
Av. Neşe BALCI

28. Son Düzenlemeler Işığında
Belediyelerde İşçi Çalıştırılması
Mustafa DÖNMEZ

33. Gemi İnşa Yerlerinin
Ruhsatlandırılması, Denetimi ve
Buralarda Yaşanan İş Kazalarında
Sorumlulukları
Hafize ZÜLÜFLÜ

38. Kamu Görevlerinden Ayrılanların
Yapamayacakları İşler Hakkında
Yasanın Kapsamı
Av. Atilla İNAN

40. soru cevap hattı

52. pratik bilgiler

56. yargı kararları

57. resmi gazete

60. duyuru

62. genelgeler

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ ENCÜMEN ÜYELERİ ÇANKAYA KÖŞKÜ'NDE

11. Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül, Türkiye Belediyeler Birliği heyetini Çankaya Köşkü'nde kabul etti.

Türkiye Belediyeler Birliği ve Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Aytaç Durak başkanlığındaki Türkiye Belediyeler Birliği'nin Yönetimini oluşturan Encümen Üyeleri, 11. Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül'e nezaket ziyareti için Çankaya Köşkü'ne çıktı.

Birlik Başkanı Aytaç Durak, ziyarette belediyelerin yaşadığı sorunlar hakkında Cumhurbaşkanı Gül'e bilgi verdi. Durak, yaşanan sorunların bir bölümünün bürokrasiye dayandığını ifade ederek;

"Türkiye'de üç türlü kamu görevlisi vardır. Birinci tip kamu görevlileri, Ankara'daki müsteşarlar ve genel müdürlerdir, taşranın işleriyle pek ilgilenmezler. Bu guruptakiler yönlerini kabinedeki bakanlara doğru dönerek sürekli onlara bakarlar.

İkinci guruptakiler, Ankara'nın Anadolu'daki temsilcileridir. Valiler, kaymakamlar ve il müdürleri işleriyle ilgilenir gibi görünseler de yüzleri, gözleri ve kulakları hep Ankara'ya dönüktür" diye konuştu.

Üçüncü grupta ise, belediye başkanlarının bulunduğu işaret eden Durak, 5 yılına seçilen

***Aytaç Durak, kabulün sonunda Başkanı bulunduğu
Türkiye Belediyeler Birliği'nin onur plaketini
Cumhurbaşkanımız Gül'e takdim etti.***

başkanların işleri götürü usuldeki gibi aldığını söyledi. Başkan Durak, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e son gurubu anlatırken;

"Bir süre önce Adana'nın bir dağ köyüne gittim. Köylülerden birisi Başkanım başarınızın sırrı nedir diye sordu. Ben de, bakkaldan bir yumurta getirin dedim ve köylülerden getirilen yumurtayı masada dik durdurmalarını istedim. Hepsi denedi, ancak hiç biri dik durduramadı. Bir ara kalabalığın dikkatini başka bir yöne çekip, elimdeki yumurtayı masaya vurdum. Döndüklerinde yumurta masada dik duruyordu. Allah Allah durdurdu, durdurdu dediler. Birisi ama bu yumurtanın ucu kırılmış dedi. Ben kırılıp, kırılmadığını sormuyorum dik duruyor mu, durmuyor mu dedim. Duruyor dediler, Sayın

Cumhurbaşkanım, biz belediye başkanları iş yaparken engellerle karşılaştığımızda bazen yumurtanın ucunu kırabiliyoruz. Böylece de bazı kanunsuzluklar olabiliyor. Kanunları düzeltsinler, biz de yumurtanın ucunu kırmayalım" dedi.

Heyeti kabulde Türkiye Belediyeler Birliği ve Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Aytaç Durak'ın bu vurgulamasının ardından konuşan 11. Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül de, sorunların aşılması yolunda Türkiye Belediyeler Birliği'nin daha da güçlendirilmesi gerektiğini belirterek,

"Belediyeler birlik ve beraberlik içerisinde Türkiye Belediyeler Birliği'nin çatısı altında topluca hareket ederlerse, daha etkili olursunuz, böylece önemli engelleri aşarsınız" şeklinde konuştu.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ ENCÜMENİ KIBRIS TÜRK BELEDİYELER BİRLİĞİNİN DAVETLİSİ OLARAK KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'Nİ ZİYARET ETTİ

Türkiye Belediyeler Birliği Encümeni Kıbrıs Türk Belediyeler Birliğinin davetlisi olarak Mart ayında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ziyaret etti. 24 Mart 2008 tarihinde Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyeleri ile Kuzey Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği temsilcileri Kıbrıs Girne Rocks Otel'de ortak bir toplantı düzenledi.

İki Birlik arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen toplantıda konuşan Türkiye Belediyeler Birliği ve Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Aytaç DURAK, Kuzey Kıbrıs'a yönelik, işbirliği içinde etkin bir çalışma yürütmek istediklerini ifade etti. Güzelyurt Belediye Başkanı ve Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği Asbaşkanı Mahmut ÖZÇINAR ise anavatanındaki belediyelerin bilgi, deneyim ve imkanlarından faydalanmak amacıyla iki Birlik öncülüğünde kardeş şehir ilişkilerinin geliştirilmesi ve somut hedefli projelerin hayata geçirilmesini arzu ettiklerini belirtti.

ÖZÇINAR, özellikle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresinde temsil edilmesi için Türkiye Belediyeler Birliğinden destek beklediklerini dile getirdi. Kongrenin 2004/170 sayılı kararı ile Adanın tamamına 3 asıl, 3 yedek üye ile temsil hakkı tanınmasına ve bunun içinde Kuzey Kıbrıs'ın 1 asıl, 1 yedek üyelik hakkı olmasına rağmen, tüm üyelerin Güney Kıbrıs tarafından gönderildiği ve dolayısıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin haksız bir biçimde fiilen Kongrede temsil edilmediği belirtildi. Bunun üzerine Denizli Belediye Başkanı, TBB Encümen Üyesi ve Kongrenin Türkiye Delegasyonu Temsilcisi Nihat ZEYBEKÇİ Kongrede Kuzey Kıbrıs ile ilgili gelişmelerin yakın takipçisi olduklarını ve bu haksızlığı bertaraf etmek için bir an önce adım atılması gerektiğini kaydetti. Bu konuda Türkiye Belediyeler Birliği desteği ile Kıbrıs Belediyeler Birliği'nin kongreye resmi bir başvuru yapmaları gerektiğini ifade eden ZEYBEKÇİ, Kuzey Kıbrıslı

temsilcilerin Kongre toplantılarına Türkiye temsilcileri ile beraber katılmaları durumunda güçlerinin daha da artacağını ifade etti. Konya Selçuklu Belediye Başkanı, TBB Encümen Üyesi ve Kongrenin Türkiye Delegasyonu Temsilcisi Doç. Dr. Adem ESEN ise Kongre tarafından hazırlanan Kıbrıs raporunun yanlı olduğunu ve Kıbrıs'ı temsil etmediğini, bu görüşün Konsey'e iletilecek resmi yazıda belirtilmesi gerektiğini kaydetti. Ayrıca ESEN, TBB, KTBB işbirliği ile Kuzey ve Güney Kıbrıs'ta yer alan Türk tarihi eserlerinin bilimsel bir heyet marifetiyle envanterinin çıkarılması ve katalogların yapılmasını arzu ettiklerini, bu konuyla ilgili TBB'nin encümen kararı aldığını dile getirdi.

Toplantıda söz alan Kuzey Kıbrıs belediye başkanlarının ortak görüşü, Türk belediyeleriyle somut hedefli ortak projelerin ve kardeş şehir ilişkilerinin geliştirilmesi yönünde oldu. TBB Encümen Üyesi belediye başkanları da her tür işbirliğine açık olduklarını ifade ettiler.

Toplantının ardından, TBB Encümeni KTBB'nin Lefkoşa'da bulunan Birlik Merkezini ziyaret etti. Birlik Merkezinde gerçekleştirilen temaslar ardından program sona erdi.

Türkiye Belediyeler Birliği ve Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Aytaç DURAK ile Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği Asbaşkanı ve Güzelyurt Belediye Başkanı Mahmut ÖZÇİNAR ziyaret anısına karşılıklı plaket sundular.

KENT 2008 FUARI İSTANBUL'DA YAPILDI...

Burcu KULAÇ-(İstanbul)

Türkiye Belediyeler Birliği ve Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nin desteği ile TÜYAP (Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.) tarafından İSDER (İstif Makinaları Distribütörleri ve İmalatçıları Derneği) işbirliğinde düzenlenen, KENT 2008 12. Belediye İhtiyaçları, Kent Mobilyaları, Park Bahçe Düzenlemeleri Ekipmanları Fuarı 6-9 Mart 2008 tarihleri arasında TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi - Beylikdüzü'nde gerçekleştirildi.

Çok sayıda belediye başkanın ziyaret ettiği fuarın açılış konuşmalarını TÜYAP İcra Kurulu Başkanı **Serdar Yalçın**; Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Başkanvekili ve Zeytinburnu Belediye Başkanı **Murat Aydın** ve Türkiye Belediyeler Birliği ve Adana Büyükşehir Belediye Başkanı **Aytaç Durak** yaptılar.

Başkan Durak, açılış töreninde yaptığı konuşma- da bu tür fuarların ülke ekonomisi ve şehirlerin

tanıtımı ile karşılıklı alışverişte alıcı ve satıcıların kazançlarında etkili olduğunu altını çizdi. Durak, belediyelerle ilgili araç gereçlerin bir arada olduğu ortamların belediyeler için avantaj olduğuna işaret ettiği konuşmasında; bu sayede ürünlerle ilgili fikir- lerin artacağını kaydetti.

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği Başkanvekili ve Zeytinburnu Belediye Başkanı Murat Aydın ise konuşmasında stratejik öneme sahip bir noktada yerel yönetimleri bir araya getiren bu fuar sayesinde katılımcıların birbirlerinin birikimlerinden yararlanma imkânı bulacaklarını belirtti.

Başkan Aydın, "Böylesine önemli bir etkinlikte gönül isterdi ki dünyanın çeşitli ülkelerinden belediyeler de yer alsın. İnşallah 2009'da yapılacak fuara çok sayıda yabancı ülke belediyesi katılacaktır. Bununla ilgili çalışmaların şimdiden başlatılması gerekmektedir" şeklinde konuştu.

Yapılan konuşmaların ardından başkanlar açılış kurdelesini birlikte kesti. Daha sonra stantları tek tek dolaşan başkanlar yetkililerden bilgi aldı.

Türkiye Belediyeler Birliği ve Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği'nin desteği ile TÜYAP tarafından İSDER işbirliğinde düzenlenen Kent 2008 Fuarının nüfus artışı ve kentleşme süreci ile beraber kentlerin, çağdaş, yaşanabilir mekânlar olabilmesi ve işlevsel kent mobilyaları ile donanımları konusundaki yenilikleri kamu ve özel sektör ilgililerine toplu olarak anlatmak amacıyla yapıldığı belirtildi.

Kent 2008 12. Belediye İhtiyaçları Kent Mobilyaları Park Bahçe Düzenlemeleri ve Ekipmanları Fuarı kapsamında: Peyzaj ve bahçe düzenlemesi; Bahçe aydınlatması; Süs havuzları; Yüzme Havuzları ve Ekipmanları; Saksılar çiçeklik-

ler; Taş çalışmaları; Bordür malzemeleri; Sokak ve cadde düzenlemeleri; Parke taşları; Sınır elemanları, duvar elemanları ve ağaç altı elemanları; Kent aydınlatma üniteleri; Oturma grupları, bankalar; Otobüs durak ve terminal donanımları; Otopark donanımları; Çöp Kutuları; Park, bahçe ve oyun alanları için gerekli donanımlar, yeşilendirme, peyzaj çalışmaları; Çeşmeler; Yangın algılama ve güvenlik sistemleri; Alt yapı elemanları: Bakslar, menfezler, kablo kanalları, drenaj kanalları, rögarlar sergilenirken bazı Birlikler ve Belediyeler ile İlgili Meslek Oda ve Kuruluşları da yer aldı.

YEREL YÖNETİMLER - DOĞU II (LOGO - EAST-II) TÜRKİYE PROGRAMI

Birliğimiz ile Hollanda Belediyeler Birliği - Uluslararası İşbirliği Ajansı (VNG-International), işbirliğinde yürütülen "Yerel Yönetimler - Doğu (LOGO - East) Türkiye Programı" ile Türkiye ve Hollanda'dan belediyelerin "kardeş-şehir/eşleştirme" ilişkisi kurarak; yürüttükleri yerel kamu hizmetlerinin niteliklerinin geliştirilmeleri ve belediyeler arasındaki ilişki ve işbirliklerinin iyileştirilmeleri hedeflendi.

Program kapsamında, Hollanda'dan 8 belediye ile Türkiye'den 9 belediye arasında kurulan kardeş-şehir ilişkisiyle farklı alanlarda 11 proje yürütüldü. Program çerçevesinde Haziran 2006'da başlayan çalışmalar, 5-6 Kasım 2007 tarihinde Ankara'da düzenlenen "Kapanış Semineri" ile tamamlandı.

2006 - 2007 yıllarında başarıyla tamamlanan "Yerel Yönetimler - Doğu (LOGO - East)" Programının ikinci aşaması olan "Yerel Yönetimler - Doğu II (LOGO - East - II)" Programı uygulanacak.

"Yerel Yönetimler - Doğu II (LOGO - East - II)" Programından; Romanya, Bulgaristan, Türkiye, Ukrayna, Sırbistan, Karadağ ve Rusya Federasyonu'ndaki bölgesel ve yerel idareler yararlanabilecek.

Program; *Hollanda belediyeleri ile hedef ülkelerin yerel yönetimleri, bölgesel yönetimleri ve sular idarelerinin belediyecilik alanındaki tecrübelerini paylaşmak için bir mekanizma oluşturmayı öngörüyor.*

Ayrıca, Hollanda ile hedef ülkeler arasında var olan kardeş-şehir ilişkileri temelinde hareket etmekle birlikte 2008 ile 2009 yıllarını

kapsayacak şekilde kardeş-şehir ilişkilerini daha da geliştirmeyi ve yaymayı amaçlıyor.

"Yerel Yönetimler - Doğu II (LOGO - East - II)" Programı, mali açıdan Hollanda Maliye Bakanlığı Orta ve Doğu Avrupa (Matra) Sosyal Dönüşüm Programı doğrultusunda destekleniyor. Program kapsamında yürütülecek tüm faaliyetlerin 30 Kasım 2009 tarihinden önce sona ermiş olması gerekiyor.

"Yerel Yönetimler - Doğu II (LOGO - East - II)" Programının hedef ülkelerin bütününde uygulamaya geçirilmesinden ve genel koordinasyondan Hollanda Belediyeler Birliği - Uluslararası İşbirliği Ajansı (VNG International) sorumlu olacak. Hollanda Belediyeler Birliği - Uluslararası İşbirliği Ajansı (VNG International), Türkiye'deki "Yerel Yönetimler - Doğu II (LOGO - East - II)" ülke programını ise Türkiye Belediyeler Birliği ile yakın işbirliği içinde gerçekleştiriyor.

Söz konusu Program çerçevesinde, 13-14 Mart 2008 tarihlerinde Ankara'da Birliğimiz toplantı salonlarında proje teklifi geliştirilmesine odaklanan iki günlük eğitim düzenlendi. Söz konusu eğitime kardeş-şehir ilişkisi olan Türk ve Hollandalı belediyelerin temsilcileri katıldılar. Belediyelerimiz hizmet sunumlarını iyileştirilmesine destek olacak projeler hazırlamaktalar.

Program kapsamında yürütülecek çalışmaların ilk programda olduğu gibi diğer belediyelerimize örnek olması öngörülmüyor. "Yerel Yönetimler-Doğu I (LOGO - East - I)" Programı kapsamında yürütülen projelere ilişkin bilgilere aşağıdaki web adresinden ulaşabilirsiniz:

www.tbb.gov.tr/logoeast1.aspx

AVRUPA KONSEYİ YEREL VE BÖLGESEL YÖNETİMLER KONGRESİ İLKBAHAR OTURUMU İSPANYA'NIN MALAGA KENTİNDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi İlkbahar oturumu 13-14 Mart 2008 tarihlerinde Malaga Belediyesi'nin ev sahipliğinde düzenlendi. Oturumda sürdürülebilir kalkınmanın temel aktörleri olarak yerel yönetimler, şehir diplomasisi ve Türkiye ile İspanya'da yerel ve bölgesel demokrasinin durumu konuları ana gündem maddelerini oluşturdu. Ayrıca oturumda Karadeniz Havzasında bölgeler arası işbirliği, Yeni Avrupa Kentsel Şartı, Kosova ve Bosna Hersek'te düzenlenen seçimlerin gözlem raporları ve kentsel alanlarda biyolojik çeşitlik konuları üzerine Kongrenin ilgili komite raportörleri tarafından hazırlanan raporlar sunulurken tartışmaya açıldı.

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından Türkiye simültane çeviri sağlanan ilkbahar oturumunun ilk gün programında Kongre Başkanı Halvdan SKARD ve Malaga Belediye Başkanı Francisco de la Torre PRADOS'un açılış konuşmaları ardından Kongrenin Sürdürülebilir Kalkınma Komitesi Başkanı Gaye DOĞANOĞLU komite öncelikleri ve çalışmaları hakkında bir sunum yaptı. Daha sonra sürdürülebilir tüketim ve iklim değişikliği üzerine gerçekleştirilen sunumların ardından İspanya ve Türkiye'de yerel ve bölgesel demokrasinin durumu konulu bölüme geçildi. Türkiye oturumunda Kongre'nin 2005 yılında yayınlanan raporundan bugüne yerel yönetimlerin durumu ortaya kondu. Son derece ilgiyle izlenen oturumda, Türkiye'yi temsilen İçişleri Bakanlığı Mahalli İdarelerden sorumlu Müsteşar Yardımcısı Zekeriya ŞARBAK, son dönemde yerel yönetimler alanında gerçekleştirilen reformlar ve bu konuda yürütülen projeler hakkında bilgi verdi. Yerel yönetimlerin özerkliğini ve kapasitelerini

güçlendirmeyi hedefleyen birçok yasa tasarısının gündemde olduğunu belirten ŞARBAK, ayrıca yeni anayasa çalışmalarının da mevcut boşlukları doldurarak yerel yönetimleri daha da güçlendireceğini ifade etti. ŞARBAK konuşmasının ardından Kongre üyelerinin sorularını yanıtladı.

Toplantıya, Kongrenin Bölgeler Meclisi Başkanı Yavuz MILDON'un yanı sıra Türk heyeti üyelerinden Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Menderes TÜREL, Denizli Belediye Başkanı, TBB Encümen Üyesi Nihat ZEYBEKÇİ, Konya Selçuklu Belediye Başkanı, TBB Encümen Üyesi Adem ESEN, Antalya İl Genel Meclisi Üyesi Gaye DOĞANOĞLU, Mersin İl Genel Meclisi Üyesi Kaya MUTLU ve Bayburt İl Genel Meclisi Üyesi Haşim ÇIKOT katıldı. Ayrıca İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Murat ZORLUOĞLU, Türkiye Belediyeler Birliği Dış İlişkiler Uzmanı Bahar ÖZDEN ve Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği temsilcileri de toplantıda hazır bulundu.

AVRUPA BİRLİĞİ PROJE HAZIRLAMA EĞİTİMLERİ DEVAM EDİYOR

Birliğimiz, belediyelerimizin Avrupa Birliği fonlarından daha etkin faydalanmalarına destek olmak amacıyla, Birlik binamızdaki toplantı salonlarında Ekim 2007 tarihinden bu yana belediye personeline yönelik proje hazırlama eğitimleri düzenliyor.

2008 yılının ilk eğitimi 17-20 Mart 2008 tarihlerinde gerçekleştirildi. Eğitim programında, Birliğimiz Dış İlişkiler Müdürlüğünde uzman olarak çalışan Dr.Duygu DALGIÇ UYAR ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesinde arkeolog olarak çalışan Ahmet ERTÜRK proje döngüsü yönetimi ve

mantıksal çerçeve yaklaşımı konularında sunumlar yaptılar. Grup çalışmalarının yapıldığı dört günlük eğitim kapsamında, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinde uzman olarak çalışan Bülent ÖZCAN Avrupa Birliği ve Türkiye Mali İşbirliği çerçevesinde adaylık sürecinde AB katılım öncesi mali yardımları, merkezi olmayan uygulama sistemi ile makro ve mikro projelere ilişkin sunum yaptı.

2008 yılının ilk yarısındaki proje hazırlama eğitimleri 14 - 17 Nisan 2008 ve 5 - 8 Mayıs 2008 tarihlerinde Ankara'da Birlik Merkezimizde yapılacaktır.

ASANSÖR SEMPOZYUMU 2008

TMMOB Elektrik Mühendisleri ve Makina Mühendisleri Odaları işbirliğinde düzenlenen **Asansör Sempozyumu 2008**, 23-25 Mayıs 2008 tarihlerinde İzmir Fuar Alanı 1/A salonunda yapılacaktır.

Elektrik ve makina mühendisliği disiplinini birlikte barındıran bir sektör olan asansörler konusunda Elektrik Mühendisleri ve Makina Mühendisleri Odaları hizmetlerini ortaklaştırmış ve mühendislik hizmetlerinin uygulanması konusunda yerel yönetimlere katkı sağlamak amacıyla Belediyelerle periyodik denetim protokolleri gerçekleştirmiştir. Buna örnek olarak İzmir genelinde tüm metropol ilçe Belediyeleri ile 1995 yılından bu yana yürütülen protokoller çerçevesinde 70 binden fazla asansör denetimi gerçekleştirilmiş ve Odalar ile Belediyelerin bu ortaklaşa çabaları sonucunda asansörlerin güvenliğinin artırılması ve Asansör Yönetmeliğinin uygulanmasında Belediyelerin sorumluluğunun yerine getirilmesine yardımcı olunmuştur.

Bu çalışmalar sonucunda elde edilen bilgi birikimleri seminer, kongre ve sempozyumlar aracılığıyla üyelerle ve kamuoyuyla paylaşılacak istenmektedir. Bu hedefle 2006 yılında düzenlenen Asansör Sempozyumunun devamı niteliğinde 23-25 Mayıs tarihlerinde İzmir'de "Asansör Sempozyumu 2008" gerçekleştirilecektir.

Sempozyum çerçevesinde düzenlenecek panelde Türkiye'de Asansörlerin Geleceği (Mevzuat, Belgelendirme, Denetim, Gözetim, Hukuk ve Uygulamalar) konulu panelde Asansör Yönetmeliğine göre asansörlerin tesisi ve ruhsatlandırılması ile diğer yönetmelik (İmar Kanunu ve buna bağlı İmar Yönetmelikleri, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik vb.) kapsamında uygulamalar gibi Belediyeleri ilgilendiren konularda görüş ve öneriler dile getirilecek.

Organizasyon kapsamında yapılacak Engelsiz Yaşam Çalıştayı; İlk defa tasarlanan ve mevcut binalarda engellilere yönelik düzenlemeler İzmir Büyükşehir Belediyesi, Meslek Odaları, Engelliler Derneği ve sektör temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilecek.

Yangın Yönetmeliği ve Asansörler; Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin asansöre ilişkin getirdiği düzenlemeler Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Meslek Odaları, İtfaiye Müdürlüğü, TOKİ ve sektör temsilcilerinin katılımı ile tartışılacak.

Ayrıca asansörlerin binalara tasarımı aşamasında mimari ve inşai etmenler konulu eğitim semineri düzenlenerek Belediyelerin inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izni aşamasında

avan ve tatbikat projeleri bağlamında uyması gereken kurallar Belediyelerin, yapı denetim firmalarının ve serbest çalışan proje müellifi inşaat mühendisleri, mimarlar, elektrik mühendisleri ve makina mühendislerinin katılımı ile gerçekleştirilecek ve asansör sektöründe yıllardır dile getirilen inşai ve mimari sorunların çözümü için ortak tartışma platformu yaratılacak.

Çok sayıda bildiri sunumu ile de belediyelerin asansör konusundaki birimlerini de ilgilendiren konuları gündeme getirecek. Teknik içeriğinin yanı sıra sosyal ve kültürel yönden zengin içerikli bir sempozyum olmasının hedeflendiği organizasyonda çeşitli etkinliklerde düzenlenecek.

TMMOB Elektrik Mühendisleri ve Makina Mühendisleri Odaları, Asansör Sempozyumu 2008'in sektörü oluşturan firmalar, Belediyeler, ilgili Bakanlıklar, Sektörel Dernekler, Meslek Odaları, Akademisyenler ve bu alanda görev yapan mühendis ve teknik elemanların ortak platformu olması hedefiyle herkesi etkinliğe katkı koymaya ve katılmaya davet ediyor.

Asansör Sempozyumu katılım koşulları ve ayrıntılı bilgi için;

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi
1337 Sokak No:16 Kat.8 Ashan İş Merkezi
Çankaya / İZMİR
Tel: 0 (232) 489 34 35 Fax: 0 (232) 445 49 49
E-posta: asansor2008@emo.org.tr /
asansor2008@mmo.org.tr
Web: www.asansor.emo.org.tr -
www.asansor.mmo.org.tr

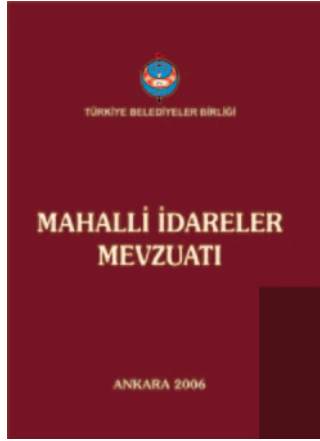

SATIŞTAKİ YAYINLAR

Birliğimiz tarafından yayınlanan kitaplardan talep etmek isteyenlerin; satış bedelini Türkiye Belediyeler Birliğinin Ziraat Bankası (1262) Mithatpaşa Şubesi 7973515-5001 numaralı hesabına yatırmaları ve banka dekontunun bir örneğini de ekleyecekleri talep yazısıyla birlikte Tunus Caddesi No: 12 06680 Kavaklıdere/Ankara adresinde bulunan Birliğimize göndermeleri halinde, kitaplar adrese faturalı olarak postalanacaktır.

Mahalli İdareler Mevzuatı 20 YTL

Yerel yönetimler mevzuatı açısından büyük değişimlerin yaşanması nedeniyle ilgili mevzuatın derli toplu bir kitap haline getirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Yerel yönetimleri ilgilendiren çok sayıda kanun ve yönetmeliğin biraraya getirilmesi ile oluşturulan ve bir başucu kitabı niteliği taşıyan "**Mahalli İdareler Mevzuatı**" 840 sayfa dan oluşmaktadır.

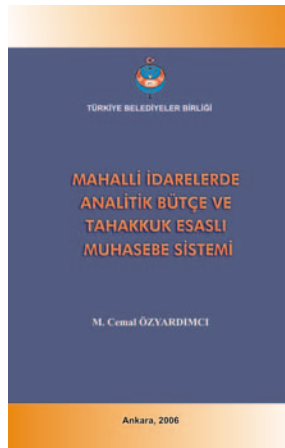
5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Uygulama Yönetmelikleri 20 YTL

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından bastırılan M. Cemal Özyardımcı tarafından kaleme alınan "5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Uygulama Yönetmelikleri" adlı kitapta çok sayıda yönetmelik yer alıyor.

Mahalli İdarelerde Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi 20 YTL

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından bastırılan M. Cemal Özyardımcı tarafından kaleme alınan "Mahalli İdarelerde Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi" adlı kitap on üç ana başlıkta derlenmiş, 537 sayfadan oluşan ve CD ile eki ile uygulayıcıların hizmetine sunuluyor.

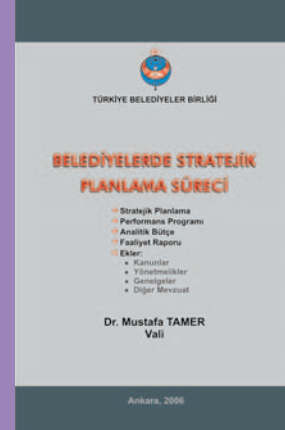
Belediyelere Verilebilen Hazine Taşınmaz Malları 15 YTL

Hazineye ait taşınmaz mallar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin belediyelere verilmesine imkân sağlayan pek çok mevzuat hükmü bulunması Millî Emlâk Başkontrolörü Salâhaddin Kardeş tarafından kaleme alınan "Belediyelere Verilebilen Hazine Taşınmaz Malları" adlı kitap 182 sayfa...

Belediyelerde Stratejik Planlama Süreci 20 YTL

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından bastırılan Vali Dr. Mustafa Tamer tarafından kaleme alınan "Belediyelerde Stratejik Planlama Süreci" adlı kitap dört bölümden oluşuyor. 615 sayfadan oluşan kitapta ayrıca konuya ilişkin web sitelerinin listesi de yer alıyor.

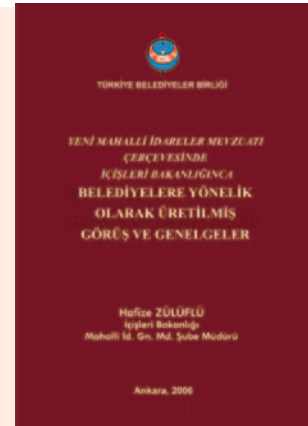
Soru-Cevaplı Belediye Mevzuatı 5 YTL

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından bastırılan bazı konularda "Soru-Cevaplı Belediye Mevzuatı", halen Türkiye Belediyeler Birliğinde geçici görevle Yazı İşleri Müdürlüğünü yürüten İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Şube Müdürü Hafize ZÜLÜFLÜ tarafından kaleme alındı. Çeşitli konulardaki soru ve cevaplara ilişkin alfabetik fihristin yer aldığı kitap, dört bölüm ve 603 sayfadan oluşuyor...

Yeni Mahalli İdareler Mevzuatı Çerçevesinde İçişleri Bakanlığınca Belediyelere Yönelik Olarak Üretilmiş Görüş ve Genelgeler 20 YTL

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından bastırılan ve İçişleri Bakanlığı Şube Müdürü Hafize Zülüflü tarafından derlenen "Yeni Mahalli İdareler Mevzuatı Çerçevesinde İçişleri Bakanlığınca Belediyelere Yönelik Olarak Üretilmiş Görüş ve Genelgeler" adlı kitap iki kısımdan oluşuyor.

Katı Atık Yönetiminde Mühendislik Sistemleri 25 YTL

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından bastırılan ve Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mahmut ÖZBAY tarafından kaleme alınan "Katı Atık Yönetiminde Mühendislik Sistemleri" adlı kitap altı bölüm, 383 sayfadan oluşuyor.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne aittir...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05.MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre;
Belediye Başkanı kimlik kartlarının;
 İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.00.02/80381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile
Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;
 İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-13139 sayılı görüş yazısı ile **Zabıta kimlik kartlarının;**
 hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;
Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartı bedeli 20 YTL,
Zabıta kimlik kartı bedeli 5 YTL,
Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozetleri ile oto çıkartmaların (stiker) bedeli 5 YTL'dir.

BELEDİYE BAŞKANI ve BELEDİYE MECLİS ÜYESİ kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
- Resmi talep yazısı,
- Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
- Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf
- Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı
- Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

Ödemelerin; **Ziraat Bankası (1262) Mithatpaşa Şubesi 7973515-5001** numaralı hesaba yapılması rica olunur... Banko dekontu ve başvuru için gereken belgelerin ivedilikle **Türkiye Belediyeler Birliği Tunus Caddesi No:12 06680 Kavaklıdere ANKARA** adresine gönderilmesi gerekmektedir. Kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozeti almak isteyenlerin de aynı şekilde, rozet bedeli olan meblağı yatırdıkları banka dekontunu ve adreslerini Birliğimize iletmeleri halinde rozetler, adreslerine ulaştırılacaktır.

BELEDİYELERİN ÜLKENİN GELİŞMESİ YÖNÜNDEN ÖNEMİ

Prof. Dr. Nuri TORTOP

Belediyeler modern yönetim kurallarına ve halkın beklentilerine yanıt verecek doğrultuda yönetildikleri ve kendilerine gerekli olanaklar ve kaynaklar sağlandığı takdirde, ülkenin önemli sorunlarının çözülmesinde ve ulusal gelirin artmasında önemli bir katkı sağlayabilirler. Belediyeler, verimliliğin, açıklığın, saydamlığın ve ahlak kurallarına göre nitelikli yönetimin en çok geçerli olacağı kuruluşlardır. Özellikle turizm alanındaki gelişmeler, hiç kuşkusuz çok yönlü etkileri olan bir gelişmedir. Turizm ülke ekonomisi için vazgeçilmez ve önemli bir döviz kaynağıdır. Turizm, ekonomik ve ticari yaşamda önemli bir değişime neden olurken, toplumu sosyal yönden de etkilemektedir. Çünkü turizm, ekonomik alanda olduğu kadar, aynı zamanda bir sosyal gelişme unsurudur. Belediyeler eğer gereği gibi bu alandaki görevlerini yerine getiremezler ise, turizmden beklenen sonuçlar alınmaz.

Turizm alanındaki gelişmeler ile kültür alanındaki gelişmeler arasında yakın bir ilişki vardır. Örneğin kendi kültürümüzü daha iyi tanımak ve yabancılara tanıtmak zorunlu bir gereksinme haline gelmektedir. Bütün bu ilişkiler, insanların yerli olsun yabancı olsun, birbirleri ile daha yakın ve dostane ilişkiler kurmalarına neden olmaktadır. Artık Günümüzde, turizmin yapısı değişmiştir. Geçmiş yıllarda turizm, yabancılara ve dışa dönük bir olay idi. Yurt içinde, ancak belirli toplum grupları çok kısıtlı olan olanaklar ve koşullar içinde turistik geziler yapabiliyorlardı. Artık günümüz koşulları içinde, turizm bir Lüks olmaktan çıkmıştır. Toplumun vazgeçemeyeceği, ülkenin kalkınması, tanıtılması ve insanların kültür düzeylerinin geliştirilmesi ve artırılması yönünden bir gereksinme haline gelmiştir.

Diğer gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, yurdumuzda da, sahiller iç turizme dönük yapılarla donatılmıştır. Güneşli gününe veya hafta sonu geçirmek için gelenlerle birlikte sahiller kalabalıktan geçilmez olmuştur. Turizm alanındaki bu gelişmeler kültürel alandaki

gelişmeleri de etkilemiştir. Kendi kültürümüzü tanımak ve tanıtmak bir ihtiyaç haline gelmiştir. Sadece konuya yabancı turistler açısından bakmamak gerekir. Ülkemizi kendi vatandaşlarımız içinde çekici hale getirmemiz gerekir. Bu alandaki hareketlilik de, ekonomiye büyük katkılar sağlamakta ve yabancılar içinde çekiciliği artırmaktadır. Bu gelişmelerin sağlanmasında yerel yönetimlere, özellikle belediyelere büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

Turistler için çekiciliği engelleyen nedenleri ortadan kaldırmak için ve olumsuz gelişmeleri önlemek gereklidir. Turizm alanında, ülkemizde olumlu gelişmeler olmasına rağmen olumsuz gelişmeler de vardır. Geçmiş yıllarda sahillerimiz gereği gibi korunamamıştır. Kurulan bazı tesisler, çevreye uygun olarak planlanmamıştır. Antik ve eski eserlerin yeteri kadar değeri bilinmemiştir. Bazıları elden çıkarılmış veya kaçırılmıştır. Modernleşme diye bazı yapılar yıkılmış, yerlerine geleneğimizle bağdaşmayan, çevresi ile hiç uyum sağlamayan binalar inşa edilmiştir. Kasabalarımızın yol, su, kanalizasyon, elektrik gibi temel alt yapıları yetersiz kalmıştır. Bu temel sorunların çözülmesinde büyük sorumluluk mahalli idarelerimizin özellikle belediyelerimizin üzerindedir. Turistleri çeken unsurlar arasında doğal, coğrafi, tarihi ve beşeri güzellikler yanında beldenin temel alt yapı sorunlarının bulunmaması büyük önem taşımaktadır. Turistik yörelerin çok iyi planlanması gerekir. Alt yapı ve sosyal tesislerden yoksun binalar yığını, güzel bir dağ, tepe, koy ve bir sahil silüetini bozan yapılaşma gerçek turizm politikası ile bağdaşmaz. İnsan yapısı mimari ile, tanrı yapısı doğa arasında uyum ve denge kurulması gerekir. Bu uyum ve denge sağlanamazsa kendimizi, geçmişimizi, bugün ve yarınımızı tahrip etmiş oluruz. "Turist harabeye gelir, fakat tahribattan hoşlanmaz". Bunun için şehir planlarının çok uzak gelecekle düşünülerek hazırlanması büyük önem taşımaktadır. Uzun bir gelecekte beklenmeyen sorunlarla karşılaşmamak için, şehir planlarının, özellikle

yol ve bina yüksekliklerinin, araba park yerlerinin geleceğin gereksinmelerine yanıt verecek düzeyde olması gereklidir.

Ülkemize gelen turistlere, vatandaşlarımızın nasıl davranacakları yönünden eğitilmeleri de, büyük önem taşımaktadır. Davranışlar yalnız gelenler yönünden değil, onların ülkelerine döndükleri zaman, anlatacakları kişiler yönünden de önemlidir. Eğer iyi izlenimlerle dönerler ise, onların anlatacakları kişiler gelecekte, ülkeyi ziyaret edecek yeni kişiler olacaktır. Turist aldatılan, ucuz eşya ve hizmetin kendisine pahalı satıldığı kişi değildir. Turist dinlenmeye, görme-ye, boş zamanlarını değerlendirmeye gelen kişidir. Bu alanda belediyelere büyük görev düşmekte, onların hemşehrileri ile karşılıklı güven itimat ve dayanışma sağlamaları gerekmektedir. Günümüzde çevre koruması, mimari eserlerin korunması ve turizm yönünden büyük önem taşımaktadır.

Dünya nüfusu 1850 yılında 1 milyar dolaylarında iken, içinde bulunduğumuz yıllarda, her 20-30 yılda bir, bir milyar artmaktadır. Demek ki, bugün yeryüzünde 150 yıl önce oturan tüm insanların altı katı insan yaşamaktadır. Aynı olanakları, hava, su ve benzeri doğal kaynakları altı kat insan kullanmaktadır. İnsanlar bu kaynakları kullanırlarken yarının kuşaklarını hiç düşünmeden, kendi günlük çıkarlarına göre tüketmektedirler. Bu durum gelecek yönünden kuşku doğurmaktadır. Bu kuşkulu duruma çare aramak için, birçok ülkeler, tabiatın gelecek kuşaklarının da yararlanmasına yarayacak biçimde korunması için ulusal ve uluslar arası düzeyde çalışmalar yapılarak önlemler alınmasını istemektedirler. Doğa güzellikleri ve manzaralar insan çevresini kuşatan koşulları iyileştiren hayati önemde varlıklardır. Bunların korunması ve denetlenmesi önemli bir sorundur. Şehirlerin estetik görünüşten yoksun monoton bir görünüme sahip oluşu, şehirselleştirmede insan zevkine indirilen önemli bir darbedir. Bunun için insanların, gelişen endüstri ile doğanın uyumlu bir biçimde varolacağı,

doğadan yararlanma çabası göstermeleri gerekir. Ağaç, güzel manzara ve yeşil alanlara saygı gösterilmelidir. Yeşil kuşaklarla çevrilmiş ağaçlı karakter korunmalı ve gerekli olan yerler de yeniden ağaçlandırılmalı ve halka açık olmalıdır. Tarihi değeri olan abidelerin, şehirlerin, müze, saray, bahçe vb. yerlerin yaşayan insan gereksinmelerine uyacak biçimde korunmaları gerekir. Çünkü bunlar kültür varlığımızın zenginlikleridir ve gelecek kuşakların yaşantıları ve dinlenmeleri için zorunludur. Şehirlerin yeni gelişme planlarının doğal zenginliklerin korunmasını sağlayacak, yerel zevkleri ve yerel mimari tipleri devam ettirecek ve güzelleşmeyi destekleyecek nitelikte hazırlanmaları gerekir. 1972 yılının Haziran ayında Stockholm bildirisinde ve birçok uluslar arası toplantılarda da belirtildiği gibi, çevre bütün insanlığın (hava, deniz, tabiat) ortak servetidir. O halde herkes çevre ile ilgilidir. Herkes çevreden sorumludur. Bu nedenlerle, herkesin olanakları ölçüsünde, çevre korunmasında alınacak kararlara katılmaları, yardımcı olmaları gerekir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, şehir ve beldelerimizin çekiciliğinde ve ziyaretçilerde iyi izlenimler bırakılmasında, çevrenin görüntüsünün büyük önemi vardır. Çevre sorununun her ülkenin bireysel tedbirleri ile çözümlenemeyeceği kanıtlanmıştır. Uluslar arası düzeyde işbirliği şarttır. Bazı sorunlar ikili veya çok yönlü olarak komşu ülkeler arasındaki anlaşmalarla çözümlenebilir ise de, bu çözüm geçici ve bölgesel olur. Oysa bazı sorunlar birçok ülkeleri, komşu olmayanları, uzak bir gelecek düşünülürse, ilgilendirebilir. Bu tür sorunların çözümü devamlı bir örgüt ve devamlı önlemlerle sağlanabilir. Böyle bir uluslar arası örgüt çeşitli ülkelerin tanıyacağı yetki sayesinde kurulabilir (bu nedenle NATO, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, OCDE, Ortak Pazar, vb. gibi uluslar arası örgütlerin konu ile ilgilenmeleri zorunlu olmuştur). Belediyelerimiz tüm bu gelişmeleri izlemeli ve gelişmelere göre önlemler almalıdırlar.

BELEDİYELERDE KISMİ ZAMANLI OLARAK ÇALIŞTIRILACAK PERSONELİN İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI KARŞISINDAKİ KONUMU

Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

I-GİRİŞ

İş sözleşmesi, yasadaki haftalık ve günlük iş sürelerine uygun olarak tam gün (full-time) çalışma esasına göre yapılabilir. Bu durumda, bir tam süreli iş sözleşmesi söz konusudur. Ancak, işsizliğin azaltılması ve gerekse çalışma koşullarının insancılaştırılması düşünceleri, işyerinde kısmi süre (part-time) çalışma esasının benimsenmesini zorunlu kılmaktadır. Bunun gibi, kısmi süreli çalışmalar, özellikle işgücü arzının yetersiz olduğu zamanlarda, işçilerin mesleki veya meslek dışı bazı ek işlerde çalışmalarına da olanak sağlamaktadır. Böyle durumlarda yapılan iş sözleşmesi, kısmi süreli iş sözleşmesi adını alır.¹ 10.06.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunu² ile esnek çalışma türlerinden olan kısmi süreli çalışmaya yer verilerek istihdam türleri genişletilmiştir.

Bu çalışmamızda, belediyelerde kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak avukat, mimar, inşaat mühendisi, harita mühendisi ve veteriner unvanlı personelin iş ve sosyal güvenlik mevzuatındaki konumu irdelenmeye çalışılacaktır.

II. YASAL DAYANAK

İşçinin normal haftalık çalışma süresinin, tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan emsal işçiye göre önemli ölçüde daha az belirlenmesi durumunda sözleşme kısmî süreli iş sözleşmesidir.

Kısmî süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçi, ayrımı haklı kılan bir neden olmadıkça, salt iş sözleşmesinin kısmî süreli olmasından dolayı tam süreli emsal işçiye göre farklı işleme tâbi tutulamaz. Kısmî süreli çalışan işçinin ücret ve paraya ilişkin bölünebilir menfaatleri, tam süreli emsal işçiye göre çalıştığı süreye orantılı olarak ödenir.

Emsal işçi, işyerinde aynı veya benzeri işte tam süreli çalıştırılan işçidir. İşyerinde böyle bir işçi bulunmadığı takdirde, o işkolunda şartlara uygun işyerinde aynı veya benzer işi üstlenen tam süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçi esas alınır.

İşyerinde çalışan işçilerin, niteliklerine uygun açık yer bulunduğu kısmî süreli tam süreliye veya

tam süreli kısmî süreliye geçirilme istekleri işverence dikkate alınır ve boş yerler zamanında duyurulur (**4857 sayılı Kanun, md.13**).

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz. Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere belediye meclisi kararı ile tespit edilir. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz. Bunlardan yaptıkları başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olanlar için sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi yatırılmaz ve aynı kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluşa çalıştırılmaz (**5393 sayılı Kanun³, md.49/4**).

III. KISMİ SÜRELİ ÇALIŞANLARIN İŞÇİ VE SİGORTALILIK DURUMU

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinde, işçi kavramının tanımına yer verilerek, işçi bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişi olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan hareketle işçi kavramının unsurları, geçerli bir iş ilişkisinin varlığı, herhangi bir işin yapılması, karşılık uğruna ve işverene bağımlı olarak çalışmadır. Dolayısıyla, ister kısmi süreli isterse de tam süreli iş sözleşmesine istinaden çalışan olsun, 4857 sayılı Kanun anlamında işçi sayılmaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 2. maddesi birinci fıkrasında, bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar 506 sayılı Kanun uygulamasında sigortalı sayılmışlardır.

¹ DEMİRCİOĞLU Murat-CENTEL Tankut, İş Hukuku, Yenilenmiş 7.Bası, Beta A.Ş.

² 10.06.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Dolayısıyla, belediyelerde 5393 sayılı Kanun gereğince kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak avukat, mimar, inşaat mühendisi, harita mühendisi ve veteriner unvanlı personel, 506 sayılı Kanun anlamında sigortalı sayılmaktadır. 506 sayılı Kanun sigortalı sayılmada hizmet akdinin varlığını yeterli görmektedir. Örneğin; belediye tarafından inşa edilen konut inşaatında, konut inşaatlarının şantiye mühendisliğini yapmak üzere çalıştırılan inşaat mühendisi ile belediye tüzel kişiliği arasındaki hukuki ilişki, çalışma işyeri sahibinin emir ve talimatı altında ve gösterilen yerde ifa edileceğinden, hizmet akdidir. Yapılan sözleşme karşılığında mesaisini belediyenin emrine hasreden, işverenin gösterdiği yerde ve belirlenen saatlerde ücreti karşılığı çalışan avukat ile belediye arasındaki hukuki ilişki hizmet akdidir. Kısaca, sigortalı sayılabilmenin şartı, çalışanla, çalıştıran arasında hizmet akdi bağının bulunmasının yeterli olmasıdır.

IV. KİSMİ SÜRELİ ÇALIŞANLARIN SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜKLERİNE GÜN VE KAZANÇ OLARAK BİLDİRİLMESİ

Kısmi süreli iş sözleşmeleri kural olarak, saat ücreti mukabili çalışma için düzenlenmektedir. Ancak, aylık ücret mukabili yani haftanın/ayın belli günleri mukabili olarak ta düzenlenebilmektedir.⁴

a) Saat Ücreti Mukabili Çalışma

Ay içerisinde her yedibuçuk (7,5) saatlik çalışma süresi bir (1) gün kabul edilir. Aylık prim ve hizmet belgesi, 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen kazançların alt ve üst sınırları göz önünde tutularak düzenlenir. 7,5 saat altındaki çalışmalar tam bir (1) güne tamamlanır. Hesaplama yöntemini aşağıdaki şekilde formüle edebiliriz:

$$\text{Ay İçindeki Toplam Çalışma Saati} = \text{Günlük Çalışma Saati} \times 30 \text{ gün}$$

$$\text{Aylık Çalışılan Gün Sayısı (Prim Ödeme Gün Sayısı)} = \frac{\text{Ay İçindeki Toplam Çalışma Saati}}{7,5 \text{ Saat}}$$

b) Aylık Ücret Mukabili Çalışma

Bu durumda sigortalının ayda kaç gün çalışacağı ve ne kadar ücret alacağı sözleşmede ayrıca belirtilir. Sigortalı günde örneğin 3 saat çalışacağı kararlaştırılıp da, isterse bir (1) saat çalışsa veya 5 saat çalışsa bile tam gün bildirilir.

c) Örnekler

X Belediyesi, avukat Y ile her gün üç saat, saatlik ücreti 20 YTL üzerinden çalıştırmak üzere kısmi süreli iş sözleşmesi imzalamıştır. Bu sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı; 3 saat x 30 gün = 90 saat; 90 saat: 7,5 = 12 gün; sigorta primine esas kazanç tutarı ise; 20 YTL x 90 saat = 1.800 YTL olarak hesaplanır. Belediye, ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne düzenleyeceği aylık prim ve hizmet belgelerinde anılan avukat için gün sayısını 12, prime esas kazanç tutarını 1.800 YTL üzerinden düzenlemesi gerekir.

Y Belediyesi, inşaat mühendisi Z ile haftada her salı günleri 2'er saat olarak aylık 1.500,00 YTL ücret ödenmek üzere kısmi süreli iş sözleşmesi imzalamıştır. İnşaat mühendisinin Ocak 2008'de toplam 5 gün 10 saat çalışacağı açıktır. Bu mühendisin ay içindeki prim ödeme gün sayısı, haftada 2'şer saat çalışsa bile 5 gün olarak kabul edilecektir. Belediye, ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne 2008/Ocak ayı aylık prim ve hizmet belgesinde gün sayısı 5, prime esas kazanç tutarı **1.500,00 YTL** üzerinden bildirim yapacaktır.

Her iki örnekte de, aylık prim ve hizmet belgesinde eksik gün nedeni 06 kod numaralı Kısmi İstihdam belirtilecektir.

V. 506 SAYILI KANUN AÇISINDAN KİSMİ SÜRELİ İŞ SÖZLEŞMESİNE İSTİNADEN PERSONEL ÇALIŞTIRAN BELEDİYELERİN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Belediyelerde çalışan sigortalılara ilişkin eksik bildirimlerin nedenlerinin bir yazı ile ilgili Üniteye⁵ bildirilmesi halinde, bu durumdaki sigortalılar için belge aranılmaz. Yani, kısmi süreli iş sözleşmesi metni istenmeyecektir. Söz konusu yazılarda eksik bildirimlerin nedenleri belirtilmemiş ise, bu eksikliğin yazışma yapılmak suretiyle giderilmesi Ünite tarafından istenilerek sonucuna göre işlem yapılmaktadır.

VI. 4857 SAYILI KANUN AÇISINDAN KİSMİ SÜRELİ İŞ SÖZLEŞMESİNE İSTİNADEN PERSONEL ÇALIŞTIRAN BELEDİYELERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

a) Fazla çalışma ile ilgili uygulama: Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçilere fazla çalışma

⁴ Tam süreli iş sözleşmesi ile yapılan emsal çalışmanın üçte ikisi oranına kadar yapılan çalışma **kısmi süreli çalışmadır** (06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği hükmü). Kısmi süreli iş sözleşmelerinde bu husus dikkate alınmalıdır. Örneğin; A belediyesinde çalışma saatleri haftada 45 saat olarak belirlenmiş ise, en azından emsal çalışmanın 2/3'ten daha az olan (45 x 2/3=30) 30 saatin altındaki çalışma kısmi süreli çalışma olarak nitelendirilecektir.

⁵ Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Müdürlüğü kastedilmektedir.

yaptırılamadığı gibi fazla sürelerle çalışma da yaptırılamaz.⁶

b) Farklı işleme tabi tutulmama ile ilgili uygulama: Kısmî süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçi, ayırımı haklı kılan bir neden olmadıkça, salt iş sözleşmesinin kısmî süreli olmasından dolayı tam süreli emsal işçiye göre farklı işleme tâbi tutulamaz. Kısmî süreli çalışan işçinin ücret ve paraya ilişkin bölünebilir menfaatleri, tam süreli emsal işçiye göre çalıştığı süreye orantılı olarak ödenir.

c) Özürlü ve eski hükümlü çalıştırmada sigortalı sayısında dikkate alınma ile ilgili uygulama: Kamu işyerlerinde çalıştırılması gereken özürlü ve eski hükümlü çalıştırma hesabında kısmi süreli çalışanlar da dikkate alınır. Şöyle ki; bunların çalışma süreleri dikkate alınmak suretiyle aylık fiili çalışma saati olan 195 saat üzerinden tam süreli çalışmaya dönüştürülerek, işyerinde tam süreli olarak çalışan işçi sayısına ilave edilir. Bu hesaplama sonucunda bulunacak işçi sayısında yarıma kadar olan kesirler dikkate alınmaz. Yarım ve daha fazla olan kesirler tama dönüştürülür. Örneğin; bir işyerinde 60 kişi tam süreli, 4 kişi de kısmi süreli olarak çalışmaktadır. Kısmi süreli çalışan 4 kişi günde 5'er saatten ayda 26 gün çalışıyor. Buna göre $4 \times 5 = 20 \times 26 = 520 : 195 = 2,6 = 3$ kişinin daha toplam çalışan sayısına ilave edilmesi gerekir. Bu işyerinde $60 + 3 = 63$ kişi üzerinden o yıl için belirlenen oranda çalıştırılması gereken özürlü ve eski hükümlü kontenjanı hesaplanmalıdır.⁷

d) Yıllık ücretli izin ve kıdem tazminatı ile ilgili uygulama: Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatta kısmi süreli çalışan işçilerin kıdem tazminatına ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu nedenle, özellikle haftanın belirli günlerinde çalışan işçilerin kıdem tazminatının nasıl hesaplanacağı tartışma konusu olmuştur. Bugüne kadar da Yargıtay kararları ile çözüme kavuşturulmuştur. Yargıtay önceleri, kısmi süreli çalışan işçinin kıdemi hesaplanırken fiilen çalıştığı ve İş Kanunu uyarınca çalışılmış gibi sayılan günlerin toplanması sonucu 1 tam yılı dolduran işçinin kıdem tazminatına hak kazanacağını kabul ederken⁸; son yıllarda verdiği kararlarda görüş

değiştirerek, kısmi süreli çalışan işçilerin kıdeminin hesabında fiilen çalışılan/çalışılmış sayılan günlerin değil, **iş sözleşmesinin başlangıç tarihi ve sona erme tarihi arasında geçen takvim süresinin esas alınması gerektiğini savunmuştur.**⁹ Kısmi süreli olarak çalışan işçilerin kıdemleri tam süreli olarak çalışan işçilerin ki gibi hesap edilir. Ancak bu hususta henüz içtihat oluşmadığı gibi doktrinde görüş birliği mevcut değildir.¹⁰ Öğretideki baskın görüş ve Yargıtay'ın son dönemlerde yer alan kararlarında kısmi süreli çalışan işçinin kıdem süresinin haftada kaç gün veya günde kaç saat çalıştığına bakılmaksızın hizmet akdinin devam ettiği süreler baz alınarak hesaplanması yönündedir.¹¹

Bir işçinin yıllık ücretli izine hak kazanabilmesi için de fiili çalışmasının (çalışılmış gibi sayılan haller dâhil) 1 tam yılı doldurması gerekmektedir. İş Kanununda kısmi süreli çalışan işçinin yıllık ücretli izin hakkı ile ilgili de düzenleme yapılmamıştır. Ancak, Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinde kısmi süreli çalışan işçinin yıllık ücretli izine nasıl hak kazanacağına dair düzenleme yapılmıştır. Buna göre; kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlar yıllık ücretli izin hakkından tam süreli çalışanlar gibi yararlanır ve farklı işleme tabi tutulamaz. Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlar iş sözleşmeleri devam ettiği sürece her yıl için hak ettikleri izinleri, bir sonraki yıl izin süresi içine isabet eden kısmi süreli iş günlerinde çalışmayarak kullanır. Yukarıdaki esaslara göre izine hak kazanan kısmi süreli çalışan işçilerle tam süreli çalışan işçiler arasında yıllık izin süreleri ve izin ücretleri konularında bir ayırım yapılamaz.

Hem yıllık ücretli izinde hem de kıdem tazminatında fiilen 1 tam yılın doldurulması gerekmektedir. Ancak, çalışma biçiminin özelliği gereği, kısmi süreli çalışanların yıllık ücretli izine hak kazanabilmesi için fiilen 1 tam yılı değil takvim süresi olarak 1 yılın doldurmalarının yeterli olacağı ve yıllık ücretli izinlerini, izin süresi içine rastlayan çalışma süreleri kadar kullanabilecekleri belirtilmiştir. Bizce de yerinde bir düzenlemedir. Kanaatimizce, kısmi süreli (haftanın belirli günlerinde çalışan) çalışanların kıdem tazminatına esas kıdemlerinin ve tazminat miktarlarının

⁶ 06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin 8. madde hükmü.

⁷ 01.08.2004 tarih ve 25540 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağdurlarının İstihdamı Hakkındaki Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ hükmü.

⁸ Yrg. 9.HD., 02.03.1977 T., 1977/2317 E., 1977/4121 K.; Yrg. 9.HD., 17.12.1991 T., 1991/10981, K. 1991/16220 K.

⁹ Yrg. 9. HD., 21.05.2001 T., 2001/6063 E., 2001/8620 K.; Yrg. 9. HD., 27.09.2000 T., 2000/8184 E., 2000/12733 K.

¹⁰ TEMİR Arif, Apartman Yönetimi ve Kapıcılar, Yaklaşım Yayıncılık, Eylül 2004; HASANOĞLU Mürteza-KARAKAŞ İsa, İşçi Hakları Rehberi, İlke Emek Yayınları, Mart 2005

¹¹ AKYİĞİT Ercan, Kısmi Süreli Çalışmada Kıdem Tazminatı, Tühis, Şubat 2002

belirlenmesinde de, yıllık ücretli izine hak kazanma ve kullanma şartlarını düzenleyen yönetmelik hükümleri kıyaslama yolu ile uygulanabilir. **Örneğin, haftada üç tam gün çalışan bir işçi, işe başlama tarihi ile iş sözleşmesinin sona erdiği tarih arasında 1 takvim yılını doldurmuş ise, diğer şartları da taşıması halinde kıdem tazminatına hak kazanmalıdır.** Tabi ki kıdem tazminatı miktarı da, her yıl için, 30 günlük süre içinde fiilen çalıştığı gün sayısının bir günlük ücretinin çarpımı sonucu bulunmalıdır.¹²

Örneğimizdeki işçinin kıdem tazminatı miktarını hesap edecek olursak; haftada 3 gün çalışan işçi bir yılda 156 gün (3 x 52 hafta = 156) çalışacaktır. 365 gün çalışan işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödendiğine göre, 156 gün çalışan işçiye de orantılı olarak (156x30:365=12,82 günlük ücreti kadar) kıdem tazminatı ödenecektir.

Günlük normal çalışma süresinden daha az çalışmak suretiyle haftanın tüm günlerinde çalışan işçiler de kısmi süreli çalışma yapmaktadır. Bu işçiler, fiilen 1 tam yılı doldurmaları halinde kıdem tazminatına hak kazanabilecektir. Ancak, kıdem tazminatına esas ücretleri belirlenirken bir tam günlük ücretleri değil, bir günde çalıştığı toplam çalışma saatinin karşılığı olan ücret göz önünde bulundurulacaktır.¹³ Örneğin, günde 4 saat çalışan bir işçinin kıdem tazminatına esas bir günlük ücreti (4 x saat ücreti) kadar olacaktır.

Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerin kıdem süreleri, tam süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçilerde olduğu gibi, işçinin fiilen çalışmaya başladığı tarihten itibaren iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazandıran hallerden biri ile sona erdiği tarihe kadar geçen ve çalışmadığı günler de dâhil edilmek suretiyle belirlenir.¹⁴ Örneğin; haftada 2 tam gün çalışan bir işçi, işe başlama tarihi ile iş sözleşmesinin sona erdiği tarih arasında 1 takvim yılını¹⁵ doldurmuş ise, diğer şartları da taşıması halinde kıdem tazminatına hak kazanmalıdır. Bu halde işçinin, kıdemi hesaplanırken çalışılmayan günler de dikkate alınır. **İş sözleşmesinin tam olarak 1 takvim yılı sürmesi gerekir.** Tabi ki kıdem tazminatı miktarı da, her yıl için, 30 günlük süre içinde fiilen çalıştığı gün sayısının 1 günlük ücretinin çarpımı sonucu bulunmalıdır.¹⁶ Haftada 2 gün çalışan işçinin 1 yılda 200 gün fiilen

çalıştığını düşünelim. 365 gün çalışan işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödendiğine göre, 200 gün çalışan işçiye de orantılı olarak 200 x 30: 365 = 16,43 günlük ücreti kadar kıdem tazminatı ödenecektir.

VII. SONUÇ

Belediyelerde kısmi süreli olarak şartların varlığı halinde avukat, mimar, inşaat mühendisi, harita mühendisi ile veteriner çalıştırılması 5393 sayılı Kanun gereğidir. Bu nitelikteki personel 4857 sayılı Kanun gereğince **işçi**, 506 sayılı Kanun gereğince de **sigortalı** sayılmaktadır.

Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılan işçi, tam süreli emsal işçiye göre farklı işleme tâbi tutulamamakta, tam süreli çalışan işçiler ile ilgili yer alan hükümlerdeki şartların varlığı halinde tüm hükümler uygulanmakta ve ücret/paraya ilişkin bölünebilir menfaatleri, tam süreli emsal işçiye göre çalıştığı süreye orantılı olarak ödenmektedir.

Kısmi süreli çalışanların yıllık ücretli izine hak kazanabilmesi ve kıdem tazminatından (diğer şartları da taşıması halinde) yararlanabilmesi için, fiilen 1 tam yılın değil takvim süresi olarak 1 yılın doldurulmuş olması yeterli kabul edilmektedir.

KAYNAKÇA

1. AKYİĞİT Ercan, Kısmi Süreli Çalışmada Kıdem Tazminatı, Tühis, Şubat 2002
2. BİNBİR Sinan-ALTINDAĞ Can, 4857 Sayılı İş Kanunu ve İlgili Mevzuat, Yaklaşım Yayıncılık, Ekim 2004
3. ÇOLAK Mahmut, Sosyal Sigorta ve İş Hukuku Uygulama Rehberi, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara 2005
4. DEMİRCİOĞLU Murat-CENTEL Tankut, İş Hukuku, Yenilenmiş 7.Bası, Beta A.Ş
5. HASANOĞLU Mürteza-KARAKAŞ İsa, İşçi Hakları Rehberi, İlke Emek Yayınları, Mart 2005
6. SÜMER Haluk Hadi, İş Hukuku, Mimoza Yayınları, Güncelleştirilmiş 7. Baskı, Konya 2000
7. TEMİR Arif, Apartman Yönetimi ve Kapıcılar, Yaklaşım Yayıncılık, Eylül 2004

¹²Yrg. 9. HD., 17.12.1991 T., E.1991/10981, K.1991/16220

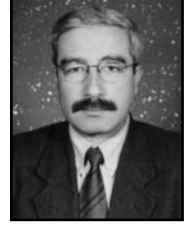
¹³Yrg. 9. HD., 04.04.2001 T., E.2001/2036, K.2001/5526

¹⁴ SÜMER Haluk Hadi, İş Hukuku, Mimoza Yayınları, Güncelleştirilmiş 7. Baskı, Konya 2000

¹⁵ Örneğin; fiilen çalışmaya 01.01.2007 tarihinde başlayan bir işçi, bu tarihten itibaren 1 tam yıl geçmesi ile yani 01.01.2008 tarihinde kıdem tazminatı için gereken kıdem koşulunu gerçekleştirmiş olur.

¹⁶Yrg. 9. HD., 17.12.1991 T., 1991/10981 E., 1991/16220 K.

TEMEL TÜKETİCİ HAKLARI

Hasan BAĞ
Müfettiş

İnsanoğlunun yaşamını sürdürebilmesi ve yaşam kalitesini arttırabilmesi konusunda ihtiyaçları sınırsızdır. Bu sınırsız ihtiyaçlara karşılık, kaynaklar ise sınırlıdır. İhtiyaçlar ise çeşitli ekonomik ve sosyal faaliyetlerle karşılanmaya çalışılmaktadır. Ekonomik faaliyetlerin esas amacı, tüketicilerin ihtiyacını karşılayacak mal ve hizmetlerin üretilmesidir.

Ekonomik ve sosyal yaşamda kullanılan dar anlamda tüketici tanımı şöyledir *“Tüketici ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için nihai bir mal ve hizmeti satın alıp kullanan ya da kendi kendine üretilip kendisi kullanan ve hiçbir mübadeleye sokmayan her kişi, kurum ve ailedir.”*

Tüketicilik ise *“Esas olarak tüketicilik, tüketicilerin ekonomik refahını ve politik gücünü artırmayı amaçlayan farklı ve gelişen sosyal bir harekettir”* denilmektedir.

Gerçekten de süreç içerisinde toplumun çeşitli yönlerden gelişmesine tüketicilerin örgütlenmesi ve bilincine bağlı olarak tüketici haklarının kapsamı geliştikçe, tüketici ve tüketicilik tanımı da hem gelişmekte hem de günün koşullarına göre değişmektedir.

Çağımızda yaşanan sosyal ve ekonomik gerçekler karşısında, tüketici; fahiş fiyatlara, ağır kredi koşullarına, koşullandırıcı ve yanıltıcı reklâmlara, malın piyasaya sürümünde rekabetin ve şeffaflığın giderek kalkması olgusuna, genel işlem şartları çerçevesinde hazırlanan hukuki tuzaklara, ürün bozukluklarına, ifa eksiklik ve aksaklıklarına karşı özel olarak koruma zorunluluğu ayrı bir önem taşımaktadır.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI GEREĞİ

Çağımızda bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile sanayileşme, insan yaşamını kolaylaştırdığı gibi toplumsal ihtiyaçların ve sorunların çok boyutlu ve kapsamlı bir duruma ulaşması neden olmuştur. Bu gereksinim ve sorunlar, tüketim, tüketici ve tüketici hakları kavramlarını ortaya çıkarmıştır.

Bir toplumda tüm bireyler nihai tüketicidir. Aslında tüketicinin hemen hemen nüfusun tamamını kapsayan bir kavram olarak ortaya çıktığı görülür. Bu bakımdan aslında tüketicinin korunması demek bir ülkede yaşayan insanların korunması demektir.

Tüketicinin Korunmasının Kapsamı Şu Şekilde Özetlenebilir:

- Tüketiciyi hileli, güvenilir olmayan, sağlığa zararlı mallar satın almaktan korumak,

- Tüketicinin bir malı satın alırken seçimini rasyonel şekilde yapabilmesi için kendisine gerekli bilgileri sağlamak,
- Tüketicileri birbirine karşı korumak,
- Tüketicinin sadece hakları değil, aynı zamanda sorumlulukları olduğu bilincini yerleştirmek.
- Tüketiciyi eğitmek;
- Tüketicileri mallar hakkında mümkün olduğu kadar çok bilgi sahibi kılmak
- Tüketicileri, malları ne zaman ve nereden satın alacakları konusunda uyarmak,
- Malların kalitelerini nasıl belirleyecekleri ve fiyatları nasıl kıyaslayacaklarına ait bilgileri vermek
- Mallarla ilgili tahlil ve deney sonuçlarını tüketicilere iletmek,
- Tüketiciler kendi hak, görev ve sorumlulukları konusunda uyarak, kendi kendilerini korumalarını sağlamak,
- İşletmelere tüketicilerin korunmasından sorumlu olduklarını kabul ettirmektir.

A. Temel İhtiyaçların Karşılanması Hakkı

İnsanın, insan olmasından kaynaklanan ve hayatını sürdürebilmesi için gereken asgari ihtiyaçları işaret eden bu hak şu kavramları içerir;

- Gıda maddesi tüketebilme,
- Giyinme ve kuşanma,
- Barınma (konut hakkı),
- Temel sağlık koşul ile hizmetlerinden yararlanabilme hakkı.

B. Güvenlik ve Güven duyma Hakkı

Yine birinci temel hakla bağlantılı olarak ve ihtiyaçlar hiyerarşisinin alt kademesinde yer alan diğer bir unsur da “güven içerisinde hayatı sürdürme” isteğidir. Güvenlik ve güven duyma hakkı, bu temel gerçeğe işaret etmekte ve günümüz hayat şartlarına paralel olarak şu unsurları içine almaktadır.

Hayatı idame ve genel sağlığını koruma bakımından tehlikeli ve zararlı etkiler taşıyan ya da sonradan olabilecek;

- Her çeşit mal ve mamule,
- Tüm hizmetlere,
- Her ölçekte imalat, üretim, süreç, yöntem ve prosedürlerine,
- Aracı ve satıcı işletmelerin ve her hükmün, potansiyel ve/veya fiili tehlikeye sebep olabilecek icraat ile risklerine karşı korunma hakkını ifade eder.

Bu hakla ilgili olarak ortaya çıkan vazgeçilemez bir unsur da Standartlar ve standardizasyon konusudur. Bu yönüyle, Standartlar ve Standartlaştırma konuları, tüketici hakları mevzuunun vazgeçilmez ve önemli bir parçasıdır.

C. Bilgi Edinme Hakkı

- Satın alınabilir mal ve hizmetler hakkında bilgi sahibi kılınma,
- Yanıltıcı, yanlış ve eksik reklâm uygulamalarına karşı korunma,
- Pazarlama karmasının diğer tüm unsurlarında (ambalaj, etiket, promosyonlar, vb) yanıltıcı, eksik ve yanlış anlayış ile uygulamaları önleme, amaçlarına uygun, düzeltici ve engelleyici tedbirlerle, tüketicinin bilgi edinme hakkı tesis edilmeye çalışılmaktadır.

D. Seçme Hakkı

Demokrasilerle siyasal yetkiyi kullanacak otoriteyi özgür iradeleri ile seçen vatandaşların (tüketicilerin) aynı mantık doğrultusunda, istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak mamul ve hizmetleri de seçme hakkı bulunmalıdır. Bunun için de, kendisine alternatif mamul ve hizmetler sunulmalı; kısıtlı sayıda, ya da alternatifsiz bırakılmamalıdır. Zaten serbest piyasa ekonomisinin temel mantığı da “mevcut alternatifler arası rekabet yoluyla geliştirme-iyileştirme” değildir.

Tüketicinin temel hakları arasında yer alan seçme hakkının kapsamında;

Rekabetçi fiyatlar ve karşılaştırılabilir diğer niteliklere sahip, çok çeşitli mamul ve hizmetin tüketiciye sunulması,

Çok çeşitlilik (alternatif) söz konusu olmasa dahil, belirli sahalarda kabul edilebilir fiyat, tatminkar kalite ve servis garantisinin sağlanması unsurları söz konusu edilmektedir.

E. Temsil Edilme (Sesini Duyurma) Hakkı

Temel bir hak olarak; tüketicinin (sesini duyurma) temsil edilme kapsamında;

- Siyasi otoritenin, sosyo ekonomik politikalarını oluşturmasında dikkate alınmak, etkili olmak.
- Kamu kuruluşlarında temsil edilmek,
- İşletmeler ve onları şemsiyeleri altında toplayan kurumlarda çıkarları temsil etmek, gerektiğinde müdahil olabilmek,
- İşletmelerin değişik aktivitelerinde (tüketici panelinden, yeni ürün geliştirmeye kadar...) rol oynamak görüş ve istek bildirmek gibi aktiviteler yer almaktadır.

F. Tazmin Edilme Hakkı

Tüketicilerin temel hakları arasında, görülen zarar ve/veya ihmal karşılığında tazminata hak kazanma güvencesinin de bulunması hukuk mantığının gereğidir. Temelde, tüketicinin “haklı” taleplerinin, firmalar ve diğer kuruluşlar nezdinde takibe geçilebilmesi ve dikkate alınması olarak belirtilebilecek bu yaklaşım çerçevesinde;

- Kusurlu malların geri alınmasında kolaylık,
 - Kusurlu hizmetlerin yeniden görülmesi imkanlarının var olması,
 - Kusurlu malların geri alınması(değiştirilmesi) mümkün değilse, bedelinin iadesinin sağlanması,
 - Hukuki temellere dayanılarak, tazminat-zarar-ziyan bedeli ödenmesi hakkının düzenlenmesi,
 - Resmi kuruluşlara, hukuki ve moral desteğinin sağlanması unsurları yer almaktadır.
- Gelişmiş ülkelerde, “tazmin edilme hakkı” ile bağlantılı olarak geniş çerçeveli yasal düzenlemelere ve kurumlaşmaya gidildiği görülmektedir.

G. Eğitilme Hakkı

Hemen her alanda gelişme kaydedilmesinin temel unsuru olarak “eğitim” konusu gösterilmiştir. Çağdaş dünyanın temelinde eğitim yer almaktadır. Tüketici gibi kapsamlı bir konunun da, eğitim çerçevesinden ayrı ele alınması düşünülemez.

Tüketicinin eğitilme hakkı, sorumlu ve bilinçli tüketici olma yolunda;

- Her seviyedeki eğitim ve öğretim kurumlarında; okullarda bilgilendirme ve eğitilme,
- Bunlar dışında kalan kuruluşlarda ve sosyal organizasyonlar çerçevesinde aydınlatılma ve eğitilme,
- Televizyon, sinema vb görsel yayın araçları ve basın-yayın aracılığıyla ilgili konularda kamunun bilgilendirilmesi ve aydınlatılması hususlarını kapsamaktadır.

H. Sağlıklı Bir Çevreye Sahip Olma Hakkı

Sağlıklı bir çevreye sahip olma hakkı çerçevesinde;

- Yaşadığımız hayatın kalitesini arttıracak fiziksel ve çevreye sahip olma,
- Çevresel tehlikelerden korunma,
- Bugünkü nesiller için olduğu kadar, gelecek kuşaklar için de geçerli sayılabilecek çevreyi koruma ve kollama hakkını muhafaza hususları belirtilmektedir.

Gelişmelerin dinamikliği ve kapsamı, uygulamalardan doğabilecek suistimallere karşı, tüketicilerin, hakları konusunda bilgilendirilmesinin ve korunmasının gerekliliği sürekli olarak gündemde tutulmuştur. Bu bağlamda temel olarak tüketicilerin korunması, bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi önemsenmiştir.

Bizden sonraki gelecek nesillere; temel haklarını bilen, sağlıklı bir dünya bırakmak için yapılan her düzenlemenin tüketici haklarına uygunluğu önemsenmelidir. Bu hakla tüketiciler üreticilerden sağlıklı ve çevreye uyumlu üretim yapmasını talep edebileceklerdir. Buna aykırı bir davranış tüketici haklarına aykırı bir davranış olacağından tüketicinin 4077 Sayılı Kanundan kaynaklanan ve yukarıda izah ettiğimiz tüketici haklarını kullanma hakkı doğacak, kişi yasal yollara başvurabilecek, zararının tazminini veya eski haline iadesini isteyebilecektir.

BELEDİYE PARA CEZALARI

Av. Neşe BALCI

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri

PARA CEZALARI

Hukuki Dayanak:

Bilindiği üzere, tüm kamu kurum ve kuruluşlarınınca yasalarda belirtilen yasaklayıcı hükümlere uyulmaması nedeniyle idari para cezası ve diğer yaptırımlar uygulanması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu cezaların kaynağı ise, başta Anayasamız olmak üzere mevzuatımızda bulunan diğer hükümlerdir. Bir mahalli idare kuruluşu olan belediyelerimizce de belediye emir ve yasaklarına uyulmaması nedeniyle bu cezalar uygulanmaktadır. Belediyeler bu cezaları uygulama yetkisini öncelikle Anayasamız ve ilgili diğer mevzuattan almaktadır.

Anayasa'nın muhtelif maddelerinde kanunların anayasaya aykırı olamayacağı, 38 inci maddesinde ise **"ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerinin ancak kanunla konulabileceği ve ceza sorumluluğunun şahsi olduğu"**, diğer maddelerinde ise, vergi resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulup, değiştirileceği veya kaldırılacağı hükümleri yer almaktadır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerinin ancak kanunla konulabileceği şeklindeki Anayasa hükmüne paralel olarak Ceza Kanununda bu hususa açıkça yer verilmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun amacı sayılırken 1 inci maddesinde *"Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzeni ve güvenliği, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir..."* hükmüne yer verilmiş, 2'nci maddesinde ise **"Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz. İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz"** denilmiştir.

Anayasada belirlenen sınırlar çerçevesinde gerek Türk Ceza Kanununda ve gerekse diğer özel kanun-

larda kabahat ve suç ile bunlara uygulanacak ceza müeyyideler tespit edilmiştir. Kamu düzeninin ve esenliğinin sağlanması amacıyla yürürlükte olan pek çok yasa ile, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte mahalli idarelere de görev ve yetki verildiği görülmektedir.

Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve belde halkının sağlık, esenlik, huzur ve refahını temin etmek maksadıyla mevzuata aykırı eylemde bulunanlara, belediye emir ve yasaklarına uymayanlara para cezası ve diğer idari yaptırımları uygulamak görev ve yetkisi gerek belediye kanunu ve gerekse diğer kanunlarla belediyelere verilmiştir.

Nitekim, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b bendi ile **"Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek"** belediyelerin görevleri arasında sayılmıştır.

Belediye Tembihnamelerinin Hukuki Durumu

Bilindiği üzere, 1608 sayılı Kanun ile, belediye meclislerine belde düzeni ile ilgili hususlarda tembihnameler çıkararak yasaklar koyma, uymayanlara da ceza uygulama yetkisi verilmiş idi.

Ancak, 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1 ve 2'nci maddeleri 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uygun Amacıyla Çeşitli Konularda ve Diğer Bazı Konularda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 66 ve 67'nci maddeleri ile değiştirilmiş, diğer maddeleri ise aynı Kanunun 578 inci maddesinin (g) bendi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu durum belediyelerin tembihname çıkaramayacakları ya da belediye emir ve yasakları koyamayacakları **anlamına gelmemektedir**. Zira, 5393 sayılı Belediye Kanununun 15'nci maddesinde belediyenin yetkileri ve imtiyazları sayılmıştır. Söz konusu maddenin 15/b fıkrası ile **"Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye**

yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek” şeklindeki düzenleme ile, belediye emir ve yasaklarına uymayanlara ceza verme yetkisi belediyelere tanınmıştır.

Kanunlarda işlenen suç ve kabahatlere göre verilecek cezanın asgari ve azami hadleri belirlenmiştir. Bu durumda belediyelerce yapılacak işlem; belediye emir ve yasaklarının neler olduğunun belirlenmesi ve karşılıklarına da bu kabahat için Kanunlarda öngörülen ceza miktarlarının maktu olarak yazılması olacaktır.

BELEDİYE CEZALARINI VERMEYE YETKİLİ ORGANLAR

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’nci maddesinde belediyenin yetkileri ve imtiyazları sayılmış olup, söz konusu maddenin 15/b fıkrası ile “Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, **belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek**” şeklindeki düzenleme ile, belediye emir ve yasaklarına uymayanlara ceza verme yetkisi belediyelere tanınmıştır. Bu yetki öncelikle belediye encümenlerine verilmiştir. Ayrıca, bazı belediye görevlilerine de ceza verme yetkisinin tanındığı görülmektedir.

A-Belediye Encümenlerinin Ceza Yetkileri

5393 sayılı Belediye Kanununun 34 üncü maddesi belediye encümeninin görev ve yetkileri sayılmıştır. Maddenin (e) bendinde belediye encümenlerinin ceza verme yetkisine ilişkin düzenleme yer almaktadır. Maddenin (e) bendinde **Kanunlarda öngörülen cezaları vermek**, (i) bendinde ise “**Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek**” encümenin görevleri arasında yer almaktadır.

Nitekim, pek çok kanun ile de belediyelere ceza verme yetkisi tanınmış olup, belediyenin hangi organınca bu cezaların kullanabileceği de çoğu zaman ceza yetkisi veren kanunlarda açıkça gösterilmektedir.

Örneğin, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 1 ve 2’nci maddesi değiştirilen, diğer maddeleri de yürürlükten kaldırılan 1608 sayılı Kanunda ceza yetkisini kullanacak organ açıkça gösterilmiştir.

5728 sayılı Kanunun 66’nci maddesi ile 1608 sayılı Umuru Belediyeye Muteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı

Kanunda Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1 inci maddesi;

“MADDE 1- Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara **belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32’nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir.** Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.”

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.

Aynı Kanunun 67 inci maddesi ile de 1608 sayılı Kanunun 2’nci maddesi “Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi, **belediye encümeni tarafından** ikiyüzelli Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılır” şeklinde değiştirilmiştir.

5728 sayılı Kanunun 578 inci maddesinin (g) bendi ile de; 15/5/1930 tarihli ve 1608 sayılı Kanunun 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ek 1 ve ek 2 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yıllardır yürürlükte olan ve belediyelerin para cezaları vermesine ilişkin temel yasa durumundaki 1608 sayılı Yasa yeniden düzenlenmiş ve pek çok maddesi de yürürlükten kaldırılmak suretiyle bu kanuna göre verilen cezalarda Kabahatler Kanununa atıfta bulunulmuştur.

Görüleceği üzere, 1608 sayılı Yasanın 1 ve 2’nci maddeleri ile ceza verme yetkisi belediye encümenlerine tanınmıştır. Belediye başkanına ve diğer görevlilere tanınan ceza verme yetkisi ise kaldırılmıştır.

Yine 80 sayılı Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanunun 5728 sayılı Kanunun 268 inci maddesiyle değiştirilen 4 üncü maddesinde “Bu Kanun ile bu Kanuna istinaden yürürlüğe konulan yönetmelik esaslarına aykırı hareket edenler hakkında **belediye encümenlerince;**

a) Bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezasına,

b) Üç seneye kadar hal dahilinde faaliyetten men'e,

karar verilir....." denilmektedir.

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 6'ncı maddesinde bu kanunda öngörülen idari para cezalarının belediye sınırları içinde **belediye encümeni** tarafından verileceği açıkça ifade edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununa göre ruhsat almadan veya ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı yapılan yapıların yapı sahibine, müteahhide ve fenni mesulüne Kanunun 42'nci maddesi kapsamındaki cezaların belediye veya mülki amirce verileceği hükme bağlanmıştır. 5393 Sayılı Kanunun 34/e bendi uyarınca bu cezalar encümenince verilebilecektir.

Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddeleri, 5256 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilerek Kabulüne İlişkin Kanun'un ile değiştirilmiştir.

Bu kanunun 3 üncü maddesi ile anılan KHK' nin 21 inci maddesinin 4 üncü fıkrası "...Toptancı hallerinde bulunan işyerlerinin kiralanması veya satılması durumunda, gerçek ve tüzel kişiler en fazla bir işyeri kiralayabilir veya satın alabilir. Doğrudan veya dolaylı olarak birden fazla işyerinin aynı kişi tarafından kiralandığının veya satın alındığının tespit edilmesi durumunda, kira sözleşmesi feshedilir, satış işlemi ise iptal edilir. Ayrıca, bu kişilere **belediye encümeni** kararı ile 25.000 YTL idarî para cezası verilir...." Şekline dönüşmüştür. Bu değişiklik ile de belediye encümenine daha önce de verilmiş olan yetki bir anlamda kuvvetlendirilmiştir.

831 sayılı Sular Kanunu, 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Hakkında Kanun, 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun'da da belediye encümenine ceza verme yetkisi tanınmıştır.

Belediye encümeninin yetkisine ilişkin örnekleri çoğaltmak mümkündür. İdari para cezası hükmü içeren kanunlarda suç ile uygulanacak ceza ve bu cezaları vermeye yetkili makam genel olarak gösterilmektedir.

B- Belediye Başkanı ve Diğer Belediye Görevlilerinin Ceza Verme Yetkileri

Belediye başkanına 5393 sayılı Kanun ile açıkça ceza verme yetkisi tanınmamıştır. Bazı Kanunlarla belediye başkanına tanınan ceza verme yetkisi ise,

yapılan değişikliklerle kaldırılmıştır. Ancak, belediye başkanının her zaman bir denetim yetkisi olduğu şüphesizdir.

Buna karşılık, Kabahatler Kanunu'nun 34 üncü maddesinde düzenlenen kumar, 35 inci maddesinde düzenlenen sarhoşluk, 36'ncı maddesindeki gürültü, 37'nci maddesindeki rahatsız etme, 38 inci maddesindeki işgal, 41 inci maddesindeki çevreyi kirlileme, 42'nci maddesindeki afiş asmaya ilişkin cezaların kolluk veya belediye zabıta görevlilerince verileceği anılan Kanun ile düzenlenmek suretiyle, encümen dışında diğer belediye görevlilerinin (zabıta veya kolluk) de ceza vermesine olanak tanınmıştır.

Ancak, **Ceza hükmü içeren yasalarda, ceza verme yetkisinin belediyeye ait olduğunun belirtilmesi halinde 5393 sayılı Kanunun 34/e maddesi uyarınca bu yetki belediye encümenince kullanılacaktır.**

PARA CEZALARININ ARTIRILMASI USULÜ

1 Haziran 2005 tarihinden itibaren 5252 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi uyarınca, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun dışındaki kanunlarda yer alan para cezalarından nispi nitelikteki vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabilinden değişen orana bağlı bulunan para cezaları hariç olmak üzere, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları veya bunlardan birinin gösterildiği veya hiç gösterilmediği veya sabit bir rakam olarak gösterilmiş bulunan para cezalarını (idarî ve disiplin para cezaları dahil), çıkış tarihi itibarıyla kat (misil) uygulamasına tabi tutulmuştur.

Bu itibarla, kanunlarda geçen idari para cezaları, 1.6.2005 tarihinden itibaren kanunların yürürlüğe giriş tarihleri esas alınarak sadece misil uygulaması yapılarak artırılacak ve 1.1.2005 tarihinden itibaren Yeni Türk Lirası uygulamasına geçilmiş olması nedeniyle, çıkan miktar YTL'ye çevrilecektir.

5252 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde kanunların yürürlüğe giriş tarihi itibarıyla uygulanacak artırım oranları açıkça gösterilmektedir.

Yine, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17'nci maddesinin 7'nci fıkrasına göre de; idari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılarak uygulanacak olup, bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk lirasının küsuru dikte alınmayacak ve bu fıkra hükmü nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmayacaktır.

Nitekim, Maliye Bakanlığı'nın 17.11.2007 tarihli ve 26703 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 377 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2007 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 7,2 (yedi virgöl iki) olarak tespit ve ilan edilmiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da, para cezasına ilişkin kanunlardaki hükümler değişikliğe uğradığında, kat uygulamasında değişiklik tarihinin esas alınması gerektirir.

CEZALARA İTİRAZ USULLERİ

İdari para cezası getiren Kanunların büyük bölümünde, bu cezalara karşı başvurulacak kanun yolları da gösterilmektedir. Ancak, 31.3.2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesi ile bu Kanunun genel kanun niteliğinde olduğu belirtilerek, Kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Lakin, Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesi; Anayasaya aykırılık iddiasının ciddi bulunması nedeniyle Anayasa Mahkemesinin 1.3.2006 tarih ve 2005/108, 2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. İptal üzerine, Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 6.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun yürürlüğe girmiş, bu Kanunun 31 inci maddesi ile Kabahatler kanununun 3 üncü maddesi;

"Bu Kanunun,

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." şekline dönüştürülmüştür.

Yapılan bu düzenleme ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun genel kanun olma niteliği korunmuş olup, sadece idari para cezalarının düzenlendiği özel kanunlarda belirlenmiş olan kanun yollarının uygulanması saklı tutulmuştur. Dolayısıyla, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda kanun yoluna ilişkin özel bir düzenleme bulunmaması halinde bu hükümler uygulanacaktır.

Buna göre, 5326 sayılı Kanunun, kanun yolu dışındaki diğer genel hükümleri tüm idari para cezaları hakkında uygulanacak, idari para cezalarının düzenlendiği kanunlarda kanun yoluna ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmaması

halinde 5326 sayılı Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı getirdiği kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Bu itibarla, idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü, özel kanununda hüküm bulunmaması koşuluyla idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümler (başvuru yolu ve süresi, itiraz yolu ve süresi), ödeme usulü, zamanaşımı, idari para cezalarının gelir kaydedileceği kamu idareleri gibi düzenlemeler genel hükümler olup, ilgili Kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Bir örnekle açıklamak gerekirse, bilindiği üzere, 80 sayılı Hal Kanununun 4 üncü maddesi 5728 sayılı Kanunun 268 inci maddesi ile değiştirilmiştir. Değişikten önceki halinde, "... Bu hadler üstünde verilecek cezalar için 1608 sayılı kanun hükümlerine göre itiraz olunabilir. Ancak, bu itiraz, icrayı durdurmaz ve icranın geri bırakılması yoluna gidilemez ..." şeklinde bir düzenleme yer alıyordu. Bu maddeye istinaden verilen cezalara ilişkin itirazlar sulh ceza mahkemesine yapılıyordu. Ancak, 80 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan itiraza ilişkin hükmünün değiştirilmesi ve bu kanunda başka da bir düzenleme bulunmaması sebebiyle, bu Kanuna göre verilecek idari para cezalarına karşı itirazlar artık Kabahatler Kanunu'nun 27 inci maddesinde yer alan usule göre yapılacaktır.

Yine, 6301 sayılı Ögle Dinlenmesi Kanununun 7'nci maddesinde ve yine Hafta Tatili Kanunun 10 uncu maddesinde de ceza verme yetkisinin belediye encümeninde olduğu belirtilmiş ama, cezaya itiraz hali düzenlenmemiştir. Bu kanunlara göre verilen cezalara da itirazlar, Kabahatler Kanununun genel hükümleri nedeniyle aynı Kanunun 27'nci maddesine göre yapılacaktır.

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyat Kanunun 6'ncı maddesine göre verilen idari para cezalarına karşı ise Kanunda özel bir düzenleme olduğu için yedi gün içinde idare mahkemesine itiraz edilebileceğinden, Kabahatler Kanununun kanun yoluna ilişkin genel hükümleri 2559 sayılı Kanunun 6'ncı maddesine göre verilen idari para cezalarında uygulanmayacaktır.

Diğer taraftan, 5326 sayılı Kanun hükümlerine aykırı hükümler getiren yeni Kanunların yürürlüğe girmesi halinde, yeni kanunla getirilmiş olan hükümlerin uygulanacağı tabiidir.

İDARİ YAPTIRIM KARARINDA YER ALMASI GEREKEN BİLGİLER VE İDARİ YAPTIRIM KARARININ TEBLİĞ USULÜ

Yukarıda da açıkladığımız üzere idari yaptırım kararlarında bulunması gereken hususlar, kararların ilgililere tebliğ usulü Kabahatler Kanununa göre yapılacaktır.

Bu itibarla, 5326 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde bir idari yaptırım kararında bulunması gereken hususlar kanunda tek tek sayılmıştır.

5326 sayılı Kanunun 26'ncı maddesinde de tebligata ilişkin düzenleme yer almıştır.

Buna göre, idari yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilecektir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresinin açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Bu maddeye göre, kararlarının ilgililere yasa da belirtilen usule göre tebliğ edilmesi zorunludur.

Tebliğatin usulüne göre yapılmamış olması, kararın geçerliliğini de etkileyecek bir durumdur. Bu hususa özellikle dikkat edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kabahatler Kanunu ile getirilen bir diğer önemli düzenleme de Kanunun 17'nci maddesinde yapılan değişiklikle olmuştur. Getirilen değişiklikle, idari para cezalarının gelir kaydının, idari para cezasını veren kamu idaresi ve bütçeler itibarıyla yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, mahalli idareler tarafından verilen idari para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilecektir.

SONUÇ

Görülebileceği üzere, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5252 Türk Ceza Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanunun 4'ncü maddesi ile getirilen para cezalarının artırılması usulü yeniden belirlenmiştir.

Yine bu arada, 1608 sayılı Umuru Belediye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1 ve 2'nci maddelerinin 5278 sayılı Kanunun 66 ve 67'nci maddeleri ile değiştirilmiş ve **belediye emir ve yasaklarına aykırı hareket edenlere verilen para cezalarında Kabahatler Kanunu'nun 32 inci maddesine atıfta bulunmak suretiyle 1608 sayılı Kanununa göre verilen 4 ila 5 YTL'lik para cezaları da yürürlükten kalkmıştır.** Belediyeler açısından oldukça önemli olan 1608 sayılı

Kanunun ve dolayısıyla belediyelerin itibarı adeta iade edilmiştir.

1608 sayılı Kanunun 1 ve 2'nci maddelerinin değiştirilmesi, diğer maddelerinin yürürlükten kaldırılmış olması nedeniyle belediyelerce işyerlerine kapatma cezası verilip verilemeyeceği hususu da gündeme gelmiştir.

Kanunun ilgili maddesinin değişiklikten önceki halinde, belediye encümenlerince 3 günden 15 güne kadar ticaret ve sanat icrasından men kararı verilebiliyordu. Ancak, Yargıtay'ın bu konudaki görüşü; **meslek ve sanat icrasından men kararı verilerek işyerinin kapatılması halinde meslek ve sanat icrasından men'in kapatma şeklinde uygulanamayacağı** şeklindedir.

Örneğin; Yargıtay 7'nci Ceza Dairesinin 12.10.2006 tarih ve E.2005/10575, K.2006/16228 sayılı kararında; 1608 sayılı Kanunun 1. maddesinde hafif para cezası ile birlikte ticaret ve sanat icrasından men cezası öngörüldüğü, işyerinin **kapatılması anlamına gelebilecek bir cezai düzenleme bulunmadığı halde,** "Belediye Encümenince kanunda yeri bulunmayan işyerinin 7 gün süre ile kapatılmak suretiyle sanat ve ticaretten men cezası ile cezalandırılması"nın uygun olmadığına karar vermiştir.

Buna karşılık idari yargı ise, meslek ve sanat icrasından men'i kapatma şeklinde değerlendirmektedir.

Danıştay 8 inci Dairesince verilen 27.11.2002 tarih ve E. 2002/265, K.2002/5557 sayılı kararda "... 1608 sayılı yasa uyarınca verilen ve belirli süreyle ticaret ve sanat icrasından yasaklanmasını öngören kesinleşmiş yargı kararının, işyerinin kapatılması şeklinde yerine getirilmesi gerektiği" şeklinde bir karar verilmiştir.

Kişisel kanaatim, meslek ve sanat icrasından men kararının ancak kapatma şeklinde uygulanabileceğidir. Aksi takdirde sadece idari para cezası ile belediyelerin etkin bir yaptırım gücüne sahip olamayacağı düşünülmektedir.

Bu arada, ceza verme yetkisi içeren ancak uygulanma kabiliyeti kalmayan 28/6/1938; 3517 sayılı Yazılı ve Basılı Kağıtların Kese Kağıdı Olarak Kullanılmamasına Dair Kanun ve 10/2/1937; 3122 sayılı Öğretici ve Teknik Filimler Hakkında Kanun, 26.04.2007 tarih ve 5637 sayılı Uygulama İmkânı Kalmamış Bazı Kanunların Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı

Mahalli İdareler Gn. Md. Şube Müdürü

SON DÜZENLEMELER IŞIĞINDA BELEDİYELERDE İŞÇİ ÇALIŞTIRILMASI

I-GİRİŞ

Belediyelerin en önemli insan kaynaklarından biri de, işçilerdir. Belediyelerin görevli ve yetkili olduğu hizmetler; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle yürütülür. Bunlardan işçiler; memur, sözleşmeli personel ve geçici personel dışında kalan:

1. İlgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan **sürekli işçiler**,

2. a) Mevsimlik veya kampanya işlerinde,

b) Orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde,

İlgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında **6 aydan az** olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan **geçici işçilerdir**.

Günümüzde Karayolları, DSİ gibi kamu kuruluşlarının yanında belediyelerde de çok sayıda işçi istihdam edilmektedir. Bunlar hakkında 657 sayılı Yasa hükümleri uygulanmaz; iş mevzuatı hükümleri uygulanır.

4857 sayılı İş Yasası'na göre işçi, bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişidir. İşçiler uygulamada daimi (sürekli), geçici veya mevsimlik (süreksiz) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Belediyelerde sürekli işçiler kadrosuz çalıştırılmazlar. Bu idarelerde sürekli işçi kadrolarına atanacakların, memurlar gibi merkezi sistem sınava girip, başarılı olmaları gerekmektedir.

Bu makalede, belediyelerde sürekli işçi kadrolarında ve geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılması konusu üzerinde durulacaktır.

II. BELEDİYELERDE SÜREKLİ İŞÇİ ÇALIŞTIRILMASI

Belediyelerde personel istihdamı, Belediye Kanunu'nun 49 uncu maddesine göre; ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı'nca müştereken belirlenen norm kadro esaslarına uygun olarak yapılır. Belediyenin norm kadroları ise, bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

Belediyelerde sürekli işçi kadrolarına yapılacak

atamalar, 1983 yılında çıkarılan ve 18.5.1983 tarih ve 83/6750 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan **"Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği"**¹ hükümlerine göre yapılmaktadır.

Söz konusu Yönetmeliğin "kapsam" başlıklı 2 nci maddesi, belediyeler ve bunların kurdukları birlik ve işletmelerin daimi kadrolarına ilk defa işçi olarak alınacaklar ile mevsimlik işçileri kapsamına almıştır. İşte belediyelerdeki sürekli işçi kadrolarına alınacak işçilerin, bu Yönetmelik hükümlerine göre açılacak sınavı girip kazanmaları şarttır.

Yönetmeliğin 4 üncü maddesine göre; belediyeler vasıflı, vasıfsız, daimi, geçici işçi ihtiyaçlarını iş kolu, meslek pozisyonu, öğrenim, iş tecrübesi, ücret, sosyal yardımlar, yaş, cinsiyet gibi ayrıntılarla sınavın yapılacağı yer ve saati yazılı olarak Türkiye İş Kurumuna bildirmek ve işçilerini Kurumca gönderilenler arasından almak zorundadır.

Belediyeler, işçi ihtiyaçlarının karşılanması için Türkiye İş Kurumu'na işçi isteklerine ilişkin yazılarının Kurum'a intikali tarihini izleyen günden başlayarak en az 15 gün süre vermek zorundadırlar.

Anılan Yönetmeliğe 2.2.1999 tarih ve 99/12378 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla eklenen ve 4.6.2002 tarih ve 2002/4613 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilen Ek 1 inci maddeye göre; bu Yönetmelik kapsamında bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına (belediyelere) daimi işçi olarak alınacaklarda, kamu personeli için yaptırılan **merkezi sınavla** aynı veya farklı tarihlerde ve en fazla yılda bir, en geç dört yılda bir olmak üzere Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına yaptırılacak merkezi yazılı sınava katılarak başarılı olduklarına dair belgeye sahip olmaları şartı aranır. Merkezi sınava Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'ne iş için başvurmuş olanlar katılabilir. Sınav sonuçları bir sonraki merkezi sınav sonuçlarının Kurum'a bildirildiği tarihe kadar geçerlidir. Merkezi sınavda başarılı olmak

daimi işçi kadrosuna alınmada tek başına bir hak teşkil etmez.

Kamu kurum ve kuruluşlarının yürürlükteki mevzuata uygun olarak atama iznini almalarını müteakip, daimi kadrolarına ilk defa alacakları işçilerin sayı ve niteliklerini Türkiye İş Kurumu'na bildirmeleri üzerine Kurum, başvuruları talebe uygun olanlar arasından başarı sırasına göre talep miktarının iki katına kadar adayın isimlerini ve adreslerini içeren listeyi, sınava çağırılmaları için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına (belediyeye) gönderir. İlgili kamu kurum ve kuruluşu, sınavda başarılı olup, atamaları yapılanlar ve yapılmayanlar ile başarısız olanların listesini Kurum'a iletir.

Yeterli sayıda gönderme yapılmış işgücü ihtiyacı için ikinci kez gönderme yapılması istenemez ve yeniden işgücü talebinde bulunulamaz.

Demek oluyor ki, belediyeler işçi ihtiyacını, Türkiye İş Kurumu'ndan merkezi sınavı kazanmış olanlar arasından gönderilenlerden karşılamak durumundadır.

III. GEÇİCİ İŞÇİ ÇALIŞTIRILMASI

Belediyeler, işin gerek ve niteliğine göre mevsimlik veya kampanya işlerinin gördürülebilmesi için geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırabilirler.

Hizmetlerin, özellikle bahar ve yaz aylarında yoğunluk kazanması, belediyelerde bu tür işçi istihdamını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, kadro ihdasındaki kısıtlamalar, tasarruf genelgeleri ve mali faktörler nedeniyle uzunca süre belediyeler geçici işçi çalıştırma yolunu tutmuşlardır.

İş mevzuatında geçici işçilerle ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak, geçici iş konusu bir ayı geçmeyen çalışmalar biçiminde düzenlenmiş bulunmaktadır. Bilindiği üzere, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 10 uncu maddesinde nitelikleri bakımından en çok 30 iş günü süren işlere "süreksiz iş", 30 iş gününden fazla süren işlere de "sürekli iş" denileceği hükmü yer almıştır.

Bu kapsamda, belediyelerde mevsimlik veya kampanya işlerde 30 iş gününden az süreli ve 30 iş gününden fazla süreli geçici işçi çalıştırılması uygulamasına uzunca yıllar devam edilmiştir.

Uygulama bu şekilde devam ederken, 2007 yılında çıkarılan 4.4.2007 tarih ve 5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne

Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la 11.4.2007 tarihinden itibaren kamu idare, kurum ve kuruluşlarında (belediyeler dahil) geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılması uygulamasına son verilmiştir.

Ancak söz konusu Yasa'nın 3 üncü maddesine göre; mevsimlik ve kampanya işlerinde bir malî yılda 6 aydan az olmak üzere vize edilecek geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılabileceklerdir.

Bu şekilde çalıştırılacak işçiler için her malî yılda; belediyeler ile bunların müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) ve mahallî idare birliklerinde, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 24 üncü maddesi çerçevesinde yetkili meclislerinden geçici iş pozisyon vizesi alınması zorunludur. Söz konusu vize işlemi yapılmaksızın geçici işçi çalıştırılmaz ve herhangi bir ödeme yapılamaz.

Geçici İş Pozisyonlarının Vizesi

Geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılması ve bunların vizesine ilişkin esaslar, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde gösterilmiştir.

Söz konusu maddeye göre; belediyeler ve mahallî idare birliklerinde kullanılacak geçici iş pozisyonları bu kurum ve kuruluşlar için norm kadro standartları cetvellerinde belirlenen memur norm kadro standardı toplamının %20'sini geçmemek üzere bulunacak sayının yuvarlanması ve tam yıl esasına göre hesaplanması sonucu adam/ay sayısına göre meclis tarafından yıllık olarak belirlenecektir. Oranların hesaplanmasında sonucun tam sayı çıkmaması durumunda, bulunan rakam kendinden büyük en yakın tam sayıya yuvarlanarak geçici iş pozisyonu sayısı tespit edilecektir.

Belediye bağlı kuruluşlarında (İSKİ, ASKİ, EGO gibi) kullanılacak geçici iş pozisyonları ise, bu kuruluşlar için norm kadro standartları cetvellerinde belirlenen memur norm kadro standardı toplamının %10'unu geçemeyecektir.

Söz konusu madde hükmüne göre; belediyeler adam/ay hesabına göre geçici işçi çalıştıracaklardır.

"Adam/Ay" esaslı Adam (geçici işçi) ya da ay (çalışma süresi) değişkenlerinden birisini ya da ikisini birden değiştirmek suretiyle çok sayıda ve

¹ Yönetmelik, 20.7.1983 tarih ve 18110 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

sürede geçici işçi istihdam etme imkanı veren ve çalıştırılan eleman sayısı ile çalışma sürelerinin çarpımının "Ay" cinsinden hesaplanmasından ibaret bir yöntemdir."

Örneğin, D 4 (7.500 - 9.999) Grubunda yer alan belediyelere norm kadro kapsamında 38 memur kadrosu tahsis edilmiştir. D 4 Grubundaki belediyelerin geçici iş pozisyonu, bu belediyeler için 38 olarak belirlenen memur norm kadro standardı toplamının;

$$38 \times \%20 = 7.6 = 8'ini$$

geçmeyecek ve tam yıl esasına göre hesaplanması sonucu;

$$8 \times 12 = 96 \text{ adam/ay}$$

sayısına göre belediye meclisi tarafından yıllık olarak belirlenecektir.

Buna göre, D 4 Grubundaki belediyelerde geçici iş pozisyonlarında 96 adam/ay'dan fazla geçici işçi çalıştıramayacaktır. 96 adam/ay üzerinden kaç kişinin çalıştırılacağı ise, geçici işçilerin bir yıl içinde kaç ay süreyle çalıştırılacağına göre belirlenecektir. Bu durumda 5620 sayılı Yasa'nın 3 üncü maddesi gereği bir mali yılda 6 aydan fazla çalıştıramayacağına göre, örneğin D 4 Grubundaki belediyeler en fazla;

$$96 : 5 \text{ ay } 29 \text{ gün} = 16 \text{ adam/ay}$$

mevsimlik işçi çalıştırabileceklerdir. Başka bir deyişle, D 4 Grubundaki belediyeler en fazla 5 ay 29 gün olmak üzere 16 işçi çalıştırabileceklerdir.

Ancak, bu gruptaki belediyeler isterlerse;

- 5 ay 29 gün süreli 16 işçi = (5.29 x 16 = 96 adam/ay) veya

- 4'er ay süreli 24 işçi = (4 x 24 = 96 adam/ay) veya

- 3'er ay süreli 32 işçi = (3 x 32 = 96 adam/ay) veya

- Toplam 96 adam/ay geçmemek üzere farklı sayı ve sürelerde,

geçici iş pozisyonlarında mevsimlik işçi istihdam edebileceklerdir.

Belediyeler, İş Kurumu bulunan yerlerde, mevsimlik işçi ihtiyaçlarını Kurum'a bildirmek ve işçilerini bu Kurum tarafından gönderilen adaylar arasından seçmek zorundadır.

İş Kanunu'nun 29 uncu maddesine göre, belediyeler daha önce çalıştırdıklarını tercihan alabilirler.

Sürekli işçi kadrosuna veya sözleşmeli personel statüsüne geçişi yapılamayan personel

5620 sayılı Kanun'da belirtilen şartları taşımadık-

ları için sürekli işçi kadrolarına veya sözleşmeli personel statüsüne geçişi yapılamayan personelin durumu, Kanun'un Geçici 1 inci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun'un geçici 1 inci maddesine göre;

1. Bu Kanun'un 1 inci maddesinde belirtilen şartları taşımadıkları için sürekli işçi kadrolarına veya sözleşmeli personel statüsüne geçişi yapılamayan geçici işçiler, belediyelerce bir mali yılda 6 aydan az olmak üzere ve usulüne göre vizesi yapılacak geçici iş pozisyonlarında çalıştırılmaya devam olunabilir.

Buna göre; Kanun'da belirtilen şartları taşımadıkları için sürekli işçi kadrolarına geçişi yapılamayan geçici işçiler, 2007 ve izleyen yıllarda bir mali yılda en fazla 5 ay 29 gün olmak üzere ve belediye meclisince vize edilecek geçici iş pozisyonlarında çalıştırılmaya devam olunabilecektir.

Bu şekilde her yıl azami 5 ay 29 gün çalıştırılıp, bu süreyi dolduran geçici işçilerin sözleşmeleri askıya alınarak, ertesi yıl tekrar işe alınmak üzere işten çıkarılacaktır.

2. Sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyenler, 2006 yılındaki çalışma sürelerini aşmamak kaydıyla bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen usûle göre vizesi yapılacak geçici iş pozisyonlarında istihdam edilmeye devam olunurlar.

Sözleşmeli personel statüsüne geçmeyi kabul etmeyip, mevcut statüsünde (geçici iş pozisyonlarında geçici işçi olarak) çalışmayı tercih ettiğini bildiren geçici işçiler ise, 2006 yılındaki çalışma sürelerini (Kanun'da öngörülen mazereti nedeniyle 2005 yılındaki hizmet süresi dikkate alınanlar ise 2005 yılındaki hizmet süresini) geçmeyecek şekilde Kanun'un 3 üncü maddesinde belirtilen usûle göre vizesi yapılacak geçici iş pozisyonlarında çalıştırılmaya devam edilecektir.

Örneğin 2006 yılındaki çalışma süresi 10 ay olan geçici işçi, 2007 ve izleyen yıllarda en fazla 10 ay, 12 ay olan geçici işçi ise 12 ayı geçmeyecek biçimde çalıştırılabilir.

Bu şekilde geçici iş pozisyonlarında istihdam edilmeye devam olunanların, bağlı bulundukları sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık veya emeklilik aylığı bağlanmasına hak kazanacakları tarihte, iş sözleşmeleri tüm yasal hakları ödenmek suretiyle sona erdirilecektir.

Ayrıca, bu kapsamdaki geçici işçiler için vize edilen geçici iş pozisyonlarının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, bu pozisyonlar iptal edilmiş sayılacaktır.

Geçici işçi olarak işe alınanların sürekli işçi kadrolarına sınavsız atanmaları mümkün değildir. Bu tür işçilerin de, diğer işçiler gibi, 20 Temmuz 1983 tarih ve 18110 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İlk Defa İşçi Olarak Atanacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği” hükümlerine göre açılacak merkezi sistem sınava girip kazanmaları şarttır.

IV. İŞÇİ MEVZUATI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Genel idare kuruluşlarından veya mahalli idare kuruluşlarından belediyelere naklen işçi ataması yapılabilir mi?

İşçi bir hizmet akdine dayanarak, herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kimsedir.

İşçi ile işveren arasındaki ilişki bir özel hukuk ilişkisidir. Bu ilişkiyi de toplu iş sözleşmeleri belirlemektedir.

Bu nedenle, hizmet akdi tarafları bağlar. Akitte belirli taraflardan birisinin ya da işyerinin değişmesi durumunda akit de feshedilmiş olur.

Fakat genel idare ya da mahalli idare kuruluşlarında çalışan bir işçi naklini talep eder, hizmet akdini karşı taraf belediye yetkilileri de uygun bulur ve bunu bir protokolle belirlerse naklen işçi atanması mümkün olabilir. Aksi halde, mümkün değildir.

Belediyede çalışan memurlara getirilen her türlü ücret artışları ve seyyanen ödenen tüm ücretlerin işçilere de ödenmesi mümkün müdür?

Bu tür bir ifadenin sözleşmede yer alması üzerine konu İşçileri Bakanlığı’na iletilmiş, adı geçen Bakanlık tarafından konu hakkında Maliye Bakanlığı’ndan görüş istenmesi üzerine;²

“İlgide kayıtlı yazı ve eklerinin incelenmesinden; Belediye-İş Sendikası ile Armutalan Belediyesi arasında imzalanan Toplu İş Sözleşmesinin 39 uncu maddesinin ikinci cümlesinde “Sözleşmenin 2. yılında 01.01.2006 başlangıç kabul edilerek sözleşme süresince devlet memurlarına getirilen her türlü ücret artışları ve seyyanen ödenen tüm ücretler işçilere de aynen uygulanır.” hükmüne yer verildiği belirtilerek, 5473 sayılı Değişik Adlar Altında İlave Ödemesi Bulunmayan Memurlara ve Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen

ek 3 üncü maddede sayılan kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen Devlet memurlarına yapılacak ek ödemenin, Armutalan Belediyesinde istihdam edilen işçilerin ücret artışında dikkate alınıp alınmayacağı hususunda görüş talebinde bulunulduğu anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere 27.12.2005 tarihli ve 5437 sayılı 2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile memur maaşlarının belirlenmesinde kullanılan katsayılar, memur maaşlarında yılın birinci yarısında % 2,5 ve ikinci yarısında da % 2,5 oranında artış yapılmasını sağlayacak şekilde yeniden belirlenmiştir.

Öte yandan; 31.03.2006 tarihli ve 5473 sayılı Kanun ile 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek 3 üncü maddede;

“Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay, Yüksek Seçim Kurulu, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı il özel idareleri ve belediyeler ile bunların bağlı kuruluşları, il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları mahallî idare birlikleri ile Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilâtı ile varsa bunların döner sermaye kadrolarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre istihdam edilen memurlar ile aylıklarının 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa göre alanlara, subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlara, 1/1/2006 - 30/6/2006 tarihleri arasında 950 gösterge rakamının, 1/7/2006 tarihinden itibaren ise 1850 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay ek ödeme yapılır.”

hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, Devlet memurlarından sadece yukarıda sayılan kurumlarda çalışanlar ile sınırlı olarak 01.01.2006 - 30.06.2006 tarihleri arasında 950 gösterge rakamının, 01.07.2006 tarihinden itibaren ise 1850 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay ek ödeme yapılmasına imkan sağlanmıştır.

Diğer yandan, aynı maddenin beşinci fıkrasında ise;

“Ek ödemenin hak kazanılmasında ve ödenmesinde aylıklara ilişkin hükümler uygulanır ve bu ek ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve

² Maliye Bakanlığı’nın 29.5.2006 tarihli ve B.07.0.BMK.0.19.115701-63/9451 sayılı yazısı.

kesintiye tabi tutulmaz. Bu madde uyarınca yapılacak ek ödeme, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye payı, ikramiye, ücret ve her ne ad altında olursa olsun yapılan benzeri ödemelerin hesabında dikkate alınmaz.”

denilmek suretiyle, bu Kanun ile yapılacak ek ödemenin ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye payı, ikramiye, ücret ve her ne ad altında olursa olsun benzeri ödemelerin hesabında dikkate alınmayacağı hükme bağlanmıştır. Böyle bir düzenleme yapılması ise, yukarıda belirtilenler dışında bazı Devlet memurları ve sözleşmeli personel ile işçilerin de bu ek ödemeden yararlanamayacağını açıkça göstermek ve söz konusu ek ödemenin başka ödeme unsurlarının hesabında dikkate alınmamasını sağlamak amacından kaynaklanmıştır.

Bu itibarla, 5473 sayılı Kanun ile 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek 3 üncü madde çerçevesinde bazı Devlet memurlarına yapılacak ek ödemenin, Belediye-İş Sendikası ile Armutalan Belediyesi arasında imzalanmış olan Toplu İş Sözleşmesinin ücret artışı ile ilgili maddesinin uygulanmasında dikkate alınmasına ve söz konusu ek ödemeden Armutalan Belediyesinde istihdam edilen işçilerin yararlandırılmasına imkan bulunmadığı mütalaa edilmektedir.” şeklinde görüş bildirilmiştir.

Belediyelerde hangi işleri memurlar, hangi işleri işçiler yapar?

Belediyelerde istihdamı büyük oranda memur ve işçi oluşturmaktadır. 1961 Anayasasından itibaren başlayan işçi ve memur tanımı çabası şimdiye kadar bir sonuç vermemiştir. Bu bakımdan belediyelerde de

hangi işlerin memurlar, hangilerinin işçiler tarafından yerine getirileceği belirlenmemiştir. Bundan dolayıdır ki temizlik, bayındırlık, mezbaha, içme suyu gibi hizmetleri kimi belediyelerde 657 sayılı Yasa’ya tabi memur statüsündeki görevliler, kimi belediyelerde ise 4857 sayılı İş Yasası’na tabi işçi statüsündeki kişilerle yürütülmektedir. Zaman zaman İşçileri Bakanlığı’nın şu şu hizmetlerin memur, şu şu hizmetlerin de işçi statüsündeki kişilerle yapılması gerekir yolunda genelgeler yapmakta ise de, tekdüze bir istihdam sistemi gerçekleşmemiştir.

Ancak, Sayıştay 3. Dairesi’nin 1968/229 sayılı Kararında, “Kadrolu memurlar gördürülecek hizmetlerin işçi istihdamı suretiyle gördürülmesinin mevzuata uygun düşmeyeceği.” belirtilmiş, yine Sayıştay 1. Dairesi’nin 1969/6978 sayılı Kararında da, “Kadro mevzuu olan ve süreklilik arzeden bir görevde yevmiyeli olarak istihdam edilen kişiye yapılan ödemelerin sorumlulara ödettilmesi gerektiği”ne hükmedilmiştir.

Konu hakkında Danıştay Dava Daireleri Kurulu’nca verilmiş bulunan 8.10.1971 gün ve E. 1970/340, K.1971/828 sayılı Karar’da belediyeler serbest bırakılmaktadır. Danıştay bu kararında yukarıda belirttiğimiz temizlik, fen işleri, mezbaha ve içme suyu gibi hizmetlerin işçi statüsündeki personele gördürülmesine ilişkin mevzuatta sınırlayıcı bir hüküm bulunmadığını belirttikten sonra, belediyelerin şartlarına ve olanaklarına göre hangi statüdeki personel bu hizmetlerin yürütüleceğini kendilerinin serbestçe takdir edebileceklerini belirtmekte ve temizlik, mezbaha, fen işleri ve içme suyu hizmetlerinde işçi statüsünde çalışmakta iken belediye meclisince memuriyet kadrosuna geçirilmiş olan görevlilerin, meclisin bu kararının iptali için açmış oldukları davayı reddetmektedir.

GEMİ İNŞA YERLERİNİN RUHSATLANDIRILMASI, DENETİMİ VE BURALARDA YAŞANAN İŞ KAZALARINDA SORUMLULUKLARI

Hafize ZÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı, Mahalli İdareler Gn. Md. Şb. Md.

I- GİRİŞ

Son günlerde, gemi inşa sanayi işyerlerinde meydana gelen iş kazaları sonucu yaşanan ölümlere ilişkin haberler dikkat çekmekte, bu işyerleri hakkında TBMM ve iş müfettişleri raporlar hazırlamaktadır. Bu hususta SERHAT OĞUZ'un haberinde Limter İş Sendikası, TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul İşçi Sağlığı Enstitüsü'nün ortaklaşa hazırladığı raporda Tuzla'da tersanede çalışan işçi ve mühendislerin;

"- Ölümler sıfır gemiden çok tamir gemilerinde oluyordu. Nedeni tesadüf değil, işi hızlandırma. Kablolar riskli, işi en sıkı tutan tersanede bile riskli kablo var. Oksijen hortumlarında ekler var. Patlama riski doğuyor tabii. Tamir gemilerine gitmiyoruz tehlikeli diye.

- Bakanlıktan geldiler. Taşeronlar hepimizi konteynırda topladı. 'Eğer bakan gelir sizi çağırır sorarsa biz ustabaşıyız, taşeron değiliz' deyin dediler. Müfettiş gelecek diye hayret ettik. Bize yeni ayakkabı, yeni baret, tulum, eldiven, emniyet kemeri verdiler. Müfettişin geleceğini bize önceden haber vermişlerdi. Müfettişler zaten haberli geliyor.

- Atölyede yangın çıkıyor, yangına müdahale edecek yangın tertibatı hiç yok. Köpük, tiner, marangoz, talaş, polyester yan yana. Aralarında bölme yok. Orada da 150 kişi çalışıyordu toplam. Yangın çıktı. Ben o gün yoktum. Müdahale edemediler.

- (Bir mühendis) Bizim aldığımız blokların teslim tarihi belli. Taşeron açısından ne kadar erken biterse o kadar maliyetten düşüyorsunuz. İşin erken bitmesi işçilere daha az yevmiye ödenmesi anlamına geliyor. Az işçi ile çok iş yapılarak en üst performans elde edilmeye çalışılıyor."

şeklindeki tanıklıklarına da yer verildiği ifade edilmektedir.

Bu yazıda, gemi inşa ve tamirinde faaliyet gösteren işyerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesi kapsamında belediyelerin sorumlulukları ele alınacaktır.

II- GEMİ İNŞA SANAYİ İŞYERLERİNDE BELEDİYELERİN YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Bilindiği gibi, geçtiğimiz yıllarda ülkemizde, gerek Avrupa Birliği'ne uyum, gerekse idari reformlar çerçevesinde çıkarılan kanunlarla işyerlerinin ruhsatlandırılmasında ve denetlenmesinde belediyeler yetkili kılınmıştır. Bu kapsamda; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7'nci maddesinin birinci fıkrası ile birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendiyle de, büyükşehir belediyeleri dışında kalan diğer belediyeler; gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemekle görevli ve yetkili kılınmıştır. Bu maddenin ikinci fıkrası, (I) bendinde belirtilen gayrisihhî müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılmasını ve denetlenmesini, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresine vermiştir.

Esasen, bu yetkiler verilirken hem yerel hizmetlerin halka en yakın kamu idaresi (belediye) tarafından görülmesi, hem de hizmetlerde bir bütünlük ve otokontrol sisteminin sağlanması amaçlanmıştır. Çünkü bilindiği gibi öteden beri belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyeler imardan sorumlu olup, inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi bu idareler tarafından verilmektedir. Bazı işyerlerinin açılması sırasında da, işyerinin özelliği nedeniyle insan ve çevre sağlığının korunmasını sağlamak amacıyla bu işyerlerinin yapı kullanma izin belgesi olan binalarda açılması istenmektedir. Türk Ceza Kanununa da, yapı kullanma izni olmayan yapılarda herhangi bir sınıai faaliyetin yürütülmesine izin verenler için hapis cezası öngörülmüştür.

Ancak, işyerlerinin ruhsatlandırılmasından ve denetiminden her ne kadar belediyeler sorumlu ise de bazı işyerlerinin kuruluş aşaması sırasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından işyeri kurma izni ve işletme belgesi alma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Gayri sıhhi müesseselerle ilgili temel düzenleme 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanununda yer almıştır. Bu Kanunun 268 inci maddesi, civarında ikamet eden halkın sıhhat ve istirahatini ihlal eden müesseseler ve atelyeler bu kanunun neşrinden itibaren, resmi müsaade istihsal edilmeksizin açılmaz şeklinde düzenlenmiş, 269 uncu maddesi de gayrisıhhi müesseseleri üç sınıfa ayırmıştır.

Esasen 1593 sayılı Kanunun 271 inci maddesi birinci sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılmasını sadece Sağlık Bakanlığının iznine bağlamıştı. Ancak, 5216 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hallerde büyükşehir belediyeleri için de uygulanacak olan 5393 sayılı Belediye Kanununun 84 üncü maddesiyle, bu Kanunla belediyelerin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 1593 sayılı Kanunda yer alan aykırı hükümler uygulanmayacaktır.

Belediye Kanunlarında yapılan düzenlemelerle işyerleri konusunda belediyelere yetki devri yapıldıktan sonra, bu konuda ikincil mevzuat olarak çıkarılan ve 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 listesinde **“Gemi söküm yerleri ile 20 metre ve daha uzun boylarda gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerleri”** birinci sınıf, **“20 metreden daha kısa boylarda gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerleri”** ikinci sınıf gayrisıhhi müesseseler arasında gösterilmiştir.

Buna göre, birinci sınıf gayrisıhhi müesseseler arasında yer alan gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerleri büyükşehir veya il belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde açılacaksa, büyükşehir ve il belediyelerince, bu alanlar dışındaki yerlerde açılacaksa il özel idarelerince ruhsatlandırılacak ve denetlenecektir. İkinci sınıf olanlar ise, Büyükşehirlerde ilçe ve ilk kademe, diğer yerlerde belediyelerce ruhsatlandırılıp denetlenecektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte gayrisıhhi müessese: Faaliyeti sırasında çevresinde bulunanlara biyolojik, kimyasal, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ya da doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilecek müesseseler şeklinde tanımlanmıştır. Birinci sınıf gayrisıhhi müessese ise, meskenlerden mutlaka uzak bulundurulmaları gereken işyerleri olarak tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin ortak hükümlere dair 5 inci maddesinde sıhhi, gayri sıhhi veya umuma açık olup olmadığına bakılmaksızın bütün işyerlerinde aranacak

ortak şartlar düzenlenmiştir. Bu ortak düzenlemelerden konumuzla ilgili olan Yönetmeliğin 5/a maddesinde yer alan **“İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınması,”** hükmüdür.

İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin düzenlemeler ise 4857 sayılı **İş Kanununun** beşinci bölümünde yer almıştır. Bu Kanunun;

77’nci maddesine göre işverenler, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi alacak, araç ve gereçleri noksansız bulunduracaktır. İşçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.

78 inci madde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na Sağlık Bakanlığı’nın görüşünü alarak işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, makineler, tesisat, araç ve gereçler ile kullanılan maddeler sebebiyle ortaya çıkabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişilerin çalışma şartlarının düzenlenmesi amacıyla tüzük ve yönetmelikler çıkarma yetkisi vermiştir.

Ayrıca aynı madde ile, bu Kanuna tabi işyerlerinde, işçi sayısı, genişlik, yapılan iş, işin özellikleri, ağırlık ve tehlikesi bakımından hangi işyerleri için kurulmaya başlamadan önce planların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın yetkili teşkilatına gösterilerek kurma izni alınacağı, bu işyerleri kurulduktan sonra yine aynı makama başvurularak işletme belgesi alınması gerekeceği hususunda Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nca yönetmelik hazırlanma yükümlülüğü verilmiştir.

Anılan Kanunun **80 inci maddesi** ile, bu Kanuna göre sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde her işvereni bir iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurmakla yükümlü tutulmuştur.

81 inci maddeye göre, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran işverenler, Sosyal Sigortalar Kurumunca sağlanan tedavi hizmetleri dışında kalan, işçilerin sağlık durumunun ve alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin sağlanması, ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık hizmetlerini yürütmek üzere işyerindeki işçi sayısına ve işin tehlike derecesine göre bir veya daha fazla işyeri hekimi çalıştırmak ve bir işyeri sağlık birimi oluşturmakla yükümlüdür.

82 nci madde uyarınca ise, bu Kanuna göre sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi

çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işverenler, işyerinin iş güvenliği önlemlerinin sağlanması, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi hizmetlerini yürütmek üzere işyerindeki işçi sayısına, işyerinin niteliğine ve tehlikelilik derecesine göre bir veya daha fazla mühendis veya teknik elemanı görevlendirmekle yükümlüdürler.

Kanunun 78 inci maddesinde öngörülen **İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği 9 Aralık 2003 tarihli ve 25311 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, işyerlerinde sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için alınacak önlemleri belirlemek amacıyla;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, sağlık ve güvenliğin korunması, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması,

b) İş sağlığı ve güvenliği konusunda işçi ve temsilcilerinin eğitimi, bilgilendirilmesi, görüşlerinin alınması ve dengeli katılımlarının sağlanması,

c) Yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebi ile özel olarak korunması gereken kişilerin çalışma şartları, ile ilgili genel prensipler ve diğer hususları düzenlemiştir.

Bu Yönetmelik, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına giren tüm işyerlerini kapsamaktadır.

Görüldüğü gibi, iş sağlığı ve güvenliği ile mevzuatta belirtilen şartları sağlamak işverenlere yüklenmiştir.

Yine, aynı Kanuna dayanılarak işyerlerinin sağlık ve güvenlik mevzuatına ve kabul edilmiş normlara uygun kurulması ve işletilmesini sağlamak için alınması gerekli işyeri kurma izni ve işletme belgesi ile ilgili usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanan **İşyeri Kurma İzni ve İşletme Belgesi Alınması Hakkında Yönetmelik 17.12.2004 tarih ve 25673 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik;

a) 28/2/2004 tarihli ve 25387 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelikte belirtilen **sanayiden sayılan işlerde 10 ve daha fazla kişinin çalıştığı işyerlerini**,

b) Çalışan sayısına bakılmaksızın, 26/12/2003 tarihli ve 25328 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlanan **tehlikeli kimyasal maddelerin üretildiği, kullanıldığı ve depolandığı işyerlerini**,

c) **İnşaat ve maden işyerleri ile taş ocaklarının sabit tesislerini**, kapsamaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, 4857 sayılı İş Kanununun uygulanması bakımından, hangi işlerin sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinden sayılacağını belirlemek amacıyla düzenlenen ve 28.2.2004 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik”in listesinde **“Deniz nakil vasıtalarının inşası, tamirati, sökümü ve batıkların çıkarılması işleri,”** sanayiden sayılan işyerleri arasında gösterilmiştir.

İşyeri Kurma İzni ve İşletme Belgesi Alınması Hakkında Yönetmelik’in 5 inci maddesine göre bu Yönetmelik kapsamında bulunan (Deniz nakil vasıtalarının inşası, tamirati, sökümü ve batıkların çıkarılması işleri bu Yönetmelik kapsamında bulunmaktadır.) tüm işyerlerine, kurulmaya başlamadan önce kurma izni alınması, **6’ncı maddeye** göre ise, kurma iznine esas teşkil eden belgelere uygun olarak kurulmuş olan işyerlerine, işletilmeye başlanılmadan önce işletme belgesi alınması zorunlu olup, bu belgeler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilatınca verilmektedir.

Bu nedenle, belediyeler sınıflarına ve boyutlarına göre kendi yetki alanlarına giren gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeden önce; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması şartının sağlanıp sağlanmadığını, işyeri için kurma ve işletme izni alınıp alınmadığını denetlemekle yükümlüdür.

Diğer taraftan, İşyeri açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6’ncı maddesine göre, bu Yönetmeliğe uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılıp çalıştırılmayacaktır.

Beldede bulunan işyerlerinin ruhsatlı olup olmadığının denetiminden de belediyeler sorumludur. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7’nci maddesi birinci fıkrası ile büyükşehir belediyelerinde, birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek görevi büyükşehir belediyelerine verilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendiyle de, gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyelere görev olarak verilmiştir.

Kanunlarda görüldüğü gibi, işyerlerinin ruhsatlandırılması konusunda sınıflarına göre, büyükşehir belediyeleri, ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il belediyeleri, belde belediyeleri ve il özel idareleri

yetkili kılınmıştır. Ancak, denetlemede bir ayrıma gidilmemiştir. Denetimde belediyeler yetkilidir. Denetimdeki yetki esasen, ruhsatlandırmada yetkili olan belediyenindir. Fakat, ruhsatsız olarak faaliyet gösteren işyerlerinin denetiminden hangi belediye sorumludur. İşletmeler kaçak olarak faaliyet gösterdiği için, buraların sıhhi işyeri mi, gayrisihhi işyeri mi veya hangi sınıfa girdiği bilinmediğinden, işletme hangi belediye sınırı içinde ise, o belediye tarafından denetlenmesi, kaçak ise hemen kapatma işlemi uygulanması gerekmektedir. İşyeri kapandıktan sonra, ruhsat almak için başvuru yapıldığında işyerinin sınıf tespiti yapılarak, ruhsatın hangi merci tarafından verileceği belirlenebilecektir. Ancak, ruhsatsız faaliyet gösteren işyerinin kapatma uygulaması işyeri hangi belediye sınırı içinde ise, o belediyenin sorumluluğundadır.

Uygulamada, denetimlerde ruhsatsız faaliyet gösterdiği anlaşılan gayrisihhi müesseselere veya diğer (sıhhi) işletmelere kapatma yerine süre verildiği görülmektedir. Hatta süre veren makamın, müessese işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye yetkisi olmayan (kaymakamlık) merciler olduğu bile görülmektedir. Ülkemizde bu kadar kaçak yapı varken, yani ruhsatsız, plansız projersiz bina varken, buralarda bırakın bir deprem olmayı veya işyeri kazası olmayı, binalar kendiliğinden çökerken, buralarda gayri sıhhi müesseselerin ruhsatsız ve denetimsiz faaliyet göstermesi daha pek çok faciaya davetiye çıkarmaya adaydır.

Bilindiği gibi, 2 Şubat 2004 günü Konya Selçuklu'da kendiliğinden çöken bina ile ilgili olarak İdare Mahkemesi, binayı tümünden kontrol ettikten sonra yapı kullanma izni vermesi gerektiği gerekçeyle belediyeyi sorumlu tutmuş ve 8/8 ödeme yapmasına hükmetmiştir.

Bu bakımdan, işyerlerinin denetlenmesinden sorumlu olan belediyeler bu görevini yerine getirmediğinden, ruhsatsız işyerinde gösterilen faaliyet nedeniyle yaşanan kaza ile ilgili olarak tazminat davası açıldığı takdirde, kaçak ve ruhsatsız işyeri açan işletmecinin yanı sıra buraları kontrol etmeyen belediyeler de sorumlu tutulabilecektir. Bu sorumluluk görevi ihmale kadar giderek, sorumlular hakkında TCK'nın ilgili hükümleri uygulanabilecektir.

Ayrıca, 11 Nisan 2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği, 3572 sayılı İşyeri Açma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu

Kararı ile yürürlüğe konulan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince, işyerinin açma ruhsatı alıp almadığını kontrol etmek, yetkili mercilerce verilen işyeri kapatma cezasını uygulamak ve gereken işlemleri yapmak görevini belediye zabıta memurlarına vermiştir.

Bu Yönetmelik ruhsatsız olarak açılan veya ruhsata aykırı olarak işletilen işyerleriyle ilgili olarak İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapma görevini belediye zabıta memurlarına yüklemiştir. Bu bakımdan, belediye zabıta memurlarınca yapılan denetimlerde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösterdiği tespit edilen işyerlerinin, durum bir tutanakla gösterilmek suretiyle derhal kapatılması gerekmektedir.

Belediyeleri işyerlerinin ruhsatlandırılması konusunda ilgilendiren bir diğer ciddi düzenleme, kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak ve suç işlenmesini önlemek amacıyla çıkarılan 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer almıştır.

Bu Kanunun "İmar kirliliğine neden olma" başlıklı 184 üncü maddesinin "(3) Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." hükmü gereğince, gayri sıhhi müesseseler arasında yer alan sanayi tesislerini ruhsatlandırma yetkisine sahip olan idareler (özel idareleri ve belediyeler), yapı kullanma izni alınmamış binalarda bu faaliyetler için ruhsat tanzim etmeleri halinde, 2 ila 5 yıl arasında hapis cezası ile cezalandırılacağından, sınai faaliyetlerin hangileri olduğu hususu da önem kazanmaktadır.

Bu konuda Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 19.11.2004 tarihli e 6248 sayılı yazısında aynen:

"1957 yılında yürürlüğe giren 6948 sayılı Sanayi Sicil Kanunu'nun 1 inci maddesinde "Bir maddenin vasıf, şekil, hassa veya terkiibini makine, cihaz, tezgah, alet veya diğer vasıta ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirmek veya bu maddeleri işlemek suretiyle devamlı ve seri halinde imal veya istihsal eden yerlerle madenlerin çıkarılıp işlendiği yerler (sanayi işletmesi) ve buralarda yapılan işler (sanayi işleri) sayılır.

Devamlı ve seri halinde tamirat yapan müesseselerle elektrik veya sair enerji istihsal eden santraller, gemi inşaatı gibi büyük inşaat yerleri de madde şümülüne girer.

El ve ev sanatları ile küçük tamirhaneler bu kanuna tabi değildir. Ancak bunlardan teşkilat, imal ve istihsal ettiği madde nevi ve miktarı bakımından bu kanuna tabi olacakları İktisat ve Ticaret Vekaleti tayin ve ilan edebilir.” Sanayi işletmesi ve sanayi işleri tarif edilmiştir.

Ayrıca, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanununun 5 inci maddesinin (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde sanayici sayılmayan yerler belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Devlet İstatistik Enstitüsü sanayi üretim endeksi hesaplamalarında madencilik sanayi, imalat sanayi, elektrik, gaz ve su alt ana sektörlerini dikkate almaktadır.

Bu bağlamda, sınai faaliyetlerin yukarıda ve-rilen açıklamalar çerçevesinde değerlendirilmesi ve GSM Yönetmeliğinin Ek-5 listesinde yer alan depolama gibi sınai faaliyetin olmadığı yerlerin yeniden gözden geçirilerek, buna göre işlem yapılmasının uygun olacağı mütalaa edilmektedir.”

denilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre;

- Bir maddenin nitelik, şekil, özellik veya birleşimini makine, cihaz, tezgah, alet veya diğer araç ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirmek veya bu maddeleri işlemek suretiyle devamlı ve seri halinde imal veya istihsal eden yerler,

- Madenlerin çıkarılıp işlendiği yerler ve buralarda yapılan işler,

- Devamlı ve seri halinde tamirat yapan müesseseler,

- Elektrik veya sair enerji istihsal eden santraller,

- Gemi inşaatı gibi büyük inşaat yerler,

Sanayi tesisi sayılacaktır.

III- SONUÇ

Yukarıda ayrıntılarıyla açıklandığı gibi, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde işyeri açılmasında ruhsatlandırmaya yetkili merci belediyelerdir. Hangi tür işyerlerine hangi belediyelerin ruhsat vereceği Kanunlarda ve ilgili Yönetmelikte gösterilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 listesinde “**Gemi söküm yerleri ile 20 metre ve daha uzun boylarda gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerleri**” birinci sınıf, “**20 metreden daha kısa boylarda gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerleri**” ikinci sınıf gayrisihhi müesseseler arasında yer almıştır. O halde,

boyutlarına ve açıldıkları yere göre gemi imal ve tamir yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesi büyükşehir belediyesi, il belediyesi, il özel idaresi veya da diğer belediyelerin yetkisi dahilindedir.

Buraların ruhsatlandırılmasında ise, iş sağlığı ve güvenliği açısından mevzuatta belirtilen şartlar aranacaktır. Bunların başında, işyeri açma ve çalışma ruhsatı talebiyle belediyeye başvuran işletme sahibinin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teşkilatından alması gereken “iş kurma izni” ve “işletme belgesi”ne sahip olup olmadığı gelmektedir. Zira, bu belgeler anılan Bakanlık tarafından verilirken ilgili işyerinin iş sağlığı ve güvenliği tedbirleriyle ilgili şartları taşıyıp taşımadığı kontrol edilecek, diğer yönetmeliklerle tespit edilen sair şartları taşıyıp taşımadıkları araştırılacaktır.

İş Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelikler, iş sağlığı ve güvenliği ile mevzuatta belirtilen şartları sağlamak görevini işverenlere yüklenmiştir. İşverenler, bu şartları sağladıkları takdirde iş kurma ve işletme belgesi alabilecektir.

Sonuç olarak belediyelerce yapılması gereken iki husus önemli hale gelmektedir. Bunlardan birincisi, gemi iskeleti ve gemi bölümleri imal ve tamir yerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı verirken iş kurma ve işletme belgesini aramaları, bu belgelere sahip olmayanlara ruhsat vermemeleri, ikincisi de kendi sınırları içerisinde ruhsatsız olarak açılıp işletilen işyeri olup olmadığını denetlemeleridir.

Ayrıca, yapılan denetimler sırasında ruhsatlı işyerlerinin de ruhsat alırken sağladıkları şartları koruyup korumadıkları da dikkate alınarak, kaybedenlerin tekrar bu şartlara uydurulması gereklidir.

Aksi takdirde, ruhsatsız ve ruhsata aykırı faaliyet gösteren işyerlerinde meydana gelen kazalarda bu işyerlerinin denetiminden sorumlu olan belediyeler de doğrudan olmasa bile dolaylı olarak sorumlu tutulabilecektir.

Bu bakımdan, belediyelerimiz (özellikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirler) özellikle belediye zabıta memurlarımız beldelerinde ruhsatsız faaliyet gösteren işyeri olup olmadığını sürekli denetleyip, gereğini yapmalıdırlar.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

- İlgili mevzuat hükümleri
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı görüş yazısı
- Basında yer alan haberler

Av. Atilla İNAN

KAMU GÖREVLERİNDEN AYRILANLARIN YAPAMAYACAKLARI İŞLER HAKKINDA YASANIN KAPSAMI

GİRİŞ

2 Ekim 1981 tarih ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun, sadece kamu ihalelerine katılma yasağı getirmemiş, bunun yanında ayrıldığı kuruma karşı çeşitli biçimlerde iş alma, çalışma yasağı da getirmiştir. Nedense söz konusu yasa teknik elemanlara uygulanmış, onların sonradan kamu ihalelerine belirli bir süre engel hüküm olarak değerlendirilmiştir. Oysa yasa sadece teknik elemanları değil çalışma statüsü ve görev unvanı ne olursa olsun bütün kamu görevlilerini kapsamaktadır.

Yeminli Mali Müşavirlerin büyük çoğunluğu daha önce kamu görevinde çalışmış kimselerdir. Bundan başka kamuda çalışmış avukatlardan, kurumlarından ayrılıp da serbest çalışanlar da az değildir. 2531 sayılı Yasanın getiriliş amacı onlar için de geçerlidir. Hem yapılan işlerde topluma güven verilmesi hem de nüfuz ticareti olasılığını en aza indirmesi amaçları mühendislik alanı kadar vergi hukuku ve diğer alanlarda da söz konusudur.

Bu yazımızda 2531 sayılı Yasayı inceleyip kapsamını birlikte belirlemeğe çalışacağız.

I- Görevden Ayrılanların Çalıştıkları Kurumlar

2 Ekim 1981 tarih ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun, görevden ayrıldıktan sonraki dönem için çalışma özgürlüğünü kısıtlayan hükümler getirmiştir. Söz konusu Kanunun 1 inci maddesi yasaklama alanına giren kamu kurumlarını saymıştır. Değinilen yasa maddesinde;

“Madde 1- Bu Kanun, genel bütçeye dahil daire, kurum ve kuruluşlar ile katma bütçeli idarelerde, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla veya kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan fonlarda, belediyelerde, özel idarelerde, 12.3.1964 gün ve 440 sayılı ve 12.5.1964 gün ve 468 sayılı Kanunlar kapsamına giren kuruluşlarda, sermayesinin yansından fazlası ayrı ayrı veya birlikte Hazinece veya yukarıdaki daire, idare, kurum ve kuruluşlarca karşılanan yerlerde aylık, ücret veya ödenek almak suretiyle

görev yapmış olanlar hakkında uygulanır.” denilmektedir.

Görüldüğü gibi eksiksiz bütün kamu kuruluşları yasanın kapsamına girmiş bulunmaktadır. Yasayla sınava girmeksizin Serbest Mali Müşavirlik veya Yeminli Mali Müşavirlik kazanılan bütün kamu kuruluşları da yasa kapsamına girmektedir. Maliye Bakanlığı çalışanlarının yasa kapsamına girdiği konusunda ise kuşku duyulmamalıdır. Görevlerinden ayrılmış kamu avukatları için de durum aynıdır.

Yasaklamanın sınırları, yasa kapsamına giren kurumda çalışılan birimin etki alanına bağlıdır. Yurt çapında etki alanı olan birimlerde kısıtlama alanı bütün ülkeyi kapsamakta, etki alanı belirli bir ille sınırlı olduğunda o sınırlar içinde kalmaktadır.

II- Yasaklamanın Alanı ve Zaman Açısından Sınırı

Yasaklamanın alanı ve süresi söz konusu Yasanın 2 nci maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde hükmüne göre; “Madde 2- Birinci madde kapsamına giren yerlerdeki görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanlar, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle, o daire, idare, kurum ve kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüd giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar.” Yasa hükmünü süre ve yasaklamanın kapsamı yönünden incelemek gerekir.

a) Yasaklamanın Çalışma Alanı Yönünden Boyutu

Kamu kurumlarında çalışanlar yasanın ifadesiyle eski “görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili” olarak çalıştıkları idareye karşı iş yapamazlar. Daha önceki görev ve faaliyet alanı dışındaki bir iş için sorun yoktur. Ayrıca yukarıda değinildiği gibi görev ve faaliyet alanının boyutu da önem kazanmaktadır. Görev ve faaliyet alanı yurt çapında ise sınırlama yurt çapında olacak, belirli bir bölge çapında ise o bölgeyle sınırlı kalacaktır.

b) Yasaklamanın Süre Yönünden Boyutu

Yasada sayılan kurumlardaki görevlerden ayrılanlar, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle iş alamazlar. Bir kamu görevlisi çalıştığı son iki yıl içinde birden fazla kamu kuruluşunda çalışmışsa, yasaklama sadece son çalıştığı kamu kuruluşu ile sınırlı kalmayıp son iki yıl içindeki bütün kamu kuruluşlarını içine alacaktır. Üç yıllık yasaklama süresi önce değiştirilen görevler için dahi son göreve ayrılış tarihinden başlayarak üç yıl devam edecektir.

Örneğin 1998 Haziran ayında Van TCK Karayollarında çalışan bir kimse 1999 Mayıs ayında Antalya DSİ Bölge Müdürlüğünde görevden ayrılırsa Mayıs 1999 tarihinden başlayarak Mayıs 2002 tarihine kadar sadece DSİ Bölge Müdürlüğü çalışma alanında değil Van TCK Karayolları Bölge Müdürlüğü alanında da iş alamayacaktır.

c) Yasaklamanın Çalışma Biçimi Yönünden Boyutu

Yasada sayılan kurum ve kuruluşlarda çalışanlar görevlerinden ayrıldıklarında bu kuruluşlara karşı o kuruluştaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamazlar, taahhüde giremezler, komisyonculuk ve temsilcilik yapamazlar.

Yasada ayrılından kuruma karşı ifadesi olduğundan söz konusu kişinin aynı kuruluştaki görevine geri dönmesi yasaklama kapsamına girmez. Bu Yasada “hizmetinde bulundukları kuruluşlara karşı” ifadesiyle anlatılmıştır. Bir başka deyişle hizmetinde bulundukları kuruluşun yanında çalışabilirler ancak karşısında iş alamazlar. “Karşısında” veya “yanında” olmak çok tartışma götüren konulardır. Bütün görevler hukuk düzeni içerisinde gerçekleştirilmek gerektiğinden “karşısında olmak” veya “yanında olmak” kavramları anlamsız kalır diye düşünülebilir.

Ancak kanımızca kamu ile bir çıkar çekişmesinde olup olmamak sorunun çözümüne yardımcı olacaktır.

Mali Müşavirlik veya Yeminli Mali Müşavirlik görevlerinin Maliye Bakanlığına çalışmalarında yardımcı kuruluşlar olduğu görüşünden hareket edilirse sorun olmayabilir. Ancak söz konusu görev yapanların işini takip ettikleri kimse ve kuruluşlar ile Maliye Bakanlığı arasında bir çıkar çatışmasına katıldıkları gerçektir.

Yasada yasaklama süresince yapılamayacak işler;

a) Görev ve iş alamazlar,

b) Taahhüde giremezler,

c) Komisyonculuk yapamazlar,

d) Temsilcilik yapamazlar diye sayılmıştır.

Bu nedenle daha önce çalışılan kuruma karşı yapılabilecek her türlü görev ve iş yasaklamanın kapsamına girmektedir. Bu nedenle daha önce çalıştığı kuruma karşı avukatlık, danışmanlık ve her türlü müşavirlik hizmetleri yasaklama alanına girer. Örneğin kanımızca bir Maliye Müfettişi veya hesap uzmanının Maliye Bakanlığına karşı Yeminli Mali Müşavirlik yapması belirli bir süre yasaklama kapsamındadır. Bu durum kamu avukatları için de aynıdır.

Yasa, yasağın kapsamını daha da genişleterek yasaklama kapsamına giren işleri doğrudan yapmak yanında dolaylı olarak yapmayı da yasaklama kapsamına almıştır. Dolaylı yapmak vekil sıfatıyla yapmayı, gizli veya açık ortaklık şeklinde yapmayı ifade eder.

SONUÇ

Görüldüğü gibi sanıldığı gibi aksine kamu görevlerinden ayrıldıktan sonra çalışma yaşamıyla ilgili tahditler sadece taahhüt işleriyle sınırlı değildir. Her türlü görev, iş ve taahhüt işleri yanında komisyonculuk ve temsilcilik hizmetleri yasak kapsamındadır. Yukarıda değinildiği gibi yasanın amacı kamu kurumlarında hukukun üstünlüğüne, güvenin sarsılmaması, nüfuz ticaretine olanak verilmemesidir. Bu bağlamda Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik hizmetleri yapmak isteyip de daha önce kamu hizmetinde bulunanlar da sınırlamaya tabidir. Aynı sınırlama kamu avukatları içinde vardır. Kanımızca söz konusu avukatlık ve müşavirlik hizmetlerinin tümü önceden faaliyette bulunan kuruluşa karşı iş olarak düşünülemez. Ancak böylesi işler olduğu da yadsınamaz. Meslek etiğinin çok önemli olduğu avukatlık, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik konularında bu sorunun tartışılması ve yasaklama sınırına giren işlerin belirlenmesi gerekir.

Doğal olarak demokratik hukuk ilkeleri içerisinde çalışma özgürlüğü ve akit serbestisinin başta Anayasamız olmak üzere hukukumuzun yerleşmiş kurumları olduğu göz önünde tutulursa yasaklama hükümlerini genişleterek yorumlamak yasanın sözü ve amacı ile sınırlı tutmak gerekir.

SORU - CEVAP HATTI

Belediye Mevzuatı, Personel, İmar, İhale, Bütçe ve Muhasebe konularındaki sorularınıza fahri danışmanlık hizmeti veren Yerel Yönetim Uzmanlarımız anında cevap veriyor...

Türkiye Belediyeler Birliği, Soru - Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres : Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere/ANKARA
Telefon : 0 312 419 21 00 (PBX) Faks: 0 312 419 21 30
e-posta : illerbelediyeler@gmail.com
Yöneten : Mustafa DÖNMEZ - İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Genel Müdürlüğü Şube Müdürü

ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

PERSONEL MEVZUATI

SORU

Sayın Hocam,

Bostandere Belediyesinde 01.10.1992 tarihinde Zabıta Memuru olarak göreve başladım. Daha sonra Başkanlık oluru ile önce Başkatip kadrosuna, sonra 3 üncü dereceli Yazı İşleri Müdürlüğüne vekaleten atandım. 09.10.2007 tarihinde iki yıllık yüksekokulu bitirdim bu bağlamda Yazı İşleri Müdürlüğüne vekaletim dolayısıyla, bu kadronun zam ve tazminatlarından yararlanabilir miyim? Anılan Müdür kadrosuna atanmam mümkün müdür?

Yılmaz BEŞBADEM

Bostandere Belediyesi

Yazı İşleri Müdür V.

Seydişehir/KONYA

CEVAP

Sayın Beşbadem,

Yazı İşleri Müdürlüğüne vekaletiniz dolayısıyla, bu kadronun zam ve tazminatlarından yararlanıp yararlanamayacağınızı ve anılan Müdür kadrosuna atanıp atanamayacağınız hakkındaki yazınız incelenmiştir.

Bu kapsamda;

1. Devlet memurlarının görevde yükselmesi, yasal şartları taşımanın yanında görevde yükselme sınavına girilerek başarılı olunmakla mümkündür. Mahalli idarelerde çalışan memurların görevde yükselmesi ile ilgili esaslar, 02.02.2000 tarih ve 23952 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, yürürlüğe konulan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve İl Özel İdareleri ve Belediyelerin Kurdukları Birlik, Müessese ve İşletmeler ile Bunlara Bağlı Döner Sermayeli Kuruluşlardaki Memurların Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik”te düzenlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik’le; görevde yükselme sayılabilecek atamalar için görevde yükselme

eğitimine katılma ve bu eğitimi müteakip yapılacak görevde yükselme sınavında başarılı olma şartı getirilmiştir.

Bu çerçevede, Yönetmeliğin “Öğrenim düzeyi” başlıklı 14 üncü maddesinin (b) bendine göre; Müdür kadrolarına atanabilmek için kamu yönetimi, maliye, işletme, iktisat, çalışma ekonomisi, sosyal ve idari bilimler dallarında yüksek öğrenim bitirmiş veya bunlara denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş yurt dışı öğrenim kurumlarından mezun olmak gerekir.

Ancak, anılan Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesi, “İhtiyaç duyulan hallerde bu Yönetmelik kapsamında bulunan personelden 18.4.1999 tarihinde görevde bulunanlar için bu Yönetmelikte öngörülen öğrenim düzeyinin bir alt öğrenim düzeyi esas alınabilir.”

(Ek: 20.4.2004 - 25439 R.G.) Devlet Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Genel Yönetmelik’in yürürlüğe girdiği 18.4.1999 tarihi itibarıyla görevde bulunanlardan iki yıllık yüksek öğrenim görmüş olanlar, dört yıllık yüksek öğrenim görmüş kabul edilirler.”

hükmü gereğince ihtiyaç duyulan hallerde bu Yönetmelik kapsamında bulunan personelden 18.4.1999 tarihinde görevde bulunanlar için bu Yönetmelikte öngörülen öğrenim düzeyinin bir alt öğrenim düzeyi esas alınabileceğinden, 2 yıllık yüksek okul mezunu olmanıza karşın, aday gösterilmeniz durumunda dört yıllık yüksek öğrenim görmüş kabul edilip, açılacak görevde yükselme sınavına girebilmeniz mümkündür.

Bu kapsamda açılacak görevde yükselme eğitimi ve sınavına katılarak başarılı olmanız halinde, yazı işleri müdürlüğü kadrosuna asaleten atanmanızın mümkün olduğu düşünülmektedir.

2. Devlet memurlarına vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları, 657 sayılı Yasa’nın değişik 86 ncı maddesinde gösterilmiştir. Söz konusu madde;

“Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir...” **hükmünü amirdir.**

Görüldüğü üzere, 657 sayılı Yasa’nın 86 ncı maddesinin 6 ncı fıkrası; memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, bunun dışında boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebileceğini öngördüğünden, yazı işleri müdürlüğü görevini vekaleten yürütmeniz mümkündür.

Vekalet ücretleri ile ödemelere ilişkin hususlar ise, aynı Yasa’nın (Ek: 4.7.2001 - KHK 631/5 md.) 175 inci maddesinde açıklanmıştır. Buna göre; “... **Ancak, kurum içinden...vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur.**”

Keza, 24.02.2005 tarih ve sayılı 25737 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2005/8501 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nın 9 uncu maddesindeki;

“... 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca;

... c) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları, kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.” **hükümleri çerçevesinde değerlendirildiğinde, öğrenim durumunuz itibarıyla iki yıllık yüksek okul mezunu olduğunuz için tarafınıza vekalet ücreti ödenemeyeceği gibi, vekaletiniz dolayısıyla zam ve tazminat ödenebilmesinin de mümkün olmadığı düşünülmektedir.**

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

Bizler Adıyaman İli Çelikhan ilçesi Pınarbaşı Belediyesinde çalışmaktayız. Belediye Başkanımız her ay düzenli olarak maaşını ve yolluğunu almaktadır. Belediyenin personel maaşlarına yetecek kadar parası olduğu halde personel maaşlarını ödememektedir. Parayı hiçbir kamu borcu ödemeyip çoğu yersiz olan piyasa borçlarına ödemektedir. Belediye Çalışanları olarak maaş alamadığımız için mağdur durumdayız. Nasıl yol izleyeceğimiz bilmemekteyiz. Bu konu ile ilgili bilgilendirilmemizi arz ederiz. Belediye Çalışanları olarak saygılarımızı sunarız

Enver ÇALIŞKAN

Pınarbaşı Belediyesi

Çelikhan/ADYAMAN

CEVAP

Sayın Çalışkan,

Belediyenizin personel maaşlarına yetecek kadar parası olduğu halde, Belediye çalışanları olarak maaşlarınızın ödenmediğini, bundan dolayı mağdur olduğunuzdan bahisle, nasıl bir yol izleyeceğiniz hakkında bilgi talep eden yazınız incelenmiştir.

Personele verilen maaş ve ücretler, onların gördükleri hizmet karşılığında yaşamlarını sürdürmelerini temin içindir. Bu para verilmediği zaman personel yaşamlarını sürdürmekte sıkıntı çekebileceği gibi, işlerinden verim alınması da mümkün değildir. Dolayısıyla maaşların verilmemesi, hele hele bütçede yeterli karşılığı olduğu halde verilmemesi suç teşkil eder.

Personel aylıkları kanunen güvence altına alınmış bir konudur. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49 uncu maddesinin 8 inci fıkrasında; “..... *Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.*” hükmü ile kanun koyucu, personelin her türlü alacaklarının zamanında ve öncelikle ödeneceğini çok açık biçimde belirterek, iradesini personel alacaklarının lehinde koymuştur.

Bu durumda, personelin aylıklarının zamanında ve öncelikle ödenmemesi, hele hele kaynak varken ödenmemesi kanuna aykırı bir davranış olur.

Başkanınıza personel aylıklarının zamanında ve öncelikle ödenmemesinin yasa gereği olduğunu izah ettiğinizde, anlayış gösterecektir. Aksi takdirde, kanuna muhalefet edilmiş olur ki, sizin için yargı hakkı doğar.

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

İyi günler. Ben Aysun AYTAÇ. Niğde ili Ulukışla

İlçesi Yeniyıldız Belediyesine 24/01/2008 tarihi itibarıyla zabıta memuru olarak atandım. Atamam lise mezunu olarak ve derecem 12/2 olarak başladı. Ancak atamamdan 20 gün sonra yüksek okulu bitirdim. Eğitimimdeki bu değişiklik dereceme hemen yansır mı yoksa bir yıl beklemem mi gerekir. Bu konuda bir bilgi verirseniz sevinirim. Teşekkürler.

Aysun AYTAÇ

Yeniyıldız Belediyesi

Zabıta Memuru

Ulukışla/NİĞDE

CEVAP

Sayın Aytac,

Yeniyıldız Belediyesine zabıta memuru olarak atandığınızı, atanma sırasında öğreniminizin lise olduğundan 12 nci derecenin 2 nci kademesinden göreve başladığınızı, ancak atamanızdan 20 gün sonra yüksek okulu bitirdiğinizden bahisle, eğitiminizdeki bu değişikliğin hemen derecenize yansiyip yansımayacağı hususunda görüş talep eden yazınız incelenmiştir.

Yazınızda lise mezunu olarak göreve başlamanıza karşın, 12 nci derecenin 2 nci kademesinde göreve başladığınız belirtildiğinden, meslek lisesi mezunu olduğunuz anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 54 üncü maddesine göre, aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz.

Yine, 657 sayılı Kanunun 158 inci maddesindeki, "Herhangi bir sınıfta aday olarak göreve başlayanlar bu Kanunun 54 üncü maddesindeki esaslara göre, girecekleri derecenin hak edecekleri kademe alırlar.

Aday memurlara, asaletleri tasdik edilinceye kadar kademe ilerlemesi uygulanmaz." hükmü uyarınca, aday memurların, asaletleri onaylanıncaya kadar intibak yapılması, yani derece kademe ilerlemesi uygulanması söz konusu değildir.

Ancak, aynı Yasa'nın 159 uncu maddesi uyarınca, aday memurun asli memurluğa atandıktan sonra adaylıkta geçirdikleri süreler, kademe ilerlemelerinde ve derece yükselmesinde değerlendirilir.

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

Ben bir belediyede 4/B kapsamında çalışan sözleşmeli bir fen memuruyum. Belediyemiz kapatılacak belediyeler arasında kapatılma kararı verildikten sonra tam zamanlı sözleşmeli bir personele sürekli kadro istenebilir mi ilgi ve yardımınız için şimdiden

teşekkürler. Bir de sözleşmeli olarak il özel idaresine geçerse orada kadro istenebilir mi ?

Engin TAŞ

Alanyurt Belediyesi

Fen Memuru

CEVAP

Sayın Taş,

Devlet Memurları Yasası'nın 4/B maddesi kapsamında çalışan sözleşmeli bir fen memuru olduğunuzu, Belediyenizin kapatılacak belediyeler arasında olduğunu, kapatılma kararı verildikten sonra tam zamanlı sözleşmeli bir personele sürekli kadro istenip istenemeyeceği, ayrıca sözleşmeli olarak il özel idaresine geçtiğinizde orada kadro istenip istenemeyeceği hakkında bilgi talep ediyorsunuz.

Bilindiği üzere, 22.3.2008 tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5747 sayılı Büyükşehir Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile nüfusu iki binin altına düşen belediyelerin kapatılması ve bazı belediyelerin de bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile birleştirilmesi öngörülmektedir.

Anılan Kanun'un Geçici 2 nci maddesinin 4 üncü bendine göre; "Bu Kanun uyarınca mahalleye veya köye dönüşen belediyelerin personel devri, 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun ek 2 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına göre yapılır...

Tüzel kişiliği ilk genel mahalli idareler seçimlerine kadar devam edecek belediyelerin her türlü yeni personel istihdamı,... katıldığı belediyenin, ilk kademe belediyelerinin ya da mahalle veya mahalle kısımlarının birleştirilmesi suretiyle yeni bir isim altında kurulan ilçelerdeki belediyeler büyükşehir belediyesinin, köye dönüşen yerlerde il özel idaresinin onayına tabidir. Bu belediyeler, mevcut personeli,... katılacakları belediyeye, büyükşehir belediyesine veya ilgili il özel idaresine, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde bildirir."

Yazınızdan Belediye Kanunu'nun 49 uncu madde kapsamında sözleşmeli personel olarak çalıştığınız anlaşılmaktadır. Tüzel kişiliği ilk genel mahalli idareler seçimlerine kadar devam edecek belediyelerin tüm personeli, mevcut statülerini (sözleşmeli olanlar, sözleşmeli statüsünü) aynen koruyacaklardır. Başka bir deyişle, tam zamanlı sözleşmeli bir personele sürekli kadro (memur veya sürekli işçiler gibi) istenmesi söz konusu değildir. Bu nedenle, köye dönüşen belediyelerin sözleşmeli personeli gerek ilk mahalli idareler seçimine kadar gerekse seçimden sonra il özel idaresine bağlandığında (memur veya sürekli işçi

kadrosu) istenmesi söz konusu değildir.

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

Ben Konya İli Cihanbeyli İlçesi Taşpınar Belediyesinde hizmetli olarak göreve başladım. Daha sonra Taşpınar Belediyesinin açmış olduğu sınavı kazanarak, 24.12.1991 tarihinde gece bekçisi olarak kadrolu işe başladım.

1991 yılından beri bekçi kadrosunda fiilen çalışmaktayım. Ancak, akşam 17.00'den sabah 08.00'e kadar ve ayrıca cumartesi ve Pazar günleri ile diğer tatil günlerinde bekçilik yapmama rağmen, belediyece tarafıma fazla çalışma ücreti ödenmemektedir. Fazla çalışma ücreti alabilir miyim? Konu ile ilgili ne yapmam gerekiyor?

Ömer GÜDÜCÜ

Taşpınar Belediyesi
Cihanbeyli/KONYA

CEVAP

Sayın Güdücü,

Taşpınar Belediyesinde 1991 yılından beri bekçi kadrosunda görev yaptığınızı, akşam 17.00'den sabah 08.00'e kadar ve ayrıca cumartesi ve Pazar günleri ile diğer tatil günlerinde bekçilik yapmanıza karşın fazla çalışma ücreti alamadığınızdan bahisle, konu hakkında görüş talep eden yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, kimlere ne miktarda fazla çalışma ücreti verileceği, 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 178 inci maddesinde gösterilmiştir. Söz konusu madde:

"A- 99 ve 100 uncu maddeler hükümleri uyarınca tespit olunan günlük çalışma saatleri dışında;

a) Salgın hastalık ve tabii afetler gibi olağanüstü hallerin olması (bu hallerin devamı süresince)

b) Fabrika, atölye, şantiye, işletme gibi yerlerde İş Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran kurumlarca hizmetin gereği olarak işçi ile birlikte çalışma saatleri ve günü dışında çalışmanın zorunlu bulunması, hallerine münhasır olmak üzere, yapılan fazla çalışmalar ücretle karşılır.

Yukarıda sayılan hallerde yaptırılacak fazla çalışmanın süresi ve saat başına ödenecek ücret Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

B - (İptal : Ana. Mah'nin 14/2/1997 tarih ve E.1997/20, K.1997/32; Yeniden düzenleme: 3.4.1998 - 4359/4 md.) Kurumlar gerektiği takdirde personelinin günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti verilmeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her 8 saati için bir gün

hesabıyla izin verilir. Ancak bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir..." hükmünü taşımaktadır.

Fazla çalışmanın uygulama esasları ise, Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca düzenlenmiştir. 13.3.1975 gün ve 15176 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 19.2.1975 gün ve 7/9493 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile **"Fazla Çalışmanın Uygulama Esaslarını Gösterir Yönetmeliği"** yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre; **Çalışma saatleri içinde ve dışında yürütülen nöbet hizmetleri fazla çalışma sayılmaz.**

Görüldüğü üzere, Yönetmeliğin 5 inci maddesinde, çalışma saatleri içinde ve dışında yürütülen nöbet hizmetleri fazla çalışma sayılmayacağı hükmüne bağlanmıştır. Bu nedenle, çalışma saatleri içinde veya dışında yürütülen nöbet hizmetlerinin fazla çalışmadan sayılıp fazla çalışma ücreti ödenmesi mümkün değildir. Nitekim, Sayıştay 2. Dairesinin 28.03.1991 tarih ve 30211 sayılı kararında, bu surette yapılan yersiz bir ödemenin tazminine karar verilmiştir.

Bu durumda 178 inci maddede belirtilen haller dışında yapılacak fazla çalışmalar karşılığında ücret ödenmesi mümkün olmayıp, maddenin (B) bendi hükmüyle **izinle** telafisi yoluna gidilmiştir.

Söz konusu maddenin (B) bendi ise; kurumların gerektiği takdirde personelinin günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti verilmeksizin çalıştırabileceği, bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın **her 8 saati için bir gün** hesabıyla izin verileceği, ancak bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izniyle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilirliği açıkça görülmektedir.

Kısaca belediyelerde sadece zabıta ve itfaiye personeli ile mali hizmetler biriminin gelir servislerinde çalışanlar fazla mesai ücreti alabilmekte, bunların dışında kalan personelden fazla mesai yaptırılanlara fazla çalışmanın **her 8 saati için bir gün** hesabıyla izin verilebilmektedir.

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

1999 yılından beri Muş İli Korkut İlçesi Karakale Belediyesinde çalışmaktayım. Geçici işçilerin kadroya alınmasıyla kadrolu işçi oldum. 4 yıllık kamu yönetimi bölümü mezunuyum.

Belediyemizde 657 sayılı Yasa'ya tabi hiçbir personel bulunmamaktadır. Belediyemizin tüm hizmetleri biz 11 işçi eliyle gördürülmektedir. Eğitim

bakımından fakülte mezunu olmama hasebiyle belediye meclisi kararı ile Yazı İşleri Müdürlüğüne vekaleten bakmaktayım. Benim sorularım:

1. İşçi olarak müdürlüklere bakabilir miyim ?

2. Geçici işçi iken kadrolu işçi olan bizler başka bir kuruma tayin isteyebilir miyiz ?

3. Biz çalışan 11 işçinin Belediyemizden 15 aylık maaş ve 5 yıllık ikramiye alacağı bulunmaktadır. Fakat Belediye geliri İller Bankası'ndan gelen aylık hisse ile sınırlı olduğundan bunu tahsil etmemiz mümkün değildir. Alacağımızı tahsil için nasıl bir yol izlemeliyiz?

Ahmet AYDIN

Karakale Belediyesi

Yazı İşleri Müdür V.

Korkut/MUŞ

CEVAP

Sayın Aydın,

Karakale Belediyesinde 1999 yılından beri çalışmakta olduğunuzu, geçici işçilerin kadroya alınmasıyla kadrolu işçi olduğunuzu, 4 yıllık kamu yönetimi bölümü mezunu olduğunuzu, Belediyenizde 657 sayılı Yasaya tabi memur bulunmadığını, hizmetlerin işçiler eliyle görüldüğünü, belediye meclisi kararına dayalı olarak Yazı İşleri Müdürlüğüne vekaleten bakmakta olduğunuzdan bahisle, çeşitli görüş talep eden ki yazınız incelenmiştir.

Bu kapsamda;

1. Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 4 üncü maddesinde, "*Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler bu kanunun uygulanmasında memur sayılır.*" denilmektedir.

Keza, 657 sayılı Yasa'nın kapsamı 1 inci maddede şöyle çizilmiştir: "*Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, Belediyeler, ...ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda,....çalışan memurlar hakkında uygulanır.*"

hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; Devlet ve diğer tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlerin Devlet memuru sayılacağı ve bu hizmetlerin memurlar eliyle gördürülmesi gerektiğinden, işçi kadrosunda çalışan bir personelin idari alanda yetkili olarak ve özellikle yönetici konumunda çalıştırılması ve resmi belgelere imza atması mümkün değildir. Bu konuda, Danıştay ve Sayıştay Kararları mevcut olup, ayrıca İçişleri Bakanlığı'nın genelgelerinde belirtilen görüşler de bu yöndedir.

Bununla birlikte, yeterli ya da hiç personeli

olmayan belediyelerin kadrolu personel temin edinceye kadar, idari işlerde görevlendirilebileceğiniz, ancak sadece memurlara özgü olup, belli bir hizmet, öğrenim gerektiren yazı işleri müdürlüğüne vekalet edemeyeceğiniz düşünülmektedir.

2. İş mevzuatında işçilerin naklen başka kurumlara geçmesine olanak tanıyan bir hüküm bulunmamaktadır. Belediyeler birbirlerine hiyerarşik olarak bağlı olan kuruluşlar değildir; her belediye ayrı tüzel kişiliğe sahip kamu kuruluşudur. Bu nedenle, belediyelerde çalışan işçilerin gerek birbirlerine gerekse diğer kamu kuruluşlarına naklen geçmesi mümkün değildir.

3. Personele ücretleri kanunen güvence altına alınmış bir konudur. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49 uncu maddesinin 8 inci fıkrasında; "*..... Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.*" hükmü ile kanun koyucu, personelin her türlü alacaklarının zamanında ve öncelikle ödeneceğini çok açık biçimde belirterek, iradesini personel alacaklarının lehinde koymuştur.

Bu durumda, personelin aylıklarının zamanında ve öncelikle ödenmemesi, hele hele kaynak varken ödenmemesi kanuna aykırı bir davranış olur.

Ancak, Belediyenizin mali sıkıntı nedeniyle ücret ödeyemediği anlaşılmaktadır. Yasa hükmüne göre personel alacağı öncelikli olduğuna göre, Belediyenizce İller Bankası'ndan gönderilen hissenizden veya diğer şekilde elde edilen gelirlerden öncelikle ücretlerinizin verilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, kanuna muhalefet edilmiş olur ki, sizin için yargı hakkı doğar.

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

Ben Kastamonu İli İhsangazi İlçesi Belediye Başkanlığında Zabıta Memuru olarak çalışmaktayım. 20.10.1964 doğumluyum. 1983 yılında 12503659 sigorta numarası ile net 60 gün sigortalı olarak çalıştım. 1984 yılında askere gittim. Asker dönüşü aynı sigorta numarası ile şeker şirketinde mevsimlik işçi olarak çalıştım. Bu süre 1992 yılına kadar devam etti. Toplam sigorta sürem 1272 gündür.

1992 yılı 12 Kasım'ında Belediye ve memuriyete başladım. Endüstri Meslek Lisesi mezunu olarak 12-2'den göreve başladım. 2003 yılı Ocak ayından itibaren askerlik borçlanmamı yaptım ve 18 ayda ödedim. 1991 yılından sonra işe başlayan memurlara tanınan haktan yararlandım. 2 defa 6 yıllık iyi sicil terfisi aldım. Şu anda 5/2'deyim.

Sonuç olarak şu andaki derece kademem doğru mu? Askerlik Borçlanmam derece ve kademeye yan-

sır mı? Sigortalılık sürem derece kademeye yansır mı? Hangi tarihte emekli olabilirim? Silah alabilmem için bekçi polis gibi kamu görevlilerinin yararlandığı vergi muafiyetinden yararlanabilir miyim? Yeni norm kadroya göre komiser kadrosu alabilir miyim?

Teşekkür eder, saygılar sunarım.

Şaban KESKİNCİ

İhsangazi Belediyesi, Zabıta Memuru
KASTAMONU

CEVAP

Sayın Keskinci,

Endüstri Meslek Lisesi mezunu olup, 1992 yılında Belediyenizde zabıta memuru olarak göreve başladığınızı, askerlik hizmetinizi borçlanarak ödediğinizi, 1272 gün sigorta hizmetinizin bulunduğundan bahisle, derece kadememiz, emekli olma tarihiniz ve komiser kadrosu alıp alamayacağınız hakkındaki yazınız incelenmiştir.

Bu durumda öncelikle belirtelim ki, memurluk, askerlik ve SSK'ya tabi hizmetleriniz değerlendirildiğinde, kazanılmış hak aylığı dereceniz ile emekliliğe esas dereceniz farklı olacaktır.

Bu bilgiler ışığında;

1 - Kazanılmış Hak Aylık Dereceniz:

Belediyenizdeki hizmetlerinizden dolayı kazanılmış hak aylığınızda (derece - kademe) esas alınacak memuriyet hizmetiniz;

- **14.11.1992 tarihinde memur olarak göreve başladığınıza göre 25.03.2008 tarihi itibarıyla 15 yıl 4 ay 11 gün,**

- **1 yıl 6 ay askerlik hizmeti (askerlik hizmetiniz 18 ay olarak alınmıştır),**

olmak üzere kazanılmış hak aylığına esas toplam **16 yıl 10 ay 11 gün** hizmetiniz bulunmaktadır. Bu da 5 derece 1 kademeye karşılık gelmektedir.

Endüstri Meslek Lisesi mezunları **12/2** dereceden işe başlayacağına göre, 25.03.2008 tarihi itibarıyla, 7 nci derecenin 3 üncü kademesine, ayrıca 6 yıllık sicil notu ortalamasından 2 kademe aldığınıza göre, 6 ncı derecenin 2 nci kademesine gelirsiniz.

Bu arada, 8 Şubat 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5289 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerine Bir Derece Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca 15.1.2005 tarihinde görevde bulunan memurlara verilen 1 dereceden de yararlanacağınız için **5 inci derecenin 2 nci kademesine** iner, bu derecede 10 ay 10 gün kıdemli olursunuz. Terfi tarihiniz 14.05.2008 tarihi olur.

2 - Fiili emeklilik aylığı:

Sigortalı hizmetiniz dolayısıyla fiili emeklilik derece ve kadememiz, kazanılmış hak aylığınızdan farklı olacaktır. Bu kapsamda;

- Memuriyet ve askerlikte geçen toplam **16 yıl 10 ay 11 gün hizmeti,**

- Özel sektörde geçen 1272 iş günü hizmet süresinin tamamı, yani **3 yıl 6 ay 12 gün hizmet süresi,**

olmak üzere toplam 20 yıl 4 ay 23 gün hizmetiniz bulunmaktadır. Bu da 6 derece 2 kademeye karşılık gelmektedir.

Endüstri Meslek Lisesi mezunları 12/2 dereceden işe başlayacağına göre, 25.03.2008 tarihi itibarıyla, 5 inci derecenin 1 inci kademesine, ayrıca 6 yıllık sicil notu ortalamasından 2 kademe aldığınıza göre, 5 inci derecenin 3 üncü kademesine gelir. 5289 sayılı Kanun uyarınca 1 dereceden yararlanacağı için 4 üncü derecenin 3 üncü kademesine iner, bu derecede 4 ay 23 gün kıdemli olursunuz. Terfi tarihiniz 02.11.2008 tarihi olur.

Sonuç olarak;

1. Askerlik borçlanmanızın tamamı hem derece kademeye, hem de fiili emeklilik sürenize aynen yansır.

2. Sigortaya tabi olarak geçen hizmet süreleri, kazanılmış hak aylığınıza, yani maaş derecenize değil, fiili emeklilik aylığınızda değerlendirilir.

3. Emeklilik durumunuza gelince; emeklilikle ilgili olarak 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Yasası'nda 4759 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle memurlara kademe geçiş süreci getirilmiştir. Yasa'ya göre memurların istekleri üzerine emekli olabilmeleri için, 23.05.2002 tarihi esas alınmaktadır.

Bu durumda 23.05.2002 tarihi itibarıyla ne kadar hizmet sürenizin olduğu tespit edilmelidir. Bu durumda sigortada geçen 3 yıl 6 ay 12 gün, askerlik hizmetiniz 18 ay (1 yıl 6 ay) ve 14.11.1992 tarihinde işe başladığınıza göre 23.05.2002 tarihi itibarıyla 9 yıl 6 ay 9 gün emekliliğe esas hizmetiniz olmak üzere toplam 14 yıl 6 ay 21 gün hizmetiniz bulunmaktadır.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Yasası'nın 4759 sayılı Yasa ile değişik Geçici 205 inci maddesinin (h) bendi (sizin hizmet sürenizin de dahil olduğu), "*h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya; 9 yıl 6 aydan fazla, 11 tam yıl ve daha az kalan erkek iştirakçiler 50 yaşını*", doldurmaları ve erkek iştirakçilerin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır." hükmünü taşımaktadır.

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere, erkek iştirakçilerin (memurların) istekleri üzerine emekli aylığı bağlanabilmesi için hem 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları hem de Yasa'nın öngördüğü yaştan aşağı olmamaları gerekmektedir. Başka bir deyişle, sadece 25 yıl fiili hizmet süresinin tamamlanması yeterli olmamakta, ayrıca Yasa'nın öngördüğü yaşın da tamamlanması gerekmektedir. Bu durumda 50 yaşını dolduracağınız **20.10.2014** tarihinde emekli olabilmemiz mümkündür.

4. Zabıta memurlarının polis, bekçi gibi kolluk mensuplarının yararlandığı vergi muafiyetinden yararlanabilmesi mümkün olmayıp, genel hükümlere tabidir.

5. Belediye Zabıta Yönetmeliğine göre; zabıta memurlarının komiser kadrolarına atanabilmesi, belediyelerince açılacak görevde yükselme sınavına girip, başarılı olunmasıyla mümkündür.

Cevaplayan: **Mustafa DÖNMEZ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

29.03.1993 yılında ticaret lisesi mezunu olarak işe başladım. Daha sonra 4 yıllık fakülte bitirdim. Şu anda Mali Hizmetler Müdürlüğüne vekalet ediyorum bu tarih itibarıyla kaçınıcı derece ve kademedede olmam gerekir? Müdürlük kadrosuna sınavsız atanmam mümkün müdür?

Fatma ESER

Üçpınar Belediyesi

Mali Hizmetler Md. V.

CEVAP

Sayın Eser,

29.03.1993 tarihinde ticaret lisesi mezunu olarak işe başladığınız anlaşılmaktadır. Ancak, 1989 yılında liseyi bitirdikten sonra bir eğitim programına katılarak ticaret lisesi diploması aldığınızı da sorunuzda belirtmektесiniz.

Burada önemli olan husus, sizin emsalinizi geçmemenizdir. Sizinle birlikte 1989 yılında liseyi bitiren bir kişi 31.07.1993 tarihi itibarıyla yüksekokul mezunu olacağından, bu kişinin o tarihte memuriyete başladığını düşünürsek, emsaliniz olan yüksekokul mezunu şahıs bugünkü tarih itibarıyla hangi derece ve kademeye gelmişse sizin de aynı derece kademedede olmanız gerekir. Memuriyete daha erken başlamanız size bir ayrıcalık tanımamaktadır.

Ancak, yüksek sicil notu nedeniyle kademe ilerlemesi almışsanız bunlar eklenecektir. Ayrıca 5289 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerine Bir Verece Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca verilen bir dereceden yararlanmış olmanız gerekmektedir.

Buna göre, normal koşullarda 4/3 üncü kademesinde bulunmanız gerekmekte olup, yükseltilme nedeniyle almış olduğunuz kademe ilerlemeleri varsa bunları da eklemeniz halinde, şu an itibarıyla bulunduğunuz derece/kademe ortaya çıkacaktır.

Ayrıca, müdürlük kadrosuna atanabilmek için açılacak görevde yükselme eğitimine ve sınavına girmek ve bunlarda başarılı olunması gerekmektedir.

Cevaplayan: **Neşe BALCI**

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri

SORU

Sayın Hocam,

Yazı İşleri Müdürü olarak Mali Hizmetler Müdürlüğüne de vekalet ediyorum. Encümen toplantılarında hem yazı işleri müdürü olarak hem de vekalet ettiğim mali hizmetler müdürü olarak kararlara imza atıyorum. Bu nedenle vekaleten baktığım müdürlüğe ait encümen huzur hakkını almam mümkün müdür?

Yusuf ATEŞ

Yazı İşleri Müdürü

Kandilli/ERZURUM

CEVAP

Sayın Ateş,

5393 sayılı Kanunun 36 ıncı maddesinde encümen üyelerine verilecek ödenekten bahsedilmektedir. Encümenin memur üyelerine ise ödeneğin yarısı verilmektedir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesinde, memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıl olduğu, 657 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesinde ise, "Devlet memurlarına, vekalet görevi ikinci görev veya ders görevlerinden ancak birisi verilebilir. Öğretmenlerin idari görevi bu hükmün dışındadır. Bir memurun üstünde birden çok ücretli vekalet görevi veya ikinci görev bulunamaz" hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla, ücretli olmamak suretiyle ve yine vekaletle ilişkin diğer şartları taşıması halinde ikinci bir vekalet görevini ifa edebileceği hususu kanunla düzenlenmişken, kendi müdürlüğünüz haricinde vekalet ettiğiniz müdürlüğe ait vekalet ücretini almayacağınız değerlendirildiği gibi, vekalet ettiğiniz müdürlüğü ait encümen huzur hakkını almayacağınız düşünülmektedir.

Cevaplayan: **Neşe BALCI**

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri

SORU

Sayın Hocam,

1-2007 yılında 4 adet geçici işçi çalışmakta iken bu kişilerin 5620 sayılı Kanun uyarınca sürekli işçi kadrolarına atamaları yapıldı. Bu işçiler sendikali olmamakla beraber, ücretlerinde artış yapılmasını istemektedirler. Bu kişiler Devlet memurlarına yapılmakta olan aile yardımı, çocuk yardımı, denge tazminatından yararlanabilirler mi? Yararlanabilirlerse bu artışı belediye encümeni mi belirler?

2-24.10.1963 doğumluyum. 14.05.1987 yılında

Belediyede memur olarak göreve başladım. 02.02.1978-20.07.1986 tarihleri arasında 996 gün sigorta primim var. 03.11.1983-08.05.1985 yılları arasında 1 yıl 6 ay 7 gün askerlik hizmeti için borçlandım. Ne zaman emekli olabilirim?

Mehmet Yaşar YILDIRIM

Muhasebeci

Aydoğmuş Belediyesi

CEVAP

Sayın Yıldırım,

1 - 5620 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 11 inci fıkrasında " Birinci fıkra hükümlerine göre geçici iş pozisyonlarından sürekli işçi kadrolarına geçirilmiş olmalarından dolayı, bu işçilerin mevcut ücret düzeylerinde ve diğer malî ve sosyal haklarında artış yapılamaz ve ücret skalaları değiştirilemez. Bu işçilere sadece 2007 yılı ve sonraki yıllardaki toplu iş sözleşmeleri ile belirlenecek genel ücret artışları uygulanır" denilmektedir. Bu hüküm gereği bu kişilerin ücretlerinde diğer malî ve sosyal haklarında artış yapılamamakta, yani aile yardımı, çocuk yardımı gibi yardımlardan yetkili organlardan karar alınmadıkça yararlanılamamaktadır. Bu kişilerin ücretlerinde kamuda çalışan işçilerin ücretlerine veya Devlet memurlarına yapılan yıllık ücret artışları kadar ücret artışı yapılabileceği ve ücret artışı konusunda ise kimin karar verebileceği konusunda mevzuatta kesin bir hüküm bulunmadığı, bu itibarla belediye başkanının işveren sıfatıyla bu konuda karar verebileceği gibi, encümeninde de bu konunun görüşülüp karara bağlanabileceği değerlendirilmektedir.

2- Eski memurların emeklilik tarihi bakımından esas alınan 23 Mayıs 2002 tarihi itibarıyla memuriyet, askerlik ve sigorta hizmetleriniz değerlendirildiğinde; sigortalı 996 gün hizmetinizin 2 yıl 9 ay 6 gün, memuriyete 14.05.1987 başladığınıza göre, 15 yıl 9 ay ve 1 yıl 6 ay 7 gün olmak üzere toplam 19 yıl 3 ay 22 gün hizmetiniz bulunmaktadır. Buna göre Emekli Sandığı Kanununun geçici madde 205/f bendi uyarınca 47 yaşını dolduracağınız 24.10.2010 tarihinde emekli olmaya hak kazanacaksınız.

Cevaplayan: **Neşe BALCI**

İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşaviri

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA MEVZUATI

SORU

Sayın Hocam,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce Sağlık Grup Başkanlığı, İlçe Tarım Müdürlüğü gibi kurumlar tarafından ekmek fırını ve pastane imalatı şeklinde ruhsatlandırılmış işyerleri bulunmaktadır. Yapılan denetimlerde, bu işyerlerinin daha önce alınan ruh-

satlarındaki kullanım alanlarının izinsiz olarak genişletildiği, işyerine yeni ilave ve eklemeler yapıldığı, mevcut imar projesinin bozularak yeni tadilat projesinin de çizdirilmediği ve onaylatılmadığı görülmektedir.

Bu şekilde daha önce ruhsatlandırılmış işyerlerinin ruhsat vasfını kaybedip kaybetmediği, müktesep hakkının bu haliyle devam edip etmeyeceği, kaybetmiş ise ruhsat iptali yapıp yapılamayacağı hususlarına açıklık getirilmesini arz ederim.

Cemal BEKMEZCİ

Darıca Belediyesi

Zabıta Müdür V., KOCAELİ

CEVAP

Sayın Bekmezci,

Bilindiği gibi, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak, bu tarihten önce işyerlerinin ruhsatlandırılması o günkü mevzuat hükümlerine göre yapılmaktaydı. Yani, işyerleri konusunda o tarihlerde yürürlükte bulunan çeşitli yönetmelikler dikkate alınarak yapılmıyordu. İster önceki yönetmelikler, ister şimdi yürürlükte olan yönetmelik, işyerlerine ruhsat verilirken o işyerinin niteliğine göre aranması gereken şartları, ruhsat verilmesinin esas ve usullerini düzenlemiştir.

Malum olduğu üzere, yapılan yasal değişikliklerle işyerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesindeki yetki belediyelere geçmiş bulunmaktadır. Belediyeler bu denetim yetkisini kullanırken, önceki mevzuata göre ruhsatlandırılmış işyerlerini de denetleyeceklerdir.

Sorunuzda, ekmek fırını, pasta imalathanesi gibi işyeri faaliyeti yürütülen binalarda yapılan imarla ilgili değişiklikler söz konusudur. Bu nedenle, söz konusu yerlerle ilgili olarak işyeri ruhsatını iptal etmekten veya işyeri ruhsatının kazanılmış hak olduğunu kabul etmekten ziyade, söz konusu binaların belediyede bulunan inşaat ruhsatı ve projelerine bakılarak, izinsiz yapılan değişikliklerin binaya zarar verip vermediğinin incelenmesi ile 3194 sayılı Kanun kapsamında ruhsat ve projelere uygun hale getirilmesinin sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu bakımdan, konu Belediyenizin imar veya fen işleri birimini ilgilendirmektedir. Söz konusu birimlere gerekli bildirimlerin yapılarak, harekete geçmelerinin sağlanması yerinde olacaktır.

Cevaplayan: **Hafize ZÜLÜFLÜ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU

Sayın Hocam,

1- Sıhhi işyerlerinde (Bakkal, Manav, Tuhafiye, Konfeksiyon Satış yerleri vb.) işyeri açma ve çalışma

ruhsatı verilirken, söz konusu yerlerin yapı kullanma izin belgesi olması zorunlu mudur?

2- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine (Kahvehane, İnternet Salonu vb.) ruhsat verilirken taban-tavan arası yükseklik (minimum 3,5 metre gibi) kriteri var mı?

3- Umuma açık yer ile sıhhi yerlerin ayırım kriterleri nelerdir? (Mesela; cafe, cafeterya, çay bahçesi vb.)

4- Özellikle internet salonlarında özel bölümler oluşturarak sigara içilmesine müsaade edilebilir mi?

5- Milli Eğitime bağlı okulların spor salonları ile çok amaçlı salonların düğün salonu olarak kullanılması durumunda ruhsatlandırma işleri nasıl yapılır?

6- Daha önce ruhsatlandırılmış çeşitli sebeplerden dolayı uzun süre kullanılmayan ya da yerinde aşka işyerleri bulunan ve ruhsat sahipleri tarafından ruhsatları iptal ettirilmeyen yerlerin (Özellikle Umuma Açık Yerler) ruhsat iptalleri nasıl yapılmalıdır?

7- Ticaret ve Sanayi odasına kayıtlı olup lokanta işleten bir mükellefe ustalık belgesi istenmeden ruhsat verilebilir mi?

8- İçerisinde lokanta, bar, disko vs. yerler de bulunan otel'e sadece otel ruhsatı yeterli mi? Yoksa hepsi ayrı mı ruhsatlandırılmalı.

9- Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ruhsatlandırılırken Kolluk gücünden alınan görüş dışında başka kurumların da görüşüne ihtiyaç var mı? (Mesela Yangın ve patlamalar yönünden itfaiye, fenni yönden imar işleri müdürlüğü, sıhhi yönden sağlık işleri müdürlüğü)

Zeynel Abidin BOZ

Kahramanmaraş Belediyesi

Zabıta Memuru

CEVAP

Sayın Boz,

1- Sorunuzla ilgili benzer bir konuda İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünce Şanlıurfa Belediye Başkanlığına gönderilen 20.12.2005 tarihli ve 83305 sayılı yazıda, "10.8.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5/c maddesinde, hangi işyerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken yapı kullanma izin belgesi isteneceği belirtilmiştir." şeklinde görüş verilmiştir.

2- Sorunuzda sözü edilen bir hükme belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan ve planı bulunmayan alanlardaki yapılaşmaların fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiş olan, "Belediye ve Mücavir Alan Sınırları İçinde ve Dışında Planı Bulunmayan Alanlarda Uygulanacak imar yönetmeliği"nde rastlanmaktadır. Bu Yönetmelik,

- Planı bulunmayan ve/veya son nüfus sayımına göre nüfusu 10000' in altında olan belediyelerin yerleşik alan sınırları içinde,

- Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki köy ve mezraların yerleşik alanlarında,

- Belediye ve mücavir alan sınırları dışında planı bulunmayan köy ve mezraların yerleşik alanları ve civarında,

- Belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında imar planı ve yerleşik alan sınırları dışında kalan iskan dışı alanlarda, uygulanacaktır.

Bu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasında "Düğün ve oyun salonları, kahvehane ve benzeri gibi insanların toplu olarak uzun süre içinde kaldığı bölümlerin yükseklikleri (döşeme kaplaması üstünden tavan sıvası ve varsa dekorasyon kaplaması altına kadar)ise (3.50) m. az olamaz" hükmü bulunmaktadır.

3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliğinin 39 uncu maddesi de iç yüksekliklere yer vermiş olup, bu madde "Genel olarak iskan edilen katların taban döşeme kaplaması üzerinden tavan sıvası altına kadar olan temiz iç yüksekliği (2.40) m.den az olamaz.

Yıkama yeri, banyo, duş, lavabo yeri, hela, kiler, ofis, antre, koridor, yatak holü, merdiven altı, her türlü iç ve dış geçitler ve iskan edilmeyen bodrum katları ile müştemilat binalarında bu yükseklik (2.20) m.den aşağı düşmemek üzere indirilebilir.

Garaj, kalorifer dairesi, odunluk, kömürlük, vb. gibi özellik arz eden yerlerin yükseklikleri bu kayıtlara tabi olmayıp, hizmetin gerektirdiği şekilde tespit ve tayin olunur.

(02.09.1999 tarihli ve 23804 sayılı R.G.'de yayımlanan Yönetmelikle değişik) Eğitim, sağlık, sanayi yapıları ile sinema, tiyatro ve konferans salonları, katlı otoparklar ve spor salonları gibi özellik arz eden yapılarda iç yükseklikler, teknolojik ve mimari gerekere göre belirlenir." şeklindedir.

Bu nedenle, Belediyenizce 3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliğine aykırı olmamak kaydıyla düzenlenmiş bir imar yönetmeliğiniz varsa ve bu yönetmelikte özellikli yapılar için iç yükseklik tespit edilmişse, yürürlükteki Yönetmeliğiniz hükümlerinin aranması gerekmektedir. Böyle bir Yönetmelik yapılmadıysa ve Belediyenin durumu diğer Yönetmeliğe uygunsa, o Yönetmelik hükümlerinin uygulanması uygun olacaktır.

3- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin tanımlara dair 4 üncü maddesinde; gayri sıhhi müesseseler üç sınıf olarak tarif edilmiş, sıhhi müessese ise, Gayrisıhhi müesseseler dışında kalan her türlü işyeri olarak tanımlanmıştır. Bu genel tanımın içine umuma açık istirahat ve eğlence yerleri de girmektedir. Ancak, umuma açık istirahat ve eğlence yerleri sıhhi işyerleri arasında özellik taşıdığı için aynı Yönetmeliğin 4/g maddesinde "Umuma açık

istirahat ve eğlence yeri: Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kiraathaneler; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet salonları, lunaparklar, sirkler ve benzeri yerler” şeklinde tanımlanmıştır.

Bu konuda size örnek olabilecek bir görüş yazısı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünce Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilen 23.6.2006 tarihli ve 81282 sayılı yazıdır. Bu yazıda; “2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 5259 sayılı Kanunla değişik 7 nci ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4/g maddesinde sayılan işyerleri ve benzerleri dışında içkili yer olarak faaliyet göstermeyecek ya da içerisinde okey, kağıt vb. gibi kahvehanelerde oynanan oyunlar oynatılmayacak kafeterya, kır kahvesi, çay ocağı, çay bahçesi, pastane, dans salonu, kokteyl salonu, büfe, düğün salonu, gösteri merkezi, hamam ve sauna gibi yerlerin umuma açık istirahat ve eğlence yeri olarak kabul edilemeyeceği düşünülmekte olup, bu yerlerin ruhsatlandırılırken ilgili kolluk görüşünün alınmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir.” denilmiştir.

4- 19 Ocak 2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan, 5727 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamulü tüketilmesi yasaklanmıştır. Ancak, bu hüküm Kanunun yayını tarihinden 18 ay sonra, yani 19 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Ancak, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin EK-1 **sıhhi müesseseler için sınıflarına ve özelliklerine göre aranacak niteliklere dair “A- İŞYERLERİNDE ARANACAK ASGARİ ORTAK ŞARTLAR”** bölümünde;

“Umuma açık istirahat, eğlence ve konaklama yerleriyle lokantalarda ve pastanelerde şehir şebekesine bağlı su bulunacak, sigara içilen ve içilmeyen bölümler duvar veya camla ayrılacaktır.” şartına yer verilmiştir. Bu bakımdan, 19 Temmuz 2009 tarihine kadar internet kafelerde sigara içilen ve içilmeyen bölümlerin oluşturulmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

5- Ouklara ait spor salonları ve çok amaçlı salonların düğün salonu olarak kullanılması durumunda, bu yeni durumlarına göre ruhsatlandırılması gerektiği düşünülürse, söz konusu yerlerin faaliyet konularının

değiştirilmesi, dolayısıyla buralarda işyerleri için ortak düzenlemeler, sıhhi müesseseler için asgari ortak şartlar ile düğün salonları için düzenlenmiş özel hükümlerin aranması gündeme gelecektir. Ancak, sorunuzda sözü edilen yerlerin okullara ait spor salonu ve çok amaçlı salonlar olduğu ve zaman zaman düğün salonu olarak kullanılmasının düşünüldüğü anlaşılmaktadır. Bu durumda, buralara düğün salonu olarak ruhsat verilmesine gerek olmadığı, eğer düğün sahipleri talep ediyorsa mevcut durumyla zaman zaman düğün salonu olarak kullanılabileceği değerlendirilmektedir.

6- Daha önce ruhsatlandırılmış olan ancak şu anda işletilmeyen işyerlerinin muhataplarının adreslerinden tespit edilerek, ruhsatlarının iptal edilmesi için dilekçe verilmesi sağlanarak, ruhsat iptali yapılması mümkündür. Önceden ruhsat alınan bir yerde başka bir işyeri varsa, bu işyeri ya ruhsatsızdır ya da faaliyet konusu aynı olduğundan başkasının ruhsatı ile çalışmaktadır. Ancak, yine bu gibi yerlerin tespit edilerek eski ruhsat sahibinden devir yapılması sağlanabilir. Sahipleri bulunamıyorsa, tutanak tutularak eski ruhsatlar iptal edilip, yerinde yeni işyeri varsa o işyerlerine de yeni baştan ruhsat verilmesi sağlanabilecektir.

7- 1.6.2004 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 102 nci maddesi ile “Ticaret siciline kayıtlı olanlardan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda öngörülen ustalık belgesi istenmez” hükmü getirilmiştir. Bu çerçevede, ticaret ve sanayi odasına kayıtlı olup lokanta işletecek olan birisine ustalık belgesi istenmeden işyeri ruhsatı verilebilecektir.

Ancak, bu kişi İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik uyarınca lokantanın mutfağında aşçı olarak çalıştırmak üzere lokantanın sınıfına göre ustalık belgesine sahip aşçı istihdam etmek zorundadır.

8- Otel ruhsatının yeterli olacağı düşünülmektedir. Ancak, otel içerisinde bulunan lokanta, bar, disko gibi yerlerin de Yönetmelikte aranan şartları taşıması gerektiği değerlendirilmektedir.

9- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında, il özel idaresi ve belediyeler, umuma açık istirahat ve eğlence yeri ruhsatını vermeden önce kolluk kuvvetinin görüşünü alacaktır. Yine Yönetmeliğe göre, Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması gereklidir.

Bunun dışında idare (belediye) tarafından ruhsat verilmeden önce başka kurumların görüşünün alınması gerekli görülürse, bu idarenin takdirindedir.

Cevaplayan: **Hafize ZÜLÜFLÜ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

SORU**Sayın Hocam,**

1- Petrol istasyonları ara mesafesi bir kilometrenin altında olabilir mi? İki istasyon arasında bulunan kavşak veya tali yol bağlantısı mesafeyi etkiler mi? Etkilerse kanuni dayanağı nedir?

2- Petrol istasyonları için 1.1.2005 tarihinden önce yapı ruhsatı veya yapı kullanma izin belgesi alanlara mesafe kriteri uygulanmaz denilmektedir. Bu bilgiye dayanılarak kurulmasına izin verilen petrol istasyonu hakkında 5015 sayılı Kanuna aykırı kurulduğundan mahkeme tarafından yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. Bu konuda açık bir hüküm var mı? İleride bu şekilde kurulan bir işyeri ruhsat müracaatı yaparsa ne yapılması gerekir?

3- Eski ruhsatı bulunan ancak şu anki mevzuata göre ruhsatlandırılması mümkün olmayan ve etrafını rahatsız ettiği için hakkında şikayet olan işyerleri için ne yapılabilir. Bu şekil işyerlerinin bazıları tüzel kişiliklerinde değişiklik istediklerinde ne yapılması gerekir.

4- İmar alanı içinde ahır ruhsatı verebilir miyiz? Verilirse bu alan daha sonra yerleşim yeri olarak kullanılırken ahır hakkında etrafın şikayetini nasıl değerlendirmeliyiz.

5- Daha önceki işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına göre değerlendirilip, sağlık koruma bandı oluşturulmadığı için komşu parsellerden kiralama yapılarak ruhsatlandırılan işyerleri bulunmaktadır. Bu işyerleri için nasıl bir yol izlemeliyiz?

6- Bakanlığa görüş sormayı gerek gördüğümüz bazı konularda yazımız imzalanmazsa ne yapmamız gerekir?

7- Bazı petrol istasyonları alanlarının geniş olduğu için bu alanları lokanta, market türü büyük alışveriş merkezi, düğün salonu vb. şekilde değerlendirmek istiyor. Bu alanlarda insanların toplu şekilde bir arada bulunduğu işyerlerinin yapılması mümkün mü?

8- İşyeri açma ve çalışma ruhsat yönetmeliğinde işyerlerinden istenilecek evraklar konusu basit bir şekilde geçmektedir. Ancak, işyerlerinin ruhsatlandırılması aşamasında sorulmaması kanunlar açısından suç teşkil eden birçok konu bulunmaktadır. Böyle durumlarda kanuna mı, yoksa ruhsat yönetmeliği hükümlerine mi uymalıyız.

9- Biodizel üretim tesisleri mevzuata sonradan eklenmiştir. Bu işyerleri ile ilgili herhangi bir standart var mı? Yoksa ruhsatlandırmayı neye göre yapmamız gerekir?

10- Tehlikeli atıklarla ilgili işyerleri için belediye tarafından tahsis edilmiş yer bulunmamaktadır. Bu şekil işyerlerinin ruhsat işlemlerinde nasıl bir yol izlememiz gerekir?

11- Çevreye rahatsızlık verebileceği için yerleşim alanı dışında yer tahsisi yapılan iş kolları bulunmaktadır. Tahsis edilen yer dolu olduğu için işyeri açma ve

çalışma ruhsatı alamayan işyerlerinin ruhsat müracaatları konusunda ne yapmalıyız?

Nihat AKILLI*Kahramanmaraş Belediyesi***CEVAP****Sayın Akıllı,**

1- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun 7.7.2006 tarihli ve 20122 sayılı yazısında;

"5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun (Kanun) 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre "Akaryakıt ve LPG istasyonları arasındaki mesafeler, aynı yönde olmak üzere, şehirler arası yollarda on kilometreden, şehir içi yollarda bir kilometreden az olmamak üzere Kurul tarafından çıkarılacak ve 1.1.2005 tarihinde yürürlüğe girecek yönetmelikle düzenlenir" Konu, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinin (Yönetmelik) 45 inci maddesinde düzenlenmiş ve "İki akaryakıt ve/veya LPG istasyonu arasındaki mesafe, aynı yönde olmak üzere; a) Şehirlerarası yollarda on, b) şehir içi yollarda bir kilometreden az olamaz." hükmü getirilerek 01/01/2005 tarihinden itibaren akaryakıt istasyonları arasında asgari mesafe kısıtlaması uygulaması başlamıştır.

Kurulumuzun asgari mesafe kısıtlaması konusunda aldığı 17/11/2005 tarihli ve 579-113 sayılı kararı ile "akaryakıt ve LPG istasyonları arasındaki asgari mesafe kısıtlaması uygulamalarında,

a) İstasyonun üzerinde bulunduğu yol isminin veya yol kodunun değil, yön esasının dikkate alınmasına;

b) Şehirlerarası yolların üzerindeki akaryakıt ve LPG istasyonları arasında on kilometrelik mesafenin aranmasına,

c) Şehir içi yolların üzerindeki akaryakıt ve LPG istasyonları arasında bir kilometrelik mesafenin aranmasına,

d) Şehir içi yollar ile şehirler arası yolların kesiştiği kesimlerde yer alan istasyonlar arasında en az bir kilometrelik mesafenin bulunmasına,

e) Şehir içi yollar ile şehirler arası yolların yukarıda açıklanan hususlar dikkate alınarak birbirlerinden ayrı olarak değerlendirilmesine," karar verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinin uygulanabilmesini teminen ve Kurulumuzun 11/05/2006 tarihli ve 753-120 sayılı kararı uyarınca, akaryakıt istasyonları için bayilik lisansı başvurusunda bulunan gerçek ve tüzel kişilerden şehir içlerinde Belediye (veya Büyükşehir Belediye) Başkanlıklarınca, şehir dışlarında Valiliklerce, aynı yol üzerinde önceki ve sonraki en yakın akaryakıt ve/veya LPG istasyonları arasındaki mesafenin metre cinsinden tespitin yapıldığı, EPDK hitaplı, imzalı, resmi mühürlü belge aslı olan Asgari Mesafe Tespit Tutanağı'nı Kurumumuza ibraz etmeleri talep edilmektedir.

Akaryakıt istasyonları için Valilikler, Belediye Başkanlıkları veya Büyükşehir Belediye Başkanlıkları tarafından ilgililere verilecek olan Asgari Mesafe Tespit Tutanaklarının yukarıda belirtilen 17/11/2005 tarihli ve 579-113 sayılı Kurul kararındaki esaslar dikkate alınarak Kurulumuzun 11/05/2006 tarihli ve 753-120 sayılı Kararına uygun şekilde tanzim edilmesi hakkında Valiliklerin ve mahalli idarelerin bilgilendirilmesi hususunda gereğini arz ederim.” denilmektedir.

Bu yazıda veya ilgili mevzuatta kavşak veya tali yol bağlantısının mesafeyi etkileyip etkilemeyeceğine ilişkin bir açıklama bulunmamakta olup, aynı yönde olmak üzere üzerinde tali veya kavşak olup olmadığına bakılmaksızın şehir içi yollarda 1, şehirlerarası yollarda 10 km. mesafenin aranması gerekmektedir.

2- Sorunuzla ilgili olarak, 1.1.2005 tarihinden önce başvuruda bulunmuş olan akaryakıt istasyonlarının durumları hakkında İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 20.4.2005 tarihli ve 1634 sayılı; “...Petrol Piyasası Kanunu ve Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce; Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü tarafından mevzi imar planları yapılan, akaryakıt istasyonu olarak bu planlara işlenen, inşaat izni, yapı kullanma izni, yol geçiş izni alınan, gayri sıhhi müessese ruhsatı bulunmayan akaryakıt istasyonları ile, 1.1.2005 tarihinden önce yer seçim ve tesis kurma izinleri verilmiş, henüz inşaatlarına başlanmamış veya inşaatları devam eden akaryakıt istasyonlarının bu işlemlerinin müktesep hak olarak kabul edilerek, kilometre tahdidinin bu istasyonlara uygulanmaması” şeklinde görüş yazısı bulunmaktadır. Ancak, konu yargıya intikal etmiş ve bu görüşe aykırı karar verilmişse, mahkeme kararının uygulanması gerekmektedir.

İleride bu şekilde bir başvuru yapıldığında, ruhsat verilip verilmeyeceği idarenin takdirindedir.

3- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik yürürlüğe girmeden önceki mevzuat çerçevesinde ruhsatlandırılmış olan işyerleri, bu Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesine göre yeniden ruhsatlandırılmayacaktır. Bu işyerlerinin çevreyi ne şekilde rahatsız ettiği (gürültü, çevre kirliliği vb.) sorunuzdan anlaşılamamakla birlikte, şikayetlerin Kabahatler Kanunu veya 1608 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilmesi mümkündür.

Bu işyerlerinin devri gündeme geldiğinde de, Yönetmeliğin 8 inci maddesine göre yeni bilgi ve belge istenmeden dosyadaki bilgi ve belgelere göre yeni işletmeci adına ruhsat verilebilecektir.

4- Hangi tür işyerlerine ne şekilde ruhsat verileceği, bu konuda yetkili idarenin takdirindedir. Ruhsat verilirken, imar planı ve yerleşim yerleri dikkate alınarak öngöründe bulunulursa, ileride şikayet konusu olmasının da önüne geçilmiş olacaktır.

5- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin

Yönetmeliğe göre sağlık koruma bandı mülkiyet sınırları dışında belirlenemez. Ancak, daha önceden komşu parsellerden kiralama yoluyla belirlenmiş olan sağlık koruma bantları hakkında kiralamanın devam ettirilerek sağlık koruma bandının korunması gerektiği değerlendirilmektedir.

6- Belediye başkanınız görüş konusundaki yazıyı imzalamıyorsa, ya başkanı ikna yoluna gideceksiniz, ya da konu hakkında görüş sormaktan vazgeçeceksiniz.

7- TS 12820 Akaryakıt İstasyonları-Emniyet Gereklere standardı (20 Mayıs 2007 R.G.) ile TS 11939 Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) İkmal İstasyonu Karayolu Taşıtları için Emniyet Kuralları Standardı (9 Mart 2001 R.G) yer altı ve yer üstü tanklarının, akaryakıt pompası vb.lerinin otel, motel, lokanta, kafeterya, umuma açık yerlerle olan uzaklıklarını belirlemiştir.

Bu standartlarda belirtilen mesafelere uyulmak kaydıyla petrol istasyonlarının geniş alanlarında bu gibi tesisler kurulabilecektir.

8- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ilgili kanunlara dayanılarak hazırlanmış olup, ortak hükümlerde bazı şartlar getirmiştir. Bu şartlarda genellikle ilgili mevzuat hükümlerine atıfta bulunmaktadır. Örneğin “İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması,” şartında İş Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan Yönetmelikler göz önüne alınarak şartların yerine getirilmesi sağlanacaktır. Yani, işyeri hangi nitelikle ise o niteliğe göre özel mevzuatı ve istenmesi gereken belge varsa onlar aranacaktır.

9- Biodisel üretim yerleri, birinci sınıf gayri sıhhi müessese olarak belirlenmiştir. O halde, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin birinci sınıf gayri sıhhi müesseselerle ilgili hükümlerine göre ruhsatlandırılması gerekir.

10- Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği 14.3.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış olup, söz konusu Yönetmelikte, belediyelerin ve atık üreticilerinin yükümlülükleri belirlenmiştir. Tehlikeli atık üreten işyerlerine ruhsat verilirken bu Yönetmelikteki önlemlerin alınması şarttır. Bu tedbirler alınmamışsa, ruhsatlandırılmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

11- Çevreyi rahatsız edeceği için yerleşim yerleri dışında yer tahsisi yapılan iş kolları bulunuyorsa ve tahsis edilen yerler dolmuşsa, yeni taleplerin karşılanması için yerleşim yerleri dışında yeni alanlar tahsis edilmesine ya da başka yerlerde bu taleplerin karşılanıp karşılanamayacağına idarece karar verilebilecektir.

Cevaplayan: **Hafize ZÜLFLÜ**

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md.lüğü Şube Md.

PRATİK BİLGİLER

Hazırlayan: Mustafa DÖNMEZ -İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn. Md. Şb. Md.

MEMUR AYLIK KATSAYILARI VE SOSYAL YARDIMLAR (1.1.2008 - 30.6.2008)	
Aylık Katsayılar	
Aylık (Maaş) Katsayı	0,049486
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı x Aylık Katsayı)	20
Taban Aylığı Katsayısı	0,65283
Yan Ödeme Katsayısı	0,01569
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000 + 1.500) x 0,049486	470,12
Sosyal Yardımlar	
Aile Yardımı (1500 x Aylık Katsayı).	74,23
Çocuk Yardımı (250 Puan x Aylık Katsayı)	12,37
Çocuk Yardımı (0-6 yaş) : (500 Puan x Aylık Katsayı)	24,74
Doğum Yardımı (2500 Aylık x Katsayı)	123,72
Ölüm Yardımı	
Eş ve Çocuk: (8.000 + 1.500) x Aylık Katsayı)	470,12
Memur: (8.000 + 1.500) x Aylık Katsayı x 2)	940,23

YÜRTİÇİ HARCIRAHLARI (1.1.2008 - 31.12.2008)	
Memur ve Hizmetlilerden;	
Ek göstergesi 8000 ve daha yukarı olanlar.	29,50
Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olanlar.	26,50
Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olanlar	24,00
Kadro derecesi 1 - 4 olanlar	21,50
Kadro derecesi 5 - 15 olanlar	20,50

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ (01.01.2008 - 31.12.2008)		
	Konusu	Tutarı
Fazla Çalışma Saat Ücreti 657 s.K md 178	Genel	0,90
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanı ile birlikte çalışanlar (Ayda 90 saati geçemez)	1,10
	Nüfusu 250 bin ve daha yukarı olan belediyeler (Byş. Belediye sınırları içindeki ilçe belediyeleri dahil) gelirden fiilen çalışanlara (yılda 300 saati geçemez)	2,15
Fazla Çalışma Saat Ücreti 657 s.K md 178	Nüfusu 10 bine kadar olan belediyelerde	141,00
	Nüfusu 10.001-50.000 arasında olan belediyelerde	151,50
	Nüfusu 50.001-100.000 arasında olan belediyelerde	167,00
	Nüfusu 100.001-250.000 arasında olan belediyelerde	188,00
	250.001-1.000.000 arasında olan belediyelerde	224,50
	1.000.000'dan fazla olan belediyelerde	261,00
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki büyükşehir itfaiye personeli için	261,00
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir sınırları içerisindeki için	350,00

YILLIK İZİNLER (Memurlar İçin)	
1 Yılda 10 yıla kadar olanlar (10 yıl dahil)	20 Gün
10 Yılda fazla olanlar	30 Gün
Doğum izni	3 Gün
Evlilik ve ölüm hallerinde izin	5 Gün
Mazeret izni	10 Gün

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU PARASAL LİMİTLERİ
(2007/1 s. K.İ.Tebliği, RG : 25.1.2007 - 26414)

(1.2.2008 - 31.01.2009 döneminde geçerlidir)

Eşik Değer	Mal ve hizmet alımları Md. 8/b	934.763
	Yapım işleri Md. 8/c	20.564.840
Açık İhale Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhalede en az 40 gün önce)	Mal ve hizmet alımları Md. 13/a-1	934.763
	Yapım işleri Md. 13/a-1	20.564.840
Belli İstek. İha.Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal ve hizmet alımları Md. 13/a-2	934.763
	Yapım işleri Md. 13/a-2	20.564.840
Pazarlık usu. Res. Gaz. İlan Limiti (İhalede en az 25 gün önce)	Mal ve hizmet alımları Md. 13/a-3	934.763
	Yapım işleri Md. 13/a-3	20.564.840
Yerel Gazete İlan Limiti (İhal. en az 7 gün önce en az 2 gazetede)	Mal ve hizmet alımları Md. 13/b-1	61.192
	Yapım işleri Md. 13/b-1	122.386
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti İhalede en az 14 gün önce yapılır (milyon)	Mal ve hizmet alımları Md. 13/b-2	61.192-122.386
	Yapım işleri Md. 13/b-2	122.386 - 1.019.908
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhalede en az 21 gün önce)	Mal ve hizmet alımları Md. 13/b-3	122.386 - 1.019.908
	Yapım işleri Md. 13/b-3	1.019.908 - 20.564.840
İhale Sonucunun Kamu İhale Büteneinde İlan Edilmesi	Mal ve hizmet alımları Md. 47	2.039.822
	Yapım işleri Md. 47	4.079.646
Doğrudan Temin Usulü ile Alımlar	Büyükşehirlerde Md. 22/d	30.595
	Diğerlerinde Md. 22/d	10.195
Pazarlık Usulü ile Alımlar	Madde 21/f	101.986
Şikayette Bulunmada Yatacak Tutar	Madde 53/j-2	301
İhalelerden Kamu İhale Kurumu Payı	Madde 53/j-1(sözleşmenin %005'i)	203.978
İstisna Sınırı	Madde 3/g	4.691.592
Mimar - Mühendislerin Yapım İhalelerine Katılmada Yeterlik Şartı Yıllık Limiti	Madde 62/h	122.387

KABAHAHLER KANUNU'NA GÖRE VERİLECEK PARA CEZALARI

(1.1.2008 - 31.12.2008)

Cezanın Türü	Yasal Dayanağı	Tutarı (YTL)	
		En Az (*)	En Çok (*)
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	125,00	125,00
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	62,00	62,00
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1	62,00	62,00
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. işl. sah.)	1.268,00	6.344,00
Rahatsız etme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.37	62,00	62,00
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1	62,00	62,00
	5326 s. K. md.38/2	125,00	633,00
Çevreyi Kirlletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1	23,00	23,00
	5326 s. K. md.41/2	633,00	6.344,00
	5326 s. K. md.41/3	62,00	62,00
	5326 s. K. md.41/4	125,00	3.805,00
	5326 s. K. md.41/4 (Tüz. kişi için)	125,00	6.344,00
	5326 s. K. md.41/5	62,00	62,00
	5326 s. K. md.41/6	316,00	316,00
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42	125,00	3.805,00

(*) 5326 s.K. 17/7.md. uyarınca; idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.

BELEDİYE PARA CEZALARI			
(1.1.2008 - 31.12.2008)			
Ceza Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (YTL)	
		En Az (*)	En Çok(*)
Belediye cezaları (Belediye Encümeni)	1608 s. K. md.1	125.-	125.-
Belediye cezaları (Belediye Encümeni)	1608 s. K. md.2	250.-	5.000.-
Toptancı Hal Kanununa göre ceza (Belediye Encümeni)	80 s. K. md. 4/1	1.000.-	10.000.-
Ruhsat alınmadan veya ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı yapılan yapıların yapı sahibine ve müteahhidine (Bel. Enc.)	3194 s. K. md. 42/1	906.-	45.360.-
Kaçak inşaat (Fenni mesule)	3194 s. K. md. 42/1	181.-	9.072.-
İmar Kanunu'nun 28, 33, 34, 39, 40 ıncı md.lerine uymayanlara (Mal sahibi, fenni mesul, müteahhide)	3194 s. K. md. 42/2	906.-	18.142.-
Çevre Kanununa göre verilecek cezalar (Yetki devredilen belediyeler, Bel.Enc.)	2872 s. K. md. 20/h	462.-	462.-
	2872 s. K. md. 20/h	1.386.-	1.386.-
	2872 s. K. md. 20/h	4.622.-	4.622.-
	2872 s. K. md. 20/h	13.867.-	13.867.-
Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hk. KHK'ya göre ceza (Belediye Encümeni)	552 s. KHK md.5/1, 2, 3; md. 7/2	3.679.-	3.679.-
	552 s. KHK md. 6/2,3; md.10/1,2	1.103.-	1.103.-
	552 s.KHK md.8/2; md.10/3; md.26/1	1.470.-	1.470.-
	552 s. KHK md.26/1d	7.358.-	7.358.-
	552 s. KHK md.21	26.800.-	26.800.-
Sular Kanunu'na göre ceza (Belediye Encümeni)	831 s. K. eklenen 2659 s. K. md.7	125.-	125.-
Hafta Tatili Hakkında Kanun'a göre ceza (Belediye Encümen)	394 s. K. md.10	109.-	109.-
Öğle Dinlenmesi Hakkında K. göre ceza (Belediye Encümeni)	6301 s. K. md.7	109.-	109.-
Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine uygulanacak ceza (Belediye Encümeni)	2559 s. K. md.6	633.-	1.268.-
Kat Mülkiyeti Kanun'a göre ceza (Bel. Enc.)	634 s. K. md.14 (Kat mülk. Belgelerini tamamlamama)	1.072.-	1.072.-
Kat Mülkiyeti Kanun'a göre ceza (Bel. Enc.)	634 s. K. Geç. md.1(Kat mülk. Belgelerini tamamlamama)	1.072.-	1.072.-

(*) 5326 s.K. 17/7.md. uyarınca; idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının kûsuru dikkate alınmaz.

2886 Sayılı DEVLET İHALE KANUNU MİKTAR VE LİMİTLERİ

Madde 17/2 : Günlük Gazetede ilan sınırı		330.000
Madde 17/3 : Resmi Gazetede ilan sınırı		970.000
Madde 45 : Açık Teklif Sınırı		970.000
Madde 51/a : Pazarlık Sınırı	İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçelerde ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	30.000
	Diğer ilçelerde	15.000
Madde 76 : Komisyon Yetkisi	İstanbul, Ankara ve İzmir büyükşehir il merkezleri	205.000
	Diğer büyükşehir belediyesi olan il merkezleri	105.000
	Diğer il merkezleri büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	70.500
	Diğer ilçeler	57.500

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEKLERİ
(1.1.2008 - 30.06.2008)

Nüfusuna Göre Belediyeler	Gösterge	Azami Tutarı
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde	70.000	3.464,02
Nüfusu 10.001-50.000 arasında olanlar	80.000	3.958,88
Nüfusu 50.001-100.000 arasında olanlar	100.000	4.948,60
Nüfusu 100.001-250.000 arasında olanlar	115.000	5.690,89
Nüfusu 250.001-500.000 arasında olanlar	135.000	6.680,61
Nüfusu 500.001-1.000.000 arasında olanlar	155.000	7.670,33
Nüfusu 1.000.001-2.000.000 arasında olanlar	190.000	9.402,34
Nüfusu 2.000.001'den fazla olanlar	230.000	11.381,78

BELEDİYE MECLİS ÜYESİ HUZUR HAKLARI
(1.1.2008 - 30.06.2008)

Nüfusuna Göre Belediyeler	Azami Tutarı
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde	38,49
Nüfusu 10.001-50.000 arasında olanlar	43,99
Nüfusu 50.001-100.000 arasında olanlar	54,98
Nüfusu 100.001-250.000 arasında olanlar	63,23
Nüfusu 250.001-500.000 arasında olanlar	74,23
Nüfusu 500.001-1.000.000 arasında olanlar	85,23
Nüfusu 1.000.001-2.000.000 arasında olanlar	104,47
Nüfusu 2.000.001'den fazla olanlar	126,46

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYESİ HUZUR HAKLARI
(1.1.2008 - 30.06.2008)

Nüfusuna Göre Belediyeler	Gösterge	Azami Tutarı
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde	3500	173,20
Nüfusu 10.001-50.000 arasında olanlar	4500	222,69
Nüfusu 50.001-200.000 arasında olanlar	6000	296,22
Nüfusu 200.001'den fazla olanlar	7500	371,15
Büyükşehir belediyelerinde	12000	593,83

(*) Belediye encümeninin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

YARGI KARARLARI

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI: ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINDAN: Esas Sayısı: 2005/52, Karar Sayısı: 2007/35, Karar Günü: 3.4.2007

21.4.2005 günlü, 5335 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un;

A- 2. maddesiyle 26.5.1927 günlü, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu'na eklenen Ek Madde 12, 10.12.2003 günlü, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 81. maddesinin (a) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından, bu maddeye ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

B- 3. maddesinin (b) bendiyle değiştirilen 8.6.1949 günlü, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tuncesinin "... hizmet süreleri ne olursa olsun 61 yaşını dolduranlar hakkında da hizmetin gereğinin ve niteliğinin zorunlu kıldığı durumlarda kurumlarınca yaş haddi uygulanabilir" bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D- 19. maddesinin;

1- (a) bendiyle 28.3.2002 günlü, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının sonuna eklenen cümlelerin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- (f) bendiyle 4749 sayılı Yasa'nın 17. maddesinin yeniden düzenlenen (C) fıkrasının;

a- (1) numaralı bendinin "...ile bu Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca imzalanan hibe anlaşmaları ve 10 uncu maddesi uyarınca imzalanan borç verme ve yeniden yapılandırmaya ilişkin anlaşmalar" bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

b- (2) ve (3) numaralı bentlerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

E- 21. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendiyle 10.7.2003 günlü, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 33. maddesine eklenen ikinci fıkranın (2) numaralı bendinde yer alan "... yaşları ilgili mevzuatın getirdiği yaş sınırının üzerinde olanları ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

F- 25. maddesiyle 27.6.1989 günlü, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnemeye eklenen Ek Madde 1'in birinci ve sonuncu fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

G- 28. maddesinin (m) fıkrasıyla değiştirilen 10.7.2004 günlü, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 6. maddesinin dördüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

H- 30. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Şevket APALAK ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

I- 31. maddesinin "... ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak, genel bütçeye dahil dairelere, katma

bütçeli idarelere, döner sermayelere, kefalet sandıklarına, sosyal güvenlik kurumlarına, bütçeden yardım alan kuruluşlara nakledilmesine ilişkin esas ve usûlleri belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkilidir" bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

İ- 32. maddesinin altıncı fıkrasının birinci tuncesinin;

1- "...askı sürelerine tâbi olmaksızın..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Kalan bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Tülay TUĞCU, Fulya KANTARCIOĞLU ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

J- Geçici 6. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

K- 3. maddesinin (b) bendiyle değiştirilen 5434 sayılı Yasa'nın 40. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tuncesinin, "... hizmet süreleri ne olursa olsun 61 yaşını dolduranlar hakkında da hizmetin gereğinin ve niteliğinin zorunlu kıldığı durumlarda kurumlarınca yaş haddi uygulanabilir" bölümünün iptali nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan "43 üncü maddede yazılı olanlar dışında", biçimindeki kalan bölümünün de 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE, 3.4.2007 gününde karar verildi.

18 Mart 2008 tarih ve 26820 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI: ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINDAN: Esas Sayısı: 2003/52, Karar Sayısı: 2008/58, Karar Günü: 21.2.2008

25.8.1971 günlü, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 17.10.1980 günlü, 2320 sayılı Yasa ile değiştirilen 14. maddesinin dördüncü fıkrasının "...Sosyal Sigortalar Kanununa göre aylıklık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan..." bölümünün, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR ve Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 21.2.2008 gününde karar verildi.

19 Mart 2008 tarih ve 26821 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI: ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINDAN: Esas Sayısı: 2005/94, Karar Sayısı: 2007/7, Karar Günü: 25.1.2007

2.7.2005 günlü, 5390 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un;

1- 1. maddesiyle değiştirilen 10.7.2004 günlü, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 6. maddesinin üçüncü fıkrasının,

2- Geçici maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile üçüncü fıkrasının birinci ve ikinci tuncelerinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, 25.1.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

20 Mart 2008 tarih ve 26822 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

DANIŞTAY KARARI

DANIŞTAY KARARI: DANIŞTAY İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME KURULUNDAN: Esas No: 2005/2, Karar No: 2007/1

ÖZÜ: Mühendis unvanına sahip olmakla beraber 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uyarınca Teknik Hizmetler Sınıfında kimyager kadrosunda görev yapanların ek gösterge

rakamlarının tespitinde, tahsil durumlarının değil, kadro unvanının esas alınması gerektiği hakkında.

25 Mart 2008 tarih ve 26827 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

RESMÎ GAZETE

MART

BAKANLAR KURULU KARARLARI

BAKANLAR KURULU KARARI : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar ile Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar

İçerik: "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar" ile "Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar"ın yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının 5/2/2008 tarihli ve 1200 sayılı yazısı üzerine, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 34 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 11/2/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Karar Sayısı : 2008/13252

1 Mart 2008 tarih ve 26803 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARI: Türkiye Sınırları İçerisinde At Yarışları Düzenleme, Yurt İçinde ve Yurt Dışında Düzenlenen Yarışlar Üzerine Yurt İçinden ve Yurt Dışından Müşterek Bahis Kabul Etme Hak ve Yetkisinin Ekli Esaslar Çerçevesinde 22/11/2013 Tarihine Kadar Türkiye Jokey Kulübüne Devredilmesi Hakkında Karar

İçerik: Türkiye sınırları içerisinde at yarışları düzenleme, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen yarışlar üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etme hak ve yetkisinin ekli Esaslar çerçevesinde 22/11/2013 tarihine kadar Türkiye Jokey Kulübüne devredilmesi; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 2/1/2008 tarihli ve 5 sayılı yazısı üzerine, 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunun 5 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 28/1/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Karar Sayısı : 2008/13260

2 Mart 2008 tarih ve 26804 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARI: Bazı Alanların; Turizm Merkezi, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişimi Bölgesi Olarak İlan Edilmesi ve Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Karar

İçerik: (I) sayılı listede belirtilen ve sınırları krokilerde gösterilen alanların, turizm merkezi olarak ilanı, (II) sayılı listede belirtilen turizm merkezlerinin sınırlarının, krokilerde gösterildiği şekilde değiştirilmesi, (III) sayılı listede belirtilen ve sınırları krokide gösterilen alanın, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi olarak ilanı, (IV) sayılı listede belirtilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesinin sınırlarının, krokide gösterildiği şekilde değiştirilmesi; 20/11/2006 tarihli ve 2006/11264 sayılı Kararnamenin eki (IV) sayılı listenin 2 nci sırasında yer alan "Mersin-Tarsus-Karboğazı Kültür ve Turizm Koruma

ve Gelişim Bölgesi"nin adının "Mersin-Tarsus-Gülek-Karboğazı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" olarak değiştirilmesi; Kültür ve Turizm Bakanlığının 11/2/2008 tarihli ve 24260 sayılı yazısı üzerine, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 3 üncü maddesi ile 16/4/2004 tarihli ve 2004/7253 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinin Belirlenmesine ve İlanına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 25/2/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Karar Sayısı: 2008/13317

13 Mart 2008 tarih ve 26815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

KANUN

KANUN: Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 5747

Kabul Tarihi: 6/3/2008

22 Mart 2008 tarih ve 26824 sayılı (mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

KANUN: Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 5749

Kabul Tarihi: 13/3/2008

22 Mart 2008 tarih ve 26824 sayılı (mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

SINIR TESPİT KARARLARI

SINIR TESPİT KARARI: İÇİŞLERİ BAKANLIĞINDAN

İçerik: Düzce İli Merkez İlçeye bağlı Konuralp Belediyesi ile Bostanyeri, Beslanbey (Akinlar) Sarayyeri, Çamköy, Esenköy, Darıcı, Dedeler, Yukarı Yahyalar, Sallar, Kazukoğlu ve Çavuşlar köylerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak Düzce Belediyesi sınırları içine katılması 5393 sayılı Belediye Kanununun 11 inci maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

Karar Sayısı: 2008/9866

İçerik: Denizli İli Çivril İlçesine bağlı Kızılcaşöğüt Belediyesi ile Iğdır ve Yeşilyaka Köylerinin tüzel kişiliklerinin feshedilerek Çivril Belediyesi sınırları içine katılması 5393 sayılı Belediye Kanununun 11 inci maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

Karar Sayısı : 2008/9867

1 Mart 2008 tarih ve 26803 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİKLER

YÖNETMELİK: BAŞBAKANLIK (KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)'TAN: Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik

İçerik: Bu Yönetmelik, aile içi şiddete maruz kalan aile bireylerinin korunması amacıyla şiddet uygulayan aile bireyleri hakkında alınacak tedbirleri ve bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenler.

1 Mart 2008 tarih ve 26803 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİK: ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINDAN: Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

İçerik: 13/1/2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Sıvı Yakıtlar

Fuel-oil, motorin, gaz yağı ve etanol sıvı yakıtlardır. Isınma amaçlı kullanılan ithal fuel-oilin kükürt içeriği maksimum %1,0 (+0,1 tolerans)'dır. Isınma amaçlı kullanılan yerli fuel-oilin kükürt içeriği ise 31/12/2010 tarihine kadar maksimum %1,5 (+0,1 tolerans) değerini geçemez."

1 Mart 2008 tarih ve 26803 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİK: TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞINDAN: Tarımsal Kuraklık Yönetiminin Görevleri, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

İçerik: Bu Yönetmeliğin amacı, Ülkemizde yaşanması muhtemel tarımsal kuraklığın etkilerini azaltmak ve tarımsal kuraklıkla mücadelede oluşturulan Tarımsal Kuraklık Yönetiminin görevleri, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

2 Mart 2008 tarih ve 26804 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİK: ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINDAN: Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (2002/49/EC)

İçerik: Bu Yönetmeliğin amacı; çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sükununun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır. Bu amaca yönelik olarak;

a) Değerlendirme yöntemleri kullanılarak çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin, hazırlanacak

gürültü haritaları, akustik rapor ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu ile belirlenmesi,

b) Çevresel gürültü ve etkileri hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi,

c) Gürültü haritaları, akustik rapor ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu sonuçları esas alınarak; özellikle çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere yol açmasının mümkün olduğu ve çevresel gürültü kalitesini korumanın gerekli olduğu yerlerde, gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik eylem planlarının hazırlanması ve bu planların uygulanması, kademeli olarak uygulamaya konulur.

7 Mart 2008 tarih ve 26809 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİK: BAKANLAR KURULU KARARI: Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

İçerik: "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in yürürlüğe konulması; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 22/1/2008 tarihli ve 21426 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu'nca 11/2/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Karar Sayısı: 2008/13292

8 Mart 2008 tarih ve 26810 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİK: BAKANLAR KURULU KARARI: Memurlara Yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

İçerik: "Memurlara Yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının 15/2/2008 tarihli ve 2255 sayılı yazısı üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 211 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 28/2/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Karar Sayısı : 2008/13349

19 Mart 2008 tarih ve 26821 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

YÖNETMELİK: KAMU İHALE KURUMUNDAN: İhalelere Yönelik Yapılacak Başvurular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

İçerik: 22/6/2007 tarihli ve 26560 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhalelere Yönelik Yapılacak Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) ve (i) bendi, 22 nci mad-

desinin birinci fıkrası değiştirilmiştir. Aynı Yönetmeliğin 29, 30 ve 31 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

22 Mart 2008 tarih ve 26824 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

TEBLİĞLER

TEBLİĞ: MALİYE BAKANLIĞINDAN: 5736 Sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanun Genel Tebliği (Sıra No: 1)

İçerik: 27/2/2008 tarihli ve 26800 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 5736 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde; yer verilen hükümlerin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

4 Mart 2008 tarih ve 26806 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

TEBLİĞ: MALİYE BAKANLIĞINDAN: 5736 Sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanun Genel Tebliği (Sıra No: 2)

İçerik: 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Kanunun 2/A maddesi uyarınca 15/5/2004-15/7/2006 tarihleri arasında yapılan ödemelerin vergilendirilmesine ilişkin 5736 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeler bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

6 Mart 2008 tarih ve 26808 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

TEBLİĞ: MALİYE BAKANLIĞINDAN: 5736 Sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanun Genel Tebliği Sıra No: 3

İçerik: 27/2/2008 tarihli ve 26800 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5736 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne ilişkin açıklamalara bu tebliğde yer verilmiştir.

7 Mart 2008 tarih ve 26809 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

TEBLİĞ: DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞINDAN: Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ Tebliğ No: (2008/34)

İçerik: 31/12/2007 tarih ve 26743 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği'nin (Tebliğ No: 2008/3) (Ek 1-C) sayılı ve "Diğer Atıklar" isimli listesinde yer alan aşağıdaki madde yeniden düzenlenmiştir.

Aynı Tebliğin (Ek 2-B) sayılı ve "Diğer Atıklar" isimli listesinde yer alan aşağıdaki madde yeniden düzenlenmiştir

Aynı Tebliğin (Ek 2-B) sayılı ve "Diğer Atıklar" isimli listesinde yer alan aşağıdaki madde, anılan listeden çıkartılarak, yine aynı Tebliğin (Ek 1-C) sayılı ve "Diğer Atıklar" isimli listesine eklenmiştir

13 Mart 2008 tarih ve 26815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

TEBLİĞ: KAMU İHALE KURUMUNDAN: İhalelere Yönelik Yapılacak Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

İçerik: 3/8/2007 tarihli ve 26602 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhalelere Yönelik Yapılacak Başvurular Hakkında Tebliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesindeki "veya iddiaların incelenmesine geçilmesine karar verilen" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. Tebliğin 19 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası değiştirilmiş, dördüncü ve beşinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır. Tebliğin 20 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (ç) bendi eklenilmiş, (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır. Tebliğin 21 nci maddesi değiştirilmiş, "Altıncı Bölüm"ü yürürlükten kaldırılmıştır. Tebliğin 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiştir.

25 Mart 2008 tarih ve 26827 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

DUYURU

Birçok büyükşehir belediyemiz ile adrese dayalı nüfus tespitlerine göre nüfusları 2.000'in altına düşen belediyelerimizi yakından ilgilendiren ve TBMM tarafından 6.03.2008 tarihinde kabul edilip 22.03.2008 gün ve 26824 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5747 sayılı BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SINIRLARI İÇERİSİNDE İLÇE KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN'un Genel Gerekçesi:

İl özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşan mahalli idare teşkilatımızın tarihi kökleri Cumhuriyet öncesine dayanmaktadır. Demokrasimiz geliştikçe mahalli idarelerimiz de gelişmektedir. Mahalli idare birimlerimizin her biri önemli olmakla birlikte, zaman içinde belediyelerimiz diğer birimlere göre daha çok gelişmiştir. 1984 yılına kadar 1702 olan belediye sayısı, 1984 ile 1999 yılları arasında yeni kurulan 1523 adet belediye ile birlikte 3225'e ulaşmıştır.

Genelde kırsal alanda bulunan bu küçük yerleşim birimlerinde belediyelerin yerel kaynak oluşturma kapasitesi bulunmadığından, küçük belediyeler genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylara bağımlı hale gelmişlerdir. Yerel yönetimlere ayrılan pay belediyelerin nüfusuna göre dağıtıldığından, küçük belediyeler daha çok kaynak sıkıntısı çekmektedir. Kırsal kesimden kente olan göç nedeniyle bu belediyelerin nüfusları giderek düşmektedir. Nitekim, 2007 yılında yapılan adrese dayalı nüfus sayımında bazı belediyelerimizin nüfusu dramatik şekilde düşmüştür. Çok düşük nüfusa sahip yerleşimlerde nüfus ile orantılı bir idari teşkilatın oluşturulması gerekmektedir. Aksi halde hizmet sunumu için ayrılan kaynakla hizmet sunacak idari yapının giderlerinin karşılanması mümkün olmayacaktır.

Yeterli nüfus büyüklüğüne sahip olmayan belediyelerde kaynak sıkıntısı nedeniyle mali yapı bozulmakta ve borçları giderek artmaktadır. Nitekim, bu Kanunla köye dönüştürülen belediyelerin resmi kurumlara olan 80 milyon YTL borcu 2006 yılında yapılandırılmasına rağmen, aradan geçen kısa süre içinde 55 Milyon YTL daha yeni borç birikmiştir. Ayrıca bu belediyelerin İller Bankasına 65 milyon YTL borcu bulunmaktadır. Dolayısıyla bu belediyelerin idari yapılarının değiştirilmesi hususunda tedbir alınmadığı takdirde bunların hizmet yerine borç üreten birer yapıya dönüşmeleri kaçınılmaz hale gelecektir.

Aynı şekilde tüzel kişiliği kaldırılarak bağlı olduğu ilçe belediyesine mahalle olarak katılacak ilk kademe belediyelerinin resmi kurumlara olan 174 milyon YTL borcu 2006 yılında yapılandırılmasına rağmen, aradan geçen kısa süre içinde 128 milyon YTL daha yeni borç birikmiştir. Ayrıca bu belediyelerin İller Bankasına 23 milyon YTL borcu bulunmaktadır. Dolayısıyla bu belediyelerin idari yapılarının değiştirilmesi hususunda tedbir alınmadığı takdirde bunların hizmet yerine borç üreten birer yapıya dönüşmeleri kaçınılmaz hale gelecektir.

Sürekli borçlanmalarına rağmen, bu belediyelerin

temel alt yapı ihtiyaçları da karşılanmış değildir. Bu belediyelerin temel altyapı eksikliklerini gidermek üzere, 2007 yılında başlatılan ve 2008 yılında devam edecek olan BELDES (Belediye Altyapısını Destekleme) Projesi ile nüfusu 10.000'in altındaki belediyelerin, yol, içme suyu ve kanalizasyon gibi altyapıları önemli ölçüde tamamlanacaktır. Ancak altyapı tesislerinin inşası yeterli olmayıp bunların sürekli bakımı ve işletilmesi de gerekmektedir. Başta su kaynakları olmak üzere, doğal kaynakların ve çevrenin korunması, katı atık yönetimi ve arıtma gibi oldukça maliyetli ve ileri teknoloji gerektiren projelerin bu belediyelerin yetersiz idari ve mali kapasiteleri ile gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi mümkün görülmektedir.

Bu yerlerdeki idari ve teknik kapasitenin yetersizliği nedeniyle, imar ve ruhsat uygulamaları başta olmak üzere diğer belediye hizmetleri de yeterli kalitede ve mevzuata uygun olarak verilememektedir. Bu durum hem vatandaşlar hem de belediye yönetimleri açısından büyük sıkıntıya neden olmaktadır. Gelişme ve demokratikleşme sürecinde yerel yönetimlere daha çok görev ve sorumluluklar verilmesi gerekecektir. Ancak, yerel yönetim alanındaki bu dağınıklık ve yetersizlik gerçek anlamda bir yerel yönetim reformu gerçekleştirilmesini de engellemektedir. Yerel yönetimlerle ilgili kanunlar geçtiğimiz yıllarda Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülürken, özellikle küçük belediyelerimizin artan sorumlulukları yerine getiremeyeceği sürekli ifade edilmiştir.

Netice olarak bu belediyelerin buralarda yaşayanlara da önemli bir katkısı bulunmamaktadır. Bu belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılması nedeniyle hem yönetim giderlerinden önemli ölçüde tasarruf yapılacak, hem de bu kaynakların daha üst yerel yönetim ölçeği olan il özel idarelerinde toplanmasıyla, yerel yönetim hizmetlerinin daha nitelikli şekilde verilmesi mümkün olacaktır.

Bilindiği gibi, mevcut mevzuata göre belli bir nüfusun altına düşen belediyelerin kapatılması da yasal bir zorunluluktur. 5393 sayılı Belediye Kanununun 11 inci maddesine göre nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin, Danıştay'ın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülmesi gerekmektedir. Yapılan bu yasal düzenleme ile 5393 sayılı Kanunun öngördüğü işlemler kısaltılarak nüfusu yetersiz belediyelerin tüzel kişiliğinin kaldırılması işleminin kanunla yapılması öngörülmüştür.

Nitekim düzenlemenin Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılmasının Anayasaya aykırı

olmayacağı ve buna bağlı olarak özerklik şartının ortadan kalkmayacağı hususunda, Anayasa Mahkemesi'nin 5393 sayılı Belediye Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının iptaline ilişkin açılan dava sonucunun 29/12/2007 tarihli ve 26741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan E:2005/95 K:2007/5 sayılı gerekçeli kararında; "Anayasanın 127. maddesinin ikinci fıkrasında mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirlenmekte, üçüncü fıkrada ise mahalli idarelerin seçimlerinin 67. maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılacağı öngörülmektedir. Buna göre, yasa koyucu, Anayasanın 67. maddesindeki koşullar çerçevesinde yapılan seçimlerle oluşan yöre halkının beş yılla sınırlı iradesini gözetecektir. Ancak, mahalli idarenin oluşumu ve nitelendirilmesi konusunda takdir yetkisini kullanabilecektir. Bu durumda, yasa koyucu mahalli idarelerin kuruluş esaslarını, maddi ve usule ilişkin çerçeveyi belirlemek koşuluyla, ölçek sorununu dikkate alarak, daha etkin ve verimli bir kamusal hizmet sağlamak amacıyla, bir belediyenin ya da köyün tüzel kişiliğini kaldırabilir, belediyeyi köye, köyü belediyeye dönüştürebilir.

5393 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin ikinci fıkrasına göre *"8 inci maddede geçen birleşme ve katılmalara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahalli idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır"*. Dava konusu kural, bu maddeyle birlikte değerlendirildiğinde, tüzel kişilik sona erdirilirken Anayasanın 127. maddesinde belirtilen özerkliğin de korunduğu anlaşılmaktadır.

Belediyelerin tüzel kişilikleri kaldırılırken, yine Anayasanın 67. ve 127. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince beş yıllık seçim dönemi için ortaya çıkan yöre halkının iradesinin dönem sonuna kadar geçerliliğine dokunulmadığı gibi, yeni seçim döneminde tüzel kişiliği kaldırılan belediye halkının katılan belediyede seçimlere katılma yoluyla bu iradesini de yeniden belirlemesine; tüzel kişiliği kaldırılarak köye dönüştürülen belediye halkının ise, yeni seçim döneminde yine yerinden yönetim birimi olan köy tüzel kişiliğinin organlarını oluşturmak üzere seçim hakkını kullanmasına olanak tanındığı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasanın 2., 123. ve 127. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir." şeklinde ve kararın sonuç bölümünde de "11. maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının ilk tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE" karar verildiği görülmektedir. Anayasa Mahkemesinin bu kararı, düzenlemenin bu şekilde yapılmasının Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına ve dolayısıyla Anayasaya aykırı olmayacağını göstermektedir.

Diğer taraftan idari teşkilat yapısında tasarrufa gidilmesi kaynakların verimli kullanımı için önem arz etmektedir. Bu çerçevede, kırsal alandaki küçük belediyeler bakımından yapılan idari yapı değişikliği aynı zamanda büyükşehir belediyesi olan yerler bakımından da yapılmaktadır. Bilindiği gibi, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun ve Sakarya'da büyükşehir belediyeleri kurulurken, merkezi idare bakımından ilçe teşkilatı ihdas edilmeden ilk kademe belediyeleri kurulmuştur.

Öte yandan 5216 sayılı Kanunla, kent bütünlüğünün sağlanması ve büyük kentlerin gelişme alanlarının daha disiplinli bir yapıya kavuşması için büyükşehir belediyelerinin sınırları genişletilmiştir. Genişleme sırasında irili ufaklı çok sayıda belde belediyesi ilk kademe belediyesi olarak büyükhşire dâhil edilmiştir. Büyükşehir kapsamındaki küçük ölçekli belediyelerin yeni bir ölçek ve alan düzenlemesine tabi tutulması önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, büyükşehirlerde yaşanan nüfus artışı ve sınır genişlemeleri nedeniyle, merkezi idare hizmetlerinin sağlıklı biçimde yürütülmesini temin etmek üzere buralarda da bazı yeni ilçelerin de kurulması zorunlu hale gelmiştir.

Tasarı ile büyükşehir belediyelerinin bulunduğu yerler merkezi idare hizmetleri bakımından gözden geçirilerek, yeterli büyüklüğe sahip ilk kademe belediyeleri ilçe belediyesine dönüştürülmekte, diğer ilk kademe belediyeleri ise kendisine en yakın ilçe belediyesi ile birleştirilmektedir. Ayrıca, büyükşehirlerde nüfusları bakımından çok büyük olan ilçe belediyelerinden bazı mahalle veya kısımlar ayrılarak yeni ilçeler ve dolayısıyla da belediyeler kurulmaktadır.

Tüzel kişiliği kaldırılan ilk kademe belediyelerinin personeli, taşınır ve taşınmazları, hak, alacak ve borçları katıldığı ilçe belediyesine devredilmektedir. Belediye tüzel kişiliği kaldırılarak köye dönüşen yerlerde ise, hizmette devamlılığın sağlanması için söz konusu belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden verilmekte olan payların 10 yıl süre ile il özel idarelerine aktarılması öngörülmektedir. Bu belediyelerin kamu kurumlarına olan borçları genel bütçe vergi gelirlerinden belediyelere ayrılan paydan kesinti yapılarak İller Bankası'na bir yıl içinde tasfiye edilecektir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde halen istihdam edilmekte olan 3820 memur, 5840 işçi ve 134 sözleşmeli olmak üzere toplam 9.794 personelin il özel idarelerine devredilmesi öngörülmüştür. İl özel idarelerinde ihtiyaç fazlası olduğu tespit edilen personel o ildeki kamu kurum ve kuruluşlarının boş kadrolarına vali tarafından naklen atanacaktır. Böylece bu belediyelerde çalışan personelin mağduriyeti söz konusu olmayacaktır. Ayrıca köye dönüştürülen yerlerde ve yeni belediye kurulan yerlerde hizmetlerin aksamadan yürütülmesi için hizmet birimlerinin kurulmasına dair esaslar getirilmektedir.

GENELGELER - TEBLİĞLER

T.C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.65.001/80000- 4772

18.02.2008

Konu: Araç Muayene İstasyonları

.....VALİLİĞİNE

İlgi : Ulaştırma Bakanlığının 29/01/2008 tarih ve 2683 sayılı yazısı.

İlgi yazıda özetle; araç muayene istasyonları/hizmetinin özelleştirilmesine ilişkin olarak Ulaştırma Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve İşletmeciler (TÜVTÜRK Kuzey Taşıt Muayene İstasyonları Yapım ve İşletim A.Ş., TÜVTÜRK Güney Taşıt Muayene İstasyonları Yapım ve İşletim A.Ş.) arasında 1'inci ve 2'nci Bölge Araç Muayene İstasyonlarının Yapımı, Bakımı ve İşletilmesi Hizmetlerine İlişkin İmtiyaz Sözleşmeleri 15/08/2007 tarihinde imzalandığı, araçların periyodik muayenelerinin 81 il ve 88 ilçede toplam 189 sabit ve 38 seyyar istasyon ile yapılacağı, işleticiler kurmayı taahhüt ettiği araç muayene istasyonlarını sözleşmenin imza tarihinden itibaren 18 ay içinde (en geç 15/02/2009 tarihine kadar) teknik şartnameye ve konu ile ilgili kanun ve yönetmeliklere göre uygun bir şekilde belediye sınırları içinde kurmak ve araç muayenesine başlayacak hale getirmek zorunda olduğu, araç muayene istasyonu inşaatlarının başlayabilmesi için belediyelerden alınması gereken ruhsatların temininde bazı il ve ilçelerde zaman kayıplarının yaşandığı, karayolu trafik güvenliğine önemli katkı sağlayacak projenin zamanında faaliyete geçirilmesi için ruhsat başvuru işlemlerinde bir gecikmeye meydan verilmemesi bakımından iş ve işlemlerin hızlandırılması talep edilmektedir.

Konunun iliniz dâhilindeki belediyelere duyurulmasını rica ederim.

Bülent KILINÇ

Bakan a.

Genel Müdür V.

DAĞITIM:

Gereği:

81 İl Valiliğine

Bilgi:

Ulaştırma Bakanlığına

(Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü)

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B050MAH074001/6477-40140
Konu :

03.03.2008

..... VALİLİĞİNE

Bilindiği gibi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 68. maddesi uyarınca belediyeler ve il özel idarelerin kurdukları veya üye oldukları birliklerin mali iş ve işlemlerinin dış denetimleri Sayıştayca yapılmaktadır.

Bu çerçevede;

1- 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu kapsamında kurulan ve kurulacak olan birliklerin kayıtlara alınabilmesi amacıyla Sayıştay Kanununun 43 üncü maddesi uyarınca muhasebe birimlerinin faaliyete geçiriliş tarihi, buna ait onay ve karar örneği ile muhasebe yetkilisine ait bilgilerin,

2- 832 sayılı Sayıştay Kanununun ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin hükümleri uyarınca mahsup devreleri takip eden bir ay içinde söz konusu birliklerin muhasebe yetkilileri tarafından bütçe kesin hesap ve yönetim dönemi hesaplarının Sayıştay Başkanlığına,

Gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve konunun iliniz dahilindeki belediyeler ve il özel idarelerinin kurdukları veya üye oldukları birliklere duyurularak söz konusu genelge hükümlerine göre hareket edilmesinin sağlanmasını arz ve rica ederim.

Ercan TOPACA
Vali
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM:
Gereği: Bilgi:
81 İl Valiliğine Sayıştay Başkanlığına

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.65.001/80000- 7065
Konu : Belediye Başkan Ödenekleri

11.03.2008

.....VALİLİĞİNE

Bilindiği gibi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun belediye başkanının özlük haklarını düzenleyen 39'uncu maddesine göre, belediye başkanlarına belde nüfusu esas alınmak suretiyle ödenek verilmektedir. Bu ödemeler ilgili maddede belirtilen gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay brüt olarak ödenmektedir.

Bu çerçevede, 31/12/2007 tarihi esasıyla Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2007 Yılı Nüfus Sayımı sonuçları Bakanlığımız Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün www.mahalli-idareler.gov.tr web adresine yerleştirilmiştir.

01/02/2008 tarihinden geçerli olmak üzere nüfusları düşen veya nüfusları artan beldelerin belediye başkanlarının, ödeneklerini açıklanan yeni nüfus rakamları üzerinden almaları yasal bir zorunluluktur.

Uygulamanın bu çerçevede yapılmasının temini için bilgilerinizi ve iliniz dâhilindeki belediyelere gereken duyurunun yapılmasını rica ederim.

Ercan TOPACA
Vali
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine

Başbakanlıktan:

Konu: Bölünmüş Yolların Yapımı

19 Mart 2008 tarih ve 26821 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

**GENELGE
2008/3**

Karayollarında standartların yükseltilerek trafik emniyeti, can ve mal güvenliğinin sağlanması, sosyal ve ekonomik kalkınmanın temin edilmesi, bölgeler arasındaki gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi ve hayatın kolaylaştırılması amacıyla bölünmüş yolların en seri şekilde tamamlanması ve mevcut yolların iyileştirilmesi için aşağıda belirtilen tedbirlerin alınması uygun görülmüştür.

1. Valiler mülkî hudutları dahilinde yapılacak yolları, Karayolları Genel Müdürlüğü ile müştereken tespit edecekler, bu çerçevede hazırlanacak yol yapım programını Mart ayının sonuna kadar Ulaştırma Bakanlığına göndereceklerdir.

2. Yol yapım ve iyileştirme çalışmaları öncelikle kamu kurum ve kuruluşlarının iş makineleri, malzeme, ekipman ve personeli eliyle gerçekleştirilecektir. İlgili kamu kurum ve kuruluş yetkilileri, valiler tarafından bu konuda verilecek talimatları geciktirmeksizin yerine getirecekler, kamu kurum ve kuruluşlarının imkanlarıyla gerçekleştirilmesi mümkün olmayan işler, kısmen veya tamamen ihale edilmek suretiyle yaptırılacaktır.

Bu çalışmalara ilişkin proje, mühendislik, kontrollük ve eğitim hizmetleri, Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından sağlanacak, bu işler için gerekli ek ödenek Maliye Bakanlığı tarafından Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesine aktarılacaktır.

3. Yol yapım ve iyileştirme çalışmaları nedeniyle kurulacak şantiyeler, il özel idarelerinin sorumluluğunda açılacak, ve buralarda kullanılacak makinelerin yedek parça, bakım-onarım, akaryakıt, lastik ve benzeri bütün ihtiyaçları ait oldukları kurumlarca karşılanacaktır. Bu işler için ödenek yetersizliği hallerinde il özel idareleri bütçelerinden yararlanılacaktır.

Görevlendirilen personelin yemek, barınma, ulaşım, çalışma ofisi gibi ihtiyaçların temini ile şantiyelerin güvenliği ve makinelerin park edileceği alanların belirlenmesinde valiler yetkilidir.

Yol yapım ve iyileştirme işleri, il özel idareleri tarafından köylere hizmet götürme birliklerine ödenek aktarmak suretiyle de yaptırılabilir.

4. Yol yapım ve iyileştirme çalışmalarının, İş Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde, fazla çalışma ücreti ödenmeden yapılması esastır. Fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulması halinde, fazla çalışma ücretleri il özel idareleri tarafından karşılanacaktır.

5. Mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu alanların dışında kalan yerlerde ise il özel idareleri tarafından yapılacak imar uygulamalarında düzenleme ortaklık payları öncelikle yol yapımı için ayrılacak, bu iş için ödenmesi gereken kamulaştırma giderleri, imkânları ölçüsünde il özel idareleri tarafından karşılanacaktır.

6. Yol yapım ve iyileştirme çalışmalarında ihtiyaç duyulacak malzemenin temini için açılacak taş ocağı, kum-çakıl ocağı ve ariyet ocaklarının ruhsat, izin ve tahsis işlemleri ilgili kurumlarca ivedi bir şekilde sonuçlandırılacaktır. Diğer kamu kuruluşlarına ait ocaklardan malzeme alınmasına ihtiyaç duyulması halinde valinin talebi üzerine ilgili kurumca ivedilikle gerekli izin verilecektir.

7. Yol yapım ve iyileştirme çalışmalarında toprak işleri, sanat yapısı, ödenekleri Ulaştırma Bakanlığınca gönderilecek olan alt temel ve temel işleri asfalt yapılacak seviyeye kadar valilikler tarafından; viyadük, tünel, köprü ve asfalt kaplama işleri ise Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından eş zamanlı olarak planlanarak yapılacak veya yaptırılacaktır.

Valiliklerce yapılacak işlerin metraj ve keşifleri ile ihale dokümanları, Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak ilgili valiliklere iş sezonu öncesinde teslim edilecektir.

8. Valilikler, il hudutları arasında aks oluşturan bölünmüş yol yapım ve iyileştirme çalışmalarını, aralarında protokol düzenlemek suretiyle bitirilmesini sağlayacaklardır.

9. Yol güzergâhı üzerinde bulunan içme suyu, kanalizasyon şebekesi, enerji nakil hattı, haberleşme hattı, boru hatları ve benzeri nakil hatlarının deplasmanlarının ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılması esas olmakla birlikte, bu işlerin de valilikler tarafından yaptırılması halinde işin bedeli kurumlarınca karşılanacak, ilgili kurumlar arasında gerekli koordinasyon valiler tarafından sağlanacaktır.

10. Yeni yapılan yolların etrafındaki ağaçlandırma ve peyzaj işleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler, bu alanların dışında il özel idareleri tarafından yapılacaktır. Bu amaçla valiler, ilgili kurumlar arasında gerekli koordinasyonu sağlayacaktır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan